

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

310199

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

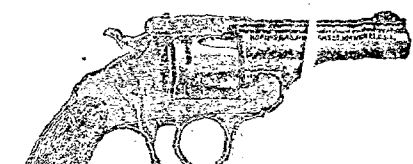
Vol. 9. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ ఆక్టోబరు నెల 28వ తేదీ శనివారము { No. 174
చంద్రుడు ౯ } మండులి నామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ అష్టమి ౯. { సంచిక ౧౭౪

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్తవ్యాధులను అత్యాశ్చర్యకరముగా
కుదుర్చును. ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అండుబ్రదర్స్, మద్రాసు (1729)

300 పేజీల గ్రంథము (500) ముద్రాపకము ౧౦ రూ॥ ౬౩ శం

500 పేజీల గ్రంథము (500) ముద్రాపకము ౧౦ రూ॥ ౬౩ శం

భరణి నక్షత్రము
శ్రీరామకాండము.

ఈ గ్రంథమును అమ్మినందుకు
రూ॥ 115 పట్టు అమ్మి.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము అంశ ప్రవచనము.

సంపుటము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి (హా) ౧౦ ౦ ౦

సంపుటము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యా కాండములు - ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦

అరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు - ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦

యుద్ధ కాండము - మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦

శ్రీరామకాలనిర్ణయము ౦ ౮ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

మదరభ్యగుసంహిత

ఇది యొక గొప్పవాదీగ్రంథము. ఇది పూర్వకాలమున మహాపురుషులచేత వ్రాయబడినది. మహాభక్తులందఱును నిర్మించిన 17 మానవులయొక్క జాతకము వారీయొక్క భాగం లగాదులు ఆయుర్భాగములు అభిరుచులు వారు భరించులన్నియు ఆహార గ్రహముగా సంస్కృత్యైక్ పూర్వకముగా వ్రాయబడినవి. లక్షలకొలది జాతకపుస్తకములను ౧౦౦౦ గ్రంథముల పరిమరించి ప్రతిమహాపురుషులకు జాతకఫలములును అభిరుచులనుగా వ్రాయబడినవి. జన్మ పరి, రు- తారము, రాశికాలముడియలు, జాతక చక్రము (మండలి) యొక్క పరలు. ఇది మాకు వాసిపరిచయించి దాని జాతకచక్రమునదేక వానిచక్రము ననుసరించి గాయబడిన ఫలములును వ్రాసి వి. పి. గా పంపెదము. జాతకచక్రము వెనకటకు 1-0-0

జన్మోక్తములయొక్క పరలుకాయము 1-0-0 శ్లోకములు శ్రీరామకాండముతో వ్రాయబడినవి 1-0-0

మొత్తం రూ॥ 3 లు అందును వి. పి. భిక్షులు 0-4-0 ఆశును. శ్లోకములకు అర్థము అవసరమేనివారికి రూ॥ 2 లు మాత్రము నును. కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపెదము.

ఆత్మ వెంకటేశ్వర్, గోపాలపురి, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

వేమురు వేంకటకృష్ణము నెట్టి అన్ద నన్ను వారిచే ప్రకటించబడిన

భాస్కరరామాయణం రూ॥ 4-0-0

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్ద కంపెని వారిచే విక్రయించబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగ్సు, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపెదము.

మానవత్వమును గ్రహించితిరా?

లేనిచో ఒకసారి మా ప్రదర్శనశాలకు దయ చేయును. సవరం బంగారు గజల అడ్డెగలు, వజ్రాణము, నాగవత్తులు, కంఠెలు అడ్డెగలు, మొలుత్రాడు, గడియారము గొలుసు చేతిరిప్పులు, యిది యిది అనవల ఎట్టి రకమైనను వారి వారి కోరిక ప్రకారము తయారుచేసి సకాలములో యివ్వబడును.

(5)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గుడుస్వామి శెట్టి కంపెని, నలువరపల్లె, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

పుటల 180 పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతముగా పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది.

ఈ పుస్తకమును పుస్తకము ఆరోగ్యమృత్యుమధ్య కలుగజేసి శరీరమును దృఢముగా అయర్చి దివి పోయి.

ఈ పుస్తకము ఇతరులుగా నిజమను.

పోస్టు-రీయ మేనే భరించి పంపెదము. నెం. 286, చైనాబజారు.

చైన్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోపిచందర్, ఆలంకర్షణకా టెంపిలం నును.

26. బ్రాడ్వే, మద్రాసు

శ్రీ బాలగంగాధర అండుగారి

నెమ్మకటి కేట

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1.5 రూ॥ 0-14-0

పండిత భీషణ మోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పరిణామ అల్లరి

ప్రతి 1.5 రూ॥ 0-14-0

వానిల్ రామస్వామిశాస్త్రి అండు.

286, చైనాబజారు, మద్రాసు.

శ్రీ క ర క స్తూ రి మా త్ర లు. రెండు కుటుంబరత్నములు

పోషక, విశిష్ట, మృదువైన గాఢము. మంచితోడ క్షిప్రముగా విగ్రహించును. అంతువ్యాధులు రావీనుక జీవితకాలమును విద్యుత్తుగా, దైవవాణిగాని దీని, జలము, మలబద్ధము, అజీర్ణము, వాయువైషమ్యము, వంతుబద్ధములు మున్నగు వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణమును గలగజేయును. తొంటూలముతో భరించుటకు మిక్కిలి ఉపయోగమైనది.

250 గ్రాములకు బుడ్డి 1.5 ధన రూ 0-4-0; 12 బుడ్డు వి. పి. ఖమ్మతో సహా రూ 2.0-0 లగుచు (చును నంబన్ గూడు సంకల్పాద్ధము:- కలవిధ వంతువ్యాధులను త్వరలో బాగుజేయును. మంచితోడత్యయము గలిగిం 1 బొట్టును 2 కేటకు సహజము. ధన రూ 0-1-0; 12 బుడ్డు బొట్టులు వి. పి. ఖమ్మతో సహా రూ 1-0-0 అయితే ధన వివాహాన్ వి. పి. వండితులు, నంబన్ గూడు పోషక. (మైసూరు జిల్లా) (2)

శుద్ధస్వదేశి బెంగుళూరు - మేలు పట్టుచీరలు

జీవనోపకరణ, కీర్తి, కలకలము, రమ్యము, చాళి, పాత్ర, సాహిత్యకృత్తులు, గౌరవార్థము మొదలగునవి పునాపిగా నిలువకం పట్టుతో చిలకపచ్చ, కుసుమపచ్చ, ఎలుపు, కోకా, ఆకాళిపచ్చ, ఆరంజిరం, మేళుకర్ణం, కాశీరం, మైసూరుకు మొదలగు రంగులలో చారిచారి ఆర్ధర మేళుక రంగులచేసి పంపెదము.

చాటుకు గ్యాంగంటి:- దిక్సారి ఆర్ధరంగులచేసిన తప్పక ఎక్కడను మకే ఆర్ధరంగులపంపుదురు.

విశ్రాంతి కుడికర విలాసమును (చాటుకలెను. మాకం సుబ్బరాయ శెట్టి అండు బ్రదర్స్, పోషక బొట్టు మొదల 55. పట్టుబిలి వర్తకము, చాక్, బెంగుళూరుసిటి,

మా త్ర కో శ వ్యా థి లు - ఒక ట్రై త్తి తి త్తి
URESOL (యూరిసోల్)

అను బోషకమును బాడుచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాన్సెల్సు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల హెచ్చులకు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు కొరకును.

ప్రాప్తికై కారణవినవారు ఈ దిగున విూసమునకు (చాయనలెను.

C. I. Hari & Co., 46, Singarachari Street Triplicane Madras

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office :- Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000 WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.—Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to :-

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE, or Messrs. P. K. RAU & SONS.

CHIEF AGENTS, CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,

RAMAKOTE, HYDERABAD, (DECCAN.) No. 289, THAMBU CHETTY STREET, MADRAS.

వనెలు కంపెనీవారి ప్రత్యేకపు బోషకములు

ఈ క్రింద వనెలుబడిన బోషకములు శరీరకాస్త్రమునకును, శోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రములచే కాస్త్రముతో భావనసారము రూపొందించినవి.

మా బోషకముల తయారీనకు కాలలో కలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల మైద ప్రస్తుతము కాకులిన కుటు సామగ్రి యంతయుగలదు. అట్లు మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగల గుడ పరిక్ష చేయబడును. అనట వి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలికలుది తయారగును. కావున యీ బోషకములు పారిశుధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప వక్కరలేదు.

డాక్టరు యానస్సు సిరపు

సిరపు షెర్రి ఫాస్ఫేట్ కాంపౌండు క్విన్సెను యెట్స్/క్వియా

ఈ క్రింద బాక్కు యానస్సునవ్వతి ననుసరించి వివరములు, క్వియా, స్క్వియా

యొక్క యుక్తే ద్వయము తయారు చేయబడినది.

ఈ బోషకము ఆతి ఉష్ణప్రచోదకముగాని యిండియాలో నుడుటలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుకున్న, మానసిక చికిత్సాబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుకున్న ప్రపంచ మంతటా ప్రసిద్ధిచెందిన బాహ్యబోషకము.

ఇది మైద బుడ్డి రు 2.0-0 మిడియం బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అకాలు.

కెమికలు పుడ్డు

ఇది బిరక, వైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

కుర్తముగలదును. అనుగున సత్ప్రయోగము నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యొక్క పారిమగారు

వెన్నెన పోషక ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది నిల్వలక ఆత్యంతోపయోగకరమైనది ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషకము. రుచిచానుండును. మంచిక

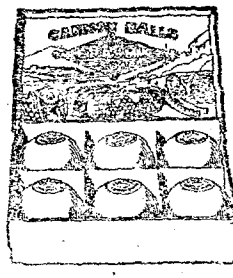
పుడ్డిగానిది 10 గ్రాములకు పుడ్డినిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి బుడ్డి రు 1-12-0, మిడియం రు 1-0-0, చిన్న బుడ్డి 10 అకాలు.

వనెలు కంపెనీవారి ధనకులకు మా మందులను వివరించుచు (చాయము. (3421)

N. FOWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

ERASMIC

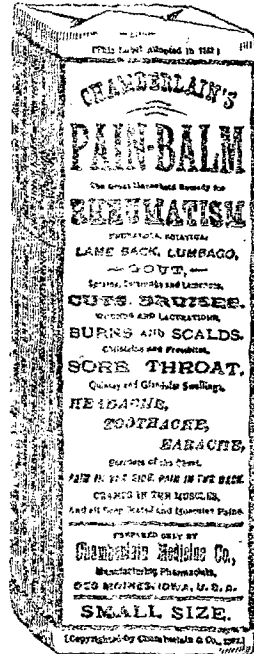
చర్మమును మెత్తవచును. నుఖముగ నుండును. సువాసనను ఘనతను గుణమునకు అద్భుతము. ఇమిడిచనులను చూచి మోసపోకును, అన్నిప్రోద్ధ వర్తకులవద్ద దొరుకును. (4)

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి చెందినది.

బోషకము గానెయూ మొదలగు అన్ని విధములైన ములకు గ్యాంగంటిగా చెప్పబడినది. ఇది మృతదేహమున ననుకూలకలనెత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మా తాడు నేవించిన ఉపశమము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని అపును. అయిదు శోషాలలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే యును. ఇంకెక మించి (చాయబిలేదు. ఒక సాచుగు తెచ్చుచు కొని నేవించినవడ కోగులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోషకాల్పితో సహా బుడ్డి 1 కి రు 2.7-0 రండింటికి రు 6-10-0 మూడింటికి రు 9-12-0 మాత్రమే. (8458) ఉత్తరములు యంగ్లీషుగా (చాయము యు విరసన D. Polines & Co. Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane Calcutta.

చేబర్లేనుగారి పెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడుచు నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి. నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరుకును. (1)

అపూర్వజ్యోతిష గ్రంథరాజము

వీనిని గురించి 28-7-21 తేదిగల "ఆంధ్రకృత్రిక" యిట్లు (చాయచున్నది "పాశ్చాత్య ఆస్ట్రోలాజీ" ఇన్స్టిట్యూట్ స్వయంశోధ యుక్తుగు పుస్తకమొకటియు. ఇందలి శ్రుతినివాయమును ఆ మూల్యము. జ్యోతిషములను ప్రజలకుంచియి మాయావలకు వరులు, పారిశుధ్య సమర్థించి బాధ చెప్పెడు కల్మషములను ముక్తి మోసపోవునాటికి కల్పితరపు. ఇతరులనుచూచు మేమియు నక్కరలేవండ బాధకము. జన్మకర్మము మున్నగువానితో పనిలే కుండ ఏవెల కానిల కలుగగల భావి ఫలములను ఎవరియ్యర వారు కడుములభముగ చూచుకొనవచ్చును. అట్లు ప్రతినివాయ మును ప్రతివాడిని బాగుగ బోధపడుట్టి యాగగంధరాజము అతిములభమైన తెలుగులో (చాయబడినది) చురణకాలమును నిర్ణయించుట, సూర్యచంద్రబాగులను బట్టి కుళభార్య (పారంభ మునకు అనుకూల కాలనిర్ణయము, దీర్ఘజీవితమునకు చేయవలసిన కనులు నింపు వివరింపబడినది. ఒకరిసహాయ మకనరములేవండ తెలియవలసిన విషయములన్నియు దీనియందు గలవను టితిక యొకగాడు." దీనివెల పోషకములుగాక రూ 2.0-0.

ప్రీమియర్ ఎస్ట్రోలాజికల్ బీరో,

మద్రాసు ట్యూటోరియల్ కళాశాల

నెం. 84, ఆర్కే నియన్ పీథి, జార్జిటౌను, మద్రాసు.

గడచిన సెప్టెంబరు మాసములో జరిగిన కరీకుల ఫలితము

వర్తమాన గ్రంథము

కడతేనవారి గ్రంథము

21

వి. పి.

16

64

ఇంటర్మీడియేట్

42

మా కళాశాలలో లాజిక్ తరగతి ప్రత్యేక ప్రశంసార్హము. కేమ్బ్రిడ్జి సీనియర్ సెక్షన్ మందిరీతిలో నున్నది. శ్రీ విద్యార్థులు కూడ చేర్చుకొనవలయును.

ఇంటర్మీడియేట్ వి. పి. తరగతుల విద్యార్థులు ఆంగ్ల భాషలో తరిగిపోయి చేయవలయును. ప్రాప్తమైన కానలసినవారు ఒక అణాబిల్లు ఈ దిగువదిరునామాకు పంపవలెను.

M. E. RANGACHARY, Secretary.

స్వేచ్ఛ గానుండి

గడించుడు!

గడించుడు!!

గడించుడు!!!

మా నిట్టింగు మెషినులలో కొరదానిది వాడును. ఎర్రైన దానిలో అతిసులభముగా పనిచేయవచ్చును.

మీరు కోడా 1 కి రూ 3 లు మొదలు రూ 80 లు వరకు గడించగలరు. అనుభవ మనసరములేదు.

ఉపయోగించుచున్న ఉచితముగా చేర్చుటను.

మీరు తయారుచేయున్న సామానులు మీరుగాను మేము విక్రయించుము.

సంపాదకు మేము పూచీనిచ్చెదము. బనీనులు తయారుచేయు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 2500. దీనివలన

దినము 1 కి రూ. 16 డబ్బుల బనీనులను తయారుచేయుటకు పీలుగానుండును.

"బి" టైపు బనీను మెషిన్ 1 కి ధర రూ 4700. దీనివలన దినము 1 కి 27 డబ్బుల బనీనులు చేయ పీలుగానుండును.

ఆటోగ్రాఫింగు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 320.

ఇవిగాక ఎక్సప్రెస్, సామానులు కొయ్యలలో చిత్రపుబ్లికేషన్ సామానులు, హెమిస్టీచ్ బాలింగు,

లికింగు మెషినులు, స్పూనునకు, కర్మాగారమునకు కావలసిన అన్నిరకముల మెషిన్ నిట్టింగునూలు, నూదులు,

పరికరములు, కేర మెషినులు, వర్గములు, బాల్స్, వట్టుల్స్, స్టేషన్, హోస్టెరి, ఇనుపసామానులు, కెమికల్స్

మొదలగునవి కలవు.

హామెల్స్, బ్రిక్, స్క్రీమ్, లాండ్, ఫిలడెల్ఫియా మాంఫెస్టో, లండన్, న్యూకాజిల్ మొదలగునాగాల

నుండి కొని, ఎగువతిచేయుట, దిగువతిచేయుట ఏజంటువ్వారు.

ప్రపంచమునందున్నట్టి వ్యాపారసంబంధము గల ప్రతిముఖ్యపాఠశాలలోనూ మాకు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు కలవు.

వివరములకు ఒక ఆటోబిల్లు పంపగోరెదము.

Asiatic Knitting Corporation, 27, Dhurrumtolla Street, Calcutta.

The Asiatic Knitting Commercial Corporation, 303, Hornby Road, Fort, Bombay.

The Asiatic Knitting Commercial Industrial, Karachi.

మంచు!

మంచు!!

మంచు!!!

కప్పుకొనుటకు శాలువలు

స్వ దేశి!

స్వ దేశి!

స్వ దేశి!!!

హిందూ దేశములో తయారుచేయబడినవి. ఎరుపు, ఆరంజి, స్పృక్, బూడిదె, మొదలగు రంగులలో కలవు.

నిడివి 6 మూరలు పెడల్పు 3 మూరలు 1 కి ధర రూ 7—8—0

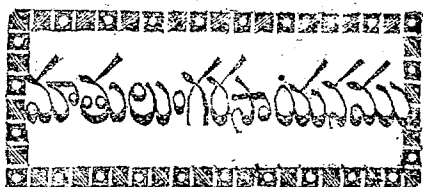
ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

S. Rama Aiyer.

O. No 238 Calcutta.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

గర్భిణీ స్త్రీలకు

సంజీవని

గర్భిణీ స్త్రీలకు, వారకులు, పిల్లలు, బలహీనత, సోమదీనము, అజీర్ణము, తలనొప్పి, చిక్కిపోవుట ఎడమప్రక్కనుండి బాధించుట, హృదయము కొట్టుకునుట, చెక్కిళ్లు, కండ్లులోనికి పోవుట అన్నియు మాయము చేయవచ్చు. శ్రీ మా గర్భము భరించని మొదలుకొని ప్రసవించువరకు విడువక సేవించి ఎట్టిబాధయు లేక సుఖప్రసవము చేయవచ్చు. పేల బుడి 1 కి రూ 1-12-0

పొంగింగు పోవుటలన్నియు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

తంజావూరు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమం

పం. పో. మదరాస్

41, ఆచారప్పకోపిథి, జి. టి., మదరాస్.

అతిమూల్యవ్యాధి ఏదీతిలో మున్ను

డయబిస్

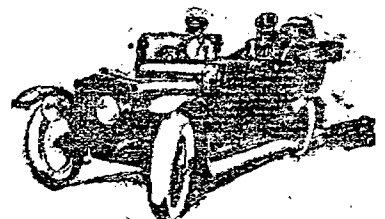
మిక్కిలి పనికి వచ్చునది.

అతిమూల్యము ఎంతకాలమునుండి యుండి నను, ఈడయబిస్ బోగొట్టును. నెలకొని గొప్పవైద్యులచేతను పొగడబడుచున్నట్టియు, అనాదికసిద్ధముగ నీదేశమునందు దొరకుచుండెడి యాముఖ్యములైనట్టియు, స్వచ్ఛము లైనట్టియు మూలకలతోను, దినుసులతోను వైద్యశాస్త్రపు సారముగ చేసి, బడినది. దీనిని కొంచె ముపయోగించిన మూలమునకు నెడలు పర్యాయములపంఖ్య తగ్గును. మూత్రముతోని తీసి పరిమాణమును తగ్గించును. ఈమందునే మరికొంతకాలము తీసికొనుచుండిన, మంచియారోగ్యము కలుగును. సీసా రూ 4-8-0.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,

323, తంబుకెట్టిపీథి, మదరాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేటు గనర్లుమొట్టు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, Kilpauk Madras.

కుష్టు, బొల్లి, క్షయ, హఠుమే

హము, పురాణ సవాయి, సెగ,

మూర్ఖ, వెర్రి, మూలకంఖ, స్త్రీ

రోగము పక్షవాతము మొదలగు

నవి పూచీపైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదట నొమ్మిచ్చుట.

అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యములకు పర్యత వా

లగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారల వాటిని వాడ

దున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపా

ములకు లానై కేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నామ

మాదగ్గరనుండి బోవధము సేవించు రోగులు వా

గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యుజ్యముకచ్చున

అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుడ

కచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సాక్ష్యమియు నియ్య

నవనరములేదు. ఉత్తర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స

చేయవచ్చును. అట్టివానికి బోవధములు వి. పి. గా పంపుటను.

(3222)

వి. ఎమ్. రాజా

దీర్ఘమనిర్మలకాలయము } పీఠ వ్యాఖ్యలును వ్రాయు

నిజవాగరం. } ఆయుర్వేదవైద్యులు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2112689) ఈ అశ్రుశుద్ధిగ్రంథములో అర్చనాచరిత్ర, అంబా దృష్టి హస్తాశ్రుము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, పర్యతాశ్రుము, భూతవైద్యము, యాంత్రికములు, అమోలకవాణి చిట్టపేట తిరుమల విచిత్రనిరదవిద్యలు కలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుల మాయముచేయుట, మామిడికెట్టును తుట్టించుట, తీసుకోని సమాధియనుట, శిశువులను తండ్రియందే మోటులాడించుట ధూమపాన గోమయములను గాలిలో మనుష్యుని మోహముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు ఆశేకము లున్నవి. ఈ పాత్రుల తెలగుభాషలో అతి సులభమైన టైలింగ్ గ్రంథమిది యాంత్రిక ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్తముగా ముగిసినచో అతనికి గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనిపేల రూ 4-8-0. రప్పణము. వి. ఆర్. జనార్దననారాయణు, ఒంగోలు గుంటూరుజిల్లా

1923 సం॥రం
కౄలండరు

ప్రపంచములోనుండు నాయకులపటములు

1923 సం॥రం
కౄలండరు

1923 సం॥ రం కౄలండరులో ముద్రింపబడియున్నవి.

878

అంగ్లం, కాకా స్టాంట్ నోటిఫికేషన్ ప్రకారముగా కొన్ని ఫోటోలు మాకు వచ్చినవి. వాటిని 1923 సం॥రం కౄలండరులో ముద్రించి యున్నట్లు తెలియజేయుచున్నాము. ఈవిధమున కౄలండరులో తయారైన పంపుటకు సిద్ధముగానున్నది.

ఖిలాఫత్ కౄలండరు -

ప్రతి వెల రూ 0-12-0

ఇది 30" X 20" అంగుళముల నిడివి, వెడల్పుల దశసరి అక్షరకాగితములపై పూర్వపథ సాగ నైవారంగులో ముద్రించబడియున్నది.

పరిష్కార (ప్రస్తుత కుర్కీ నల్లనూరి ఫోటో ముద్రించబడియున్నది. అతనిచుట్టును ఉస్మానియా రాజవంశమునకు చేరిన 35 ఖిలాఫాల్ ఫోటోలను అతనిచుట్టునుగా అచ్చరచేడి యున్నది. నిజముగా మాకు ఖిలాఫత్ విషయములోను, ఇస్లాంరాష్ట్రమును స్థాపించిన వారియందును ప్రేమయున్నది, ఒకవేలని తెప్పించుకొని మియెదుట నుంచుకొనుట.

అంగ్ల రా కౄలండరు

ప్రతి ఫల రూ 0-12-0

30" X 20" అంగుళముల నిడివి, వెడల్పుల దశసరి అక్షరకాగితములపై పూర్వపథ చిత్రరంగులలో ముద్రించబడియున్నది. మనలో గాని ముస్లామా కమల్ పాషా గారి ఫోటో ప్రస్తుతమున్న ప్రకారమే ముద్రించబడియున్నది. చూపునకు ప్రాణముగల వానివలెనే యుండును. అతనిచుట్టును రంజిత్ సాహెబ్, ఇస్మత్ సాహెబ్, అబ్దుల్ హాజిద్ ఖాన్ యమరాజు, యూసఫ్ కామల్ జే, వాలిరాహమామ్ మున్నగువారి ఫోటోలు ముద్రించబడియున్నది. చాలింబుకొనిన అంగ్ల సభవారి బ్రాహ్మకూడ ఉన్నది. ఇవన్నియుగాక కాకా స్టాంట్ నోటిఫికేషన్, స్మిల్లీ మెక్ క్లా-నెంటు సిఫియామున్నగు కట్టణముల ఫోటోలును ఉన్నవి. ఇవి మిక్కిలి అద్భుతములైన కౄలండరు. ఇట్టి ఫోటోలు ఇదివర కెన్నడు హిందూ దేశములో చూడబడినవి.

నేషనల్ కౄలండరు

కాగితము, నైజా నైమాదిగానే యుండును. దాదాపుగా నూరుగురు హిందూ దేశమునాయకుల ఫోటోలు అందులోగలవు.

ప్రతి 1 కి ఫల రూ 0-12-0 3 కాపీలు ఒకసారి తెప్పించుకొనివారికి ఫల రూ 2-0-0 ఒక డబ్బన్ వెల రూ 8-8-0 100 కి ఫల రూ 70 0-0

నూరు కౄలండరు లేక అంతవలెగా ఒకసారి తెప్పించుకొనివారికి విలసము అయిలో ఉచితముగా అచ్చుకేసి పంపబడును, ఇచ్చియు గాక ఆదేశకముల కౄలండరుకూడ మార్చునున్నది. ముస్లామా కమల్ పాషాగారి ఫోటో అనేక యూనిఫారములలోయున్నది. పూర్తి స్టేట్స్ 1 కి ఫల రూ 5 లు మాత్రమే. మిశ్రలంప రిజిస్టరు చేయించుకొనడు.

అన్ని కాగితాలలో విజయ కాలము. కమిషన్ ధార శముగా యిచ్చబడును.

The National Photo Bureau, Royapettah, Madras.

ది నేషనల్ ఫోటో బీరో, రాయపేట, మద్రాసు.

శ్రీ శానవైరాగ్యము

తంగిరాల జగన్నాథశర్మగారు కాకినాడ.

కాకినాడపురమున స్థాపితమై ప్రస్తుతము శ్రీశైలాపుర మహారాజావారియాశ్రమము మొదలయిన నాంధ్రసేనాసంఘ మనునామమున వెలువడిన నాటకసమాజమువారు 1920 సం॥రం డిసెంబరు 7 తేదీనీ కిరీతేషులయిన శతావధానము (ప్రహ్లాద శ్రీ వివాకర్ణ తిలకపత్రికాశ్రీ గారియెడ వారి కుటుంబమునెడల దురుజంకల సానుభూతిని వెల్లడించుటగాను, శ్రీ శాశ్రీ గారి చే రచియింపబడిన పాండవోద్యోగ మనునాటక మాడి, యా నాటకమునకువచ్చు ధనము దత్తతీసుకుల కిచ్చెదమని వాగ్దాన మిచ్చి యానాటక మండరు వర్ణించి యాదనమకట్టియు పజల మార్చి, 1921 సం॥రం మరు 22 తేదీనీ హరిశ్చంద్రనాటక మును ప్రదర్శించి, యా సంఘమువారే చేతవైయకొని, శ్రీ శాశ్రీ గారిభిక్షుడ ను టిక్కెట్లు విక్రయించి తెచ్చుకర 21-0-0 లు మాత్రము దయచేసివారు. టిక్కిన ధనమి యకపోతట న్యా యముకాదని కొండరు పెద్దవనభ్యులు చెప్పగా జరిగినదేవో జరిగింది. ఈ విదరు 116 లు యిచ్చెదమని సంఘమువారు మిటిగుజేసి తిరస్కరించిరి. కాని నేటికలకా పనిమాత్రము జరిగియుండలేదు. సంఘమునకు ధనము లేక కాదు. వారు నాటకము లాడక గాదు. ఇచ్చినవాదానము మరచియును గాదు, కారణమేమో దురూహ్యము. శ్రీ శాశ్రీ గారి కుటుంబ మున కిప్పుడు వారినిచ్చిన యపకారమేమియును లేదు. కాని తక్కుటుంబమున కాలిగిల్పించి లేనిపోని మనోవేదనను గలిగించి యారితిగా తమ సానుభూతిని వెల్లడించిరి. అదిసముననున్న వేదమి యాదినముననుండునా? శ్రీ శాశ్రీ గారు చూడవచ్చిరా? ఇంకటిపురమున సీపాటికార్యము సాగించునంతటి యుత్తమ శిలురుగూడ లేరాయను సంనియము గల్గుచున్నది. వాగ్దానములు గులభముగా జేయుటయేకాని నెరవేర్చుకొనట కష్టముగాదా? శ్రీ శానవైరాగ్యమున కింతకంటె దృష్టాంతము వేరొందు చెప్ప వలయునా?

వైశ్యధర్మప్రకాశిక

మూడవతూరి ముద్రితము. వెల రూ 3-0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లరకు ముఖ్యముగ ద్వైజాలకు అందు ప్రకృతులకు అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకాచరితము చిట్టి స్వసేనా సోమయాజులవారి జీవితచరిత్ర ప్రస్తుతముగ కవచరించబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారికే ప్రకటించబడిన అన్ని గ్రంథములనుగలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగా ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక ప్రతిపై తుల్యియింపబడుచున్నది. గ్రంథముల జాబితా (కంటాలాగు) కొడవూరు అర్ధరాత్రిటిని బంపిన బడయగలరు.

చీమకుర్తి బసవయ్య
గుంటూరు

మధురభారతి

సంపాదకుడు-శ్రీమాన్ విద్వాన్ జి. టి.

శేషాచారిగారు

ఇదియొక మాసపత్రిక. మొదటిసంచిక ఆశ్వయుజ మాసమున వెలువడి నేడే మా కార్యాలయము నలంకరించినది. కృతి జ్ఞతతో నందుకొంటిమి. స్థలము తెలియని సంచిత్రము చందా రు. 0-0-0. ఈ సంచికయందు చక్కని పద్యములను వ్యాసములుగలవు. బ్రహ్మశ్రీ వ్యాకరణాచార్య నొర నాబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, శతావధాన చల్లా పిచ్చయ్య శాస్త్రి, శ్రీమాన్ మేడేపల్లి వేంకటేశ్వరాచార్యులు, వివాన్ నాగలింగం వేంకటేశ్వర్లు, కొండేపల్లి వీరభద్రాచార్యులు, వాసిరెడ్డి వేంకటసుబ్బయ్య గార్లు ప్రాసిన వ్యాసము లిందుగలవు. ఇయ్యది అద్భుతమైన అందరినకు పాత్రమై ఆలరారుగాక.

ప్రభుత్వమువారు సరకులగునుటలో

చేపాతము జూపించుట

భారతీయ వర్తకసంఘమువారు రాక్షేపించుట

హిందూలో నున్న భారతీయ వర్తకసంఘ కార్యదర్శి బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికిట్లు వ్రాసిరి. "ప్రభుత్వవిశేషులందఱుండి కరకుల కొనకూడదను. ప్రభుత్వనియమ మపార్థకము మెయ్యుది. దీనినిబట్టి ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలము లగు రాజకీయాభిప్రాయములు, కలవారి వద్దనుండి కొనకగదని యర్థమగుచున్నది. సర్కారివారియనుగ్రహము బట్టియే సరకుల గొనట సంభవించును. వస్తువులశ్రేష్టతను గమనించికొనట యుండదు. ప్రభుత్వమువారు రాజకీయములగు నుద్దేశములతోడనే వర్తకసంబంధము లగు నియమముల వాటింపక పక్షపాతముతో సరకులగునుట తటస్థమను. ఇది కేవలము నష్టదాయకము"

శబ్దకౌముది

జేబులో నిమగ్నల చిన్ననిఘంటు ప్రతి 1-కి రూ 0-0-0 కాలగేమి - తియ్యనివ. కొత్తది ప్రతి 1-కి,, 0-0-0 రంగరామవిజయము ,, ,, ప్రతి 1-కి,, 0-0-0 వీనికి తపాలు ఖర్చు వేలు. వలయువారలు:- యస్. రంగాచార్యులు, మాంబళము - సైదాపేట అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధికి వేరు పొందినది

ఇది గంధర్వలచే కవిశిల్పబడినది. గంధర్వలచే వాడే బడినది. గంధర్వలచే మాంబళ కనుగొనబడినది. కాభవశే దీనికి గంధర్వకళ అని పేరు. అమోఘము. కలుబది దినుసులు. ధన 4-0-0 లు మాత్రమే.

గంధర్వపార్వతీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

పంజాబుమ్యునిసిపల్ అమెంట్ మెంటుబిల్లు

1911 సం॥పు పంజాబు మ్యునిసిపల్ చట్టములో చాల సవరణలు కవింపబడుట. శ్రీమన్మో సిపల్ సంఘసభ్యులకును తి:స్థానమును కైకొనుటకు పూర్వము కానవసరభలసభివలె సాచ్యభో ము ని యె డ వి క్యా స ము తె ల్పు చు ప్ర మాణముచేయవలెను. ఆట్లు ప్రమాణముచేయని సభ్యుడు తన స్థానమును గోల్పోవును. అత డెన్నికలవ్యాపకవచ్చినపుడైతే వో ఎన్నికలలో నతిసత్తువాక నెక్కోవోట్లు వచ్చినయెడల స్థానమున కర్హుడగును. ఎన్నికలు జరుగకుండనే సభ్యులకచ్చి యుండినవో కొత్త ఎన్నికలు జరుగవలెను. నియమితసభ్యుడు ప్రమాణముజేయ నిరాకరించినవో వేరొక ని ని ప్ర భు త్వ ము వాకు నియమింతురు. ప్రమాణము జేయ నిరాకరించినయెడల తిరిగి 4 సంవత్సరములవరకు ఎన్నుకొనబడుటగాని నియమి:ప బడుటగాని యనర్హుడగును.

తిలక్ గ్రంథాలయము-తెనాలి

ఈసంవత్సరపు దీపావళిమాత్రు పెద్దబజారుమినహా దాదాపు రు. 100 లవరకుచేదకొన్నది. వెనుకటివలె గాక ఈసంవత్సరపు వసూళ్లను తిలక్ గ్రంథాలయమునకు సగమున్ను ఈజిల్లు ఖములోని కాలియనిద్యాలయమునకు సగమున్ను తీసికొనుటలు గా యేర్పాటు జరిగినది. ప్యరసానముకూడ నట్టిజరిగినది. ఈ సందర్భములో నేను తిలక్ గ్రంథాలయము తరపున, చందాల నిచ్చినవారికిని, వానయనక, యిల్లిల్లిటిరిగిననాలుచేసినవ్యవృంద నేవటలకును వందనములర్పించువానను. గ్రంథాలయాభివృద్ధికి భగవంతుడు తోడ్పడుగాక.

దోనేపూడి కామేశ్వరరావు

కార్యదర్శి.

పోడూరు

మా గ్రామకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులలో నొకరును, ఖద్దరప్రచారమును గూర్చియు కాంతివైస్యమును నెల కొల్పుటనుగూర్చియు విశేషముగ కృషినికొనవారును ప్రజా సేవకులును, ఉత్సాహవంతులు సగుశ్రీయుత రుద్రరాజు నూర పరాజుగారు ఈనెల 22 వతేదీన ఆకాలమరణమునకు లోనైనందులకు చింతిల్లుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని దెలియఁ జేయుననిమి త్తము మా గ్రామమున 25 వతేదీన బహిరంగ సభ కావించబడినది-పోడూరు పేర్రాజు

హిందీ-తెలుగు

చాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు

వీలయిన సులభ శయిలిని వ్రాయబడినది.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రత్రికా కార్యాలయము

తపాలపెట్టె 212, మద్రాసు.

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు - మారకపు రేటు.

మారకము.

కాంకి తెలిగొట్టిన ట్రాన్సుఫర్	15-9/16 పెన్సిలు
కాంకిడిమాండు ట్రాన్సుఫర్	15 19/82 పెన్సిలు
అండను డిమాండు ట్రాన్సుఫర్	15 23/82 పెన్సిలు
కాంకి కొనుగోలు రేటు	
మాడు నెలలవాయిదా ట్రాన్సుఫర్	15 27/8 పెన్సిలు
అరునెలల వాయిదా ట్రాన్సుఫర్	16 1/82 పెన్సిలు

కలకత్తా మార్కెటు

మారకము

కలకత్తా అక్టోబరు 27 శుక్రవారము

బాంకురంటి మారకము	15 5/8 పె
డిమాండు బిల్లులు	19 21/82 పె

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు

6 0/0 ఋణపత్రములు 1927	రూ. 100/9
6 0/0 ఋణపత్రములు 1928	రూ. 100/8
6 0/0 ,, 1930	రూ. 100/8
62 ,, 1931	రూ. 100/12
6 0/0 యు. పి. బాండులు 1926/41	రూ. 98/8

బొంబాయి - మార్కెటు.

బొంబాయి, 25 శుక్రవారము

ఇంగ్లీషు బార్ గోల్డు.	రూ. 27 1/2 0
తత్సణం వైసలా మింటుగోల్డు.	రూ. 26 14/0
నవంబరు తీర్మానము.	రూ. 26 14/0
(డిసెంబరు) తీర్మానము.	రూ. 26 15/0
తత్సణం వైసలా బార్ సెంటి.	రూ. 89 8/0
నవంబరు తీర్మానము.	రూ. 89 8/0
డిసెంబరు తీర్మానము.	రూ. 89 2/0

మారకము

బ్యాంకురంటిమారకము	15 5/8 పె
డిమాండు బిల్లు	15 5/8 పె

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయ విలేఖరి)

పితాపురం మహారాజాగారు

అక్టోబరు 26 న తేదీ యుద్ధము రాజమహేంద్రవర

పాదులు గౌరవీగంధాలములో శ్రీయుత స్వామి నువ్వు రావుపంతులుగారి అధ్యక్షతకీంద సమావేశమై శ్రీపితాపురం మహారాజాగారు ఆంధ్రభావమును ఆంధ్రజేతమును జనార్దన సేవకై వారిని గౌరవించి సన్మానపత్రము నొకదానిని సమర్పించి తనని నిశ్చయించిరి. తనయేర్పాట్లు గావించుట కొక ఆహ్వాన సంఘము ఏర్పడెను. శ్రీయుత స్వామి నువ్వు రావుపంతులు గారు ఆహ్వానసంఘమునకు అధ్యక్షులుగాను, శ్రీయుతలు స్వామి పతి కామేశ్వరావు, రెప్పాచగడ నువ్వు రావుగారు కార్యదర్శులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి.

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

నెల్లూరుమండల మహాజనసభ

అక్టోబరు 26: ఈనెల 25 తేదీ కోవూరు తాలూకా

కాంగ్రెసు సంఘసమావేశము గండవరం గ్రామంలో స్వరాజ్యకార్యాలయమున జరిగెను. నెల్లూరుమండల మహాజనసభ సమయము నెలలో అల్లాడ గ్రామమున జరిగినవలయునని తీర్మానింపబడెను. ఆహ్వానసంఘము ఏర్పాటు చేయబడెను. శ్రీయుత నూకల పాటి రామిరెడ్డిగారు, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగాను, శ్రీయుత తులసీ రేబాబు నువ్వు రామిరెడ్డి, బొమ్మ కేమరెడ్డి, మాడారెంగ ట్రామయ్య, మాపాటి చల్లారెడ్డి, తింగారెడ్డి (తింగపేట) గారు కార్యదర్శులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి.

ప్రస్తుతము 1 సం॥ విడిచిపెట్టిన సమర్థవంతము రాబోవు నవంబరునెల 7 తేదీ మదరాసునందు కారాగృహమునకి తెచ్చి నన్ను శ్రీయుత కంబాడై. శ్రీనివాసరాజ్ (బొరసామిరెడ్డిగారు) వారిని మండలమహాజనసభాధ్యక్షులకు కోవూరు తాలూకా సంఘమువారు మార్చిచెప్పారు. ఫిర్యా కాంగ్రెసుసంఘములను నెల్లూరులోని అల్లాడ గ్రామమునకు తీసుకువెళ్ళి యెప్పుడు అక్కడకు వెళ్ళిపోయినట్లును తీర్మానించెను. ఫిర్యా సంఘము యీ తేదీలోపుగ తమ అభిప్రాయముల తెల్లపరచెను.

జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘము

జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘము సమయము 12 న తేదీ సమావేశ ముగా నున్నది. కాంగ్రెసురాజ్యసంఘము 4 తేదీ జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యాలయముననే జరుగును.

చెన్నపురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 28-వ తేదీ శనివారము.

(1) ధాన్యములు

జనియాల బా 1-2 రు 58 మొదలు 68 రుకు

విధములు	బస్తాలు	మొదలు	చరమ.
కుసుమ తెనాలి	ప 45 గలది	రు 12-0-0	14-0-0
తెల్లారి	డిబా	15-0-0	16-0-0
డిబ్బి	డిబా	15-0-0	16-0-0
రాసులు ర. 164 బస్తా 1-2		9-0-0	10-0-0
నవ్వులు		20-0-0	21-0-0

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

కందులు	బస్తా	1-2	195	ర.	రు	18-0-0	18-0-0
తెనాలు	"	డిబా			"	18-0-0	14-0-0
తెనాలు	"	డిబా			"	14-0-0	15-0-0
మినుములు	"	డిబా			"	15-0-0	17-0-0
ఉలము	"	డిబా	164		"	12-0-0	11-0-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె బా 1-2	రు 550-0-0	155-0-0
నెయ్యి ను 1-2	రు 18-0-0	28-0-0
కొండాపురం వేరునెనగనన బా 1-2	రు 53-0-0	59-0-0
యిలరప్రదేశము	రు 54-0-0	56-0-0
వేరునెనగనన గానుగ బా 1-2	రు 125 మినుమునా 120	
అనునము నూనె బా 1-2	రు 118-0-0	119-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాడవనుపు బా 1-2	రు 140	
చీరవనుపు	రు 100-0-0	104-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-2	రు 98-0-0	108-0-0
గుంటూరుపాముకట్టు పిలిమింద.	మణుగు 1-2	రు 50, 55
కాళహస్తీ పాముకట్టు	రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-2	రు 48-0-0	52-0-0
చింతపండు పాలిది బా 1-2	రు 35-0-0	48-0-0
బొంబాయి బా 1-2	రు 61-0-0	70-0-0

(5) ఇనుము

వట్టలు రథం బా 1-2	రు 87-0-0	87-0-0
చరమం	రు 88-0-0	89-0-0
రథండు	రు 89-0-0	90-0-0

(6) లోహములు.

కెండి 100 కులంబు	రు 92-0-0	
బంగారము, తులము 1-2	రు 26-10-0	
నవరస 1-2	రు 17-2-8	
ఇర్రడి బా 18	రు 314-0-0	315-0-0
రాజ్ డిబా	రు 345-0-0	346-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-2	రు 48-8-0	48-12-0

(7) రంగులు

సింహంమాడ్కు 20 డిగ్రీలు అంకడు పీచా	రు 89-0-0	
డిబా 16 డిబా	రు 75-0-0	
అవు క్రిష్ణము 20 డిగ్రీలు	రు 90-0-0	
డిబా 16 డిగ్రీలు	రు 75-0-0	

బెంగాలులో వఆదలు

బాధితులకు సహాయ మొసగబడుట

ఈ తీర వింగాళా దేశమున వఆదలచే బాధితులైనవారికి ప్రభుత్వమువారు, ఇంగ్లండులోని సంఘములను సహాయ మొసగించుచున్నారు. ఇది పి.సి. రేనా రధ్యక్షులుగనున్న ప్రభుత్వమునకు సంఘము అత్యధ్యక్షులను పనిచేయుచున్నది. ఇంకొకరడు సంఘమువారు మొలైముమీద 178 వేల రూపాయల పోనీ లేకిరి. ఇక మొలైముమీద విద్యుదుము 60000 బట్టులును కూడ ప్రోగుచేయబడెను. కలకత్తా మహమ్మదీయు వర్తకులు 7682 రూపాలు, (భాస్కర దేశికులు) మహమ్మద గిహమ్మగారు 500 రూపాలు సంఘమున కిచ్చిరి.

ఇందువలన సకలమయినవారికి తెలియజేయున దేమనగా

చెన్నపట్నం పెద్దనాయనిపేట గోవిందపు నాయని వీధి దోర్ నెంబరు 174 ఇంటిలో యానాటి పోలారెడ్డి కం పెని లోట రంగయ్యనాయుడు, మంజులూరు కృష్ణస్వామిరెడ్డి వీరదవోలు నుబ్రహ్మయ్యగార్లు, పేర్లతోనన్న జరిగించబడిన విద్యుత్పాపారములు నిలుపుదల చేయబడి కంపెనీలు రద్దు పర్చబడినవి గనుక యాకంపెనీలకు లోటులు యెవరుకూడా ఆశ్చర్యం చెందకుండా అట్లయిచ్చినయడల ఆలాటివాకి లకు యానాటి పోలారెడ్డిగారు యెంతవరకు జవాబుదారి కావాలదని తెల్పుకోవలసివచ్చి.

(380) యానాటి పోలారెడ్డి,

అనంతపురం, ముత్తు మాక పోస్టు, నెల్లూరుజిల్లా

ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా భీమగం తాలూకా మండలపురగ్రామ కావరములు లాండులార్డు నంబూరి రామరాజు తన తాలూకు మదరాసు కంపెనీనోటు B. E. 47729 రు 18 పెన్సెంబరు 1918 నం॥ తేదీగల రు 100-0-0 నూరురూపాయలు విలువగల 5 నోటు మొకటి సగము ముక్క పోయినదిగాన దొరకినవారు కంటనే తీసుకువచ్చి సడరు రామరాజుగారికి యిచ్చిన యెడల రు 5-0-0 అయిదు రూపాయలు బహుమతిగా యియ్యబడును.

(376) నంబూరి రామరాజు.

ది. 28-9-22

అమకమునకు

నెకండుహండు 60 బి. హెచ్. పనుగుల సకన్ గానంజి నొకటి క్రొత్తఫార్ కోల్ ప్లాంట్ కోసమా భర్యురు 2500.

2.5 నెకండుహండు 32 బి. హెచ్. పనుగుల హరస్సు బ్రెస్టాండర్డ్ బ్రెస్ ఆయిల్ ఎంజినుతో సహా భర్యురు 5000 వైరెండు ఎంజినులు పనిచేయు సర్దుకు మా కర్మాగారమునంద మోడవచ్చును.

(371)

Massey & Co. Ltd.,

Post Box No. 55, Madras.

నోటిసు

అమరావతి గ్రామములో నున్న శ్రీ సత్యనారాయణ జిన్ ప్యాక్ రీ నవంబరు 2-వ తేదీన గుంటూరు గ్రామములో సాదాగర్ అబ్దుల్ బుల్లిలుసాహెబు గారి కోర్టువద్ద పగలు వేలం వేయబడును. కావలసిన వారు వచ్చి పాటకెట్టుకోవలసినది. వివరములు కనుగొన దలచినవారు సాదాగర్ అబ్దుల్ బుల్లిలు సాహెబుగారి కోర్టువద్ద కనుక్కోవచ్చును.

(378) క్లావరకోటయ్యగారు

సాదాగర్ అబ్దుల్ బుల్లిలుసాహెబు నగయిరా

నోటిసు

గుంటూరు తెనాలి డి॥ మునసబ్ కోర్టులో

Sc 476/1922

వాది చిన్నం నారాయణుమిది సాక్షి వేమూరు.

ప్రతివాది కట్టుపెల్లి నీరాడు సాక్షి వేమూరు.

వాదికి ప్రతివాది 7-8-1919 తేదీన ప్రాసీయచ్చిన ప్రాసోటును బట్టి సడరు నెంబరు రు 19-5-9 బిల్ల తేదీన రావా ది 6-11-22 తేదీకి వాయిదా చేయబడినది గనుక ఆ తేదీన అన్నయెడల ఆలోచన గలది 11 గంటలకు సభాగౌరవ వారియెదుట హాజరయి తెలియజేసికొనవలెదల ప్రతివాదిని యిచ్చుపార్తి చేసి, డిక్రీ యివ్వబడును.

(377) కో. నెంకువంతులు,

వాదికిలు 26-10-1922.

తామర తెలము

తామర, తీటు, దురద మొదలగునవి తీసి వినియోగించు తామర, తీటు, గజ్జి వంటివి దట్టి 1-2 రు 0-0-0 వ్యాపకము. ఆదేశమేండ్లమండి యెప్పు తామర తాలూకా సాహెబు రావినతోడనే పోయినదిగల కలమంది మాకు ప్రాసీయచ్చును.

అమృతాంజనం డిబా,

దేశీయ వార్తలు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

ప్రభుత్వ ప్రకటనము - మహాత్ముల తీర్మానములు

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు

లాహోరులో బహిరంగసభ - పంజాబువారికి దాసుగారి సందేశము

గాంధీ మహాత్ముడు - విసుక్రిస్తు

ఒక అమెరికా దేశపు నాగిమణి లేఖ

ఆలీసోదరుల శిక్షాదినము

నవంబరు 1 వ తేదీని దేశమునం ధంతటను జరుపదగను

చౌరీ చౌరా కేసు

ప్రభుత్వమువారు స్టేషనులకు 30000 రూపాయలు వ్యయపరుచుట

అకాలీల సత్యాగ్రహము

ఉదాసీనుహంతు మండలి

క్రొత్తగురువార్తలను చదివిన అకాలీల కనుకూలముగా నున్నదిగాన దాని నామోదించుచున్నామని అమాయకులైన సిక్కులను గురుద్వారా సంఘమువారు చెప్పినట్లు ప్రకటించుచున్నట్లు దుర్మార్గులు చేయుచున్నట్లు ఆశ్చర్యము. ఈ వివాదమును పరిష్కరించుట కొక సంఘమును నియమింపవలెను. ఆ సంఘమున ఏమి గురుసభ్యుల ఉండవలెను. వారిలో యిద్దరు గురుద్వారా సంఘము ప్రతినిధులు యిద్దరు నామధేయ ప్రతినిధులు యిద్దరు ఉదాసీల ప్రతినిధులు ఉండవలెను. ఆ గ్రంథకు గాంధీ మహాత్ముడవ్యక్తత వహింపవలెను. వారిపరిష్కారము ప్రకారము నడచుకొందు మని అన్ని కక్షలవారును మొదట సంగీకరింపవలెను. దీనిని ప్రజల అమోదించవలెను. దీనికి ప్రబంధక సంఘమువారు ప్రత్యుత్తర మియ్యవలెనని మహాత్ముల సంఘమువారును మహాత్ములనుండర దాసును ప్రకటించిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

గురకబాగులో మొట్టమొదట ఆరెన్సు చేసిన అకాలీల నైదు గురిని మహాత్ము ఫిర్యాదుచేయకుండానే ఆరెన్సు చేసినది యీనెల 8 వ తేదీని బ్రిట్యూనులో ప్రకటించబడినది. మహాత్ము ఫిర్యాదు ఫిర్యాదుచేసిన సిక్కులనే వారిని ఆరెన్సు చేసిరి.

18 వ తేదీని ఆరెన్సు చేయబడిన అకాలీలను చెట్టులలో కొట్టిరి. కాళ్ళకు ధ్వజ కర్రనుదోపి అరుంటులు నిలిపి రని గురు ద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించినవిషయమును మేజిస్ట్రేటు విచారణ చేయుచున్నాడు.

ప్రభుత్వోద్యోగులకు సిక్కులందరూ క్రొత్త గురు ద్వారముల చట్టము నామోదించినట్లు ప్రాసియ్యవలెనని పంజాబుదొరత్వమువారు ప్రకటించి రని మహాత్ములనుండర గారు తెలిపి రని 7 వ తేదీ అకాలీలెవరైనట్లైతే ప్రకటించబడిన విషయము నిజముగాదు.

26 వ తేదీ ఆరెన్సులు

26-వ తేదీని గురకబాగులో 116 గురిని ఆరెన్సు చేసిరి. 8 వ తేదీని ఉపన్యసింపించుటకు శిరోమణి అకాలీదాలు కార్యదర్శి భాయ్ రణజితసింగు తనవారిగారిని అమృత్సరులో ఆరెన్సు చేసిరి.

హిందూ దేవాలయములు

అకాలీలు హిందువుల దేవాలయములనుగూడ కళహస్తము కొందురని కొందరు హిందువులు కొన్ని ప్రతికటన ప్రాసరి. ఇది కేవల మనశ్శయము. సంఘమువారి కట్టిసంకల్పమే లేదు గాన హిందువులేమియును భయపడ నవసరములేదు. క్రొత్తగురుద్వారముల చట్టమునుగూర్చి గురుద్వారా సంఘమువారిలో నాల్గో-చించినేలేదు. సిక్కు-నాయకుల లండనును కారాగృహములలో నున్నారు. కాన కానకసభ్యులగు సిక్కు లండనును ఆ చట్టమును తిరస్కరింపవలెనని గురుద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

సుబేదారు సురయుసింగు గారి ఆరెన్సు.

సుబేదారుగారు 70 మందిని శిక్షించిరి. అమృత్సరునంద చిదను గ్రామమున సుబేదారు గారిని ఆరెన్సు చేసిరి.

ఫిం చెనుసి పాయీల జరిత.

ఇంకొక ఫిం చెను సి పాయీల జరిత 31 వ తేదీని గురకబాగుకు వెళ్లును.

అమృత్సరు జరిత

ఇంతవరకు అమృత్సరునగరవాసులు ఆరెన్సు కాబడలేదు. అందులకు 27 వ తేదీ సాయంకాలము సభ జరుపబడును.

(ఆమెను)

దేశబంధుదాసుగారు

లాహోరుకు వచ్చుట

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు ముర్రేనుండి 27 వ తేదీకి లాహోరుకు వచ్చిరి. వారికి వెనుకటికంటె చాల ఆరోగ్యము కలిగినదిగాని యొకను విశ్రాంతిని గొనవలెననియే వైద్యులు చెప్పిరి. 27 వ తేదీ సాయంకాలము లాహోరులో బహిరంగ సభ జరుగును. ఆ సభకు దాసుగారు వెళ్ళగద. దాసుగారి సందేశమును ఆ సభలో మరయొకరు చదివెదరు.

దాసుగారి సందేశము

27 వ తేదీ సాయంకాలము లాహోరులో బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభకు దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారును భార్యయు కుమార్తెయును అల్లుడును వచ్చిరి. సభకు వెళ్ళుచేమంది వచ్చిరి. పంజాబురాష్ట్రమువారికి దాసుగారు రోసంగిన సందేశము ప్రాత్రప్రతి నాసభలో లాహోరునగరము కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు డాక్టరు గోపీ నండుగారు చదివిరి. స్వరాజ్యమును బడయుటకు అసహాయవాదు లావరించిన దేశ సేవనుగూర్చి విపులముగా దాసుగారు వివరించిరి. "అసహాయాద్యమును విధింపవలెనని స్వరాజ్యసమరమున మన మోడితిమని పలువురు విమర్శకులు నడుపుచుండురు. నేను వారితో నేకీభవింపను. గత రెండు వత్సరములలోను జరిగినవనివలన గట్టి లాభ మే కలిగినది. ఇప్పుడు దేశము యొక్క స్వాతంత్ర్య కాంక్ష విద్యాధికులందు కంటె జనసామాన్యమునందె చాల పెద్దగా నున్నది. గత రెండేండ్లలోను మనము స్వరాజ్యసాధమునకు పునాదులను మూలమే చేసితిమి. ఇప్పుడా పునాదులమీద సాధమును నిర్మింపవలసియున్నది. రానున్న స్వరాజ్యమునకు నిదర్శనమిప్పుడు పంజాబులో మనకు గోచరించుటలేదా? ఈ అకాలీ మహాద్యమమును తిలకింపుడు. సర్వసమర్పణ మొనరింపబాలిన వారే ఉద్యమమునకర్తముననిజముగా నమ్మినవారెల్లా? కనుంచు కొనుడు. అది అతిముఖ్యము. సత్యమని మీరు నమ్మిన దానికొరకు పోరుటకు మీరు సంసిద్ధులు కావలెను. స్వరాజ్యసమరమే సత్యసమరము. అకాలీలుమాసిన అద్భుత త్యాగమువలన స్వరాజ్య సమరమును సాగించుటకు నాకు దైర్యములిశయించుచున్నది. ఇప్పుడు కారాగృహములందున్న అకాలీల ప్రతాపమునకు మనసుండరము గూడ నుపేక్షించుచున్నామనకు నిశ్చయము. మూల్కాను ఆల్లరుల సంగతి మీరువినియో యున్నారు. మనలోగల దౌర్బల్యమును గూడ మనము గుర్తింపవలెనని అట్టి దౌర్బల్యముల వలన నిరుత్సాహమును జెందగూడదు. అనేక సారులు మనము పరనమును చెందవచ్చును. పరనమును చెందకుండుట నిజముగా ఘనతగాదు. క్రిందపడినపుడెల్ల మరల లేవగలుగుచుండుటయే ఘనత. సిక్కులును హమ్మదీయులు హిందువులు మున్నగు నన్ని మతములవారును గూడ నయికమత్తముతో పని చేయనివో స్వరాజ్యము లభించదు. అసహాయాద్యమవిధానమును పరిత్యజించెదరని పలువురు తలంచుచున్నారు. నేను దానిని విశ్వసింపను. స్వరాజ్యమును బడయుటకు నాకు కేవలసాధనమేదియును గోచరించుటలేదు. విధానాంశములను మార్చవచ్చును. మరొకొన్నిటిని చేర్చవచ్చునుగాని మనస్థితిలో నున్నవారికి స్వరాజ్య సంపాదనమునకు అసహాయాద్యమమే ముఖ్యసాధనముగాని మరయొకటి గాదని దాసుగారు ప్రాసరి.

ఆలీసోదరుల శిక్షాదినము.

నవంబరు 1 వ తేదీని జరుపుట

మాలానా మహమ్మదాల్లీ, మాలానా మోతాల్లీ, డాక్టరుకిషలూ, మాలానా హుస్సేను అహమదు, మాలానా సీరు అహమదు, పీఠగులాంముఖాదిదుగార్లు కారాగృహమున నవంబరు 1 వ తేదీతో ప్రారంభమైనది. కాన నాదినము పబ్లిక్ మైనది. అదినమును ఆలీసోదరుల శిక్షాదినముగా జరుపవలెను. దేశీయులు ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులు నిర్మాణవిధానము సభి కదీతుతో కొనసాగింపవలెను. మనమలసిపోయితిమని నిరంకుశోద్యోగులు తలంచుచున్నారు. విశేషములు మనల పరికించుచున్నారు. కాన పరస్పరవిరోధములను కదలి మనమైకమత్తముతో పనిచేయవలెను. ఆలీసోదరులను స్మరించి యొక నైవ భిక్షు భజింపవలెను. దేశీయులందరును ఆలీసోదరుల శిక్షాదినమును దేశమునం దింతటను జరుగదయుగా జరుపవలెనని 26 వ తేదీని అహమదు హాజీద్దిఖ్ డాక్రిగారు హిందూ-షత్రికు బొంబాయినుండి రిం తివార్త నందిరి.

*** **

చౌరీ-చౌరా కేసు

స్టేషను ఫీజు 30007 రూపాయ లగుట

చౌరీ-చౌరా కేసులో దొరతనమువారిచే నియమింపబడిన ప్రత్యేక స్వామ్యవాదికి అక్టోబరు 27-వ తేదీవరకు 25207 రూపాయలును ప్రభుత్వ స్వామ్యవాదికి 4800 ను మొత్తము 30007 రూపాయలు స్టేషనులనిమిత్తము వ్యయమైనదని అక్టోబరు 27 వ తేదీని జరిగిన కానకసభలో మహమ్మదాబాదు రాజాగారు బాబూ ఘులు దిహారీకపురు గారి ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పిరి

పూనాకాంగ్రెసు ఎన్నికలు.

28 వ తేదీని కలలలు కలుగునుండుట

కరండికరు గారును స్వగువారు రాజీనామాల నిచ్చిరి. కాంగ్రెసువిధానమున మార్పు కలుగవలెనని కోరువారు ఆభ్యర్థిత్వమును వ్యజుకొనిరి. 28 వ తేదీని ఎన్నికలు జరుగునని రాజీనామానీయని కార్యదర్శి కరప్రతముల మూలమున ప్రకటించెను. పత్రికలకు ప్రాముఖ్యము. క్రొత్తనియోజనవిభంధములు క్రొత్త కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానములకు కేవలము భిన్నముగానున్నవి. తక్కిన ఆభ్యర్థులు ఆభ్యర్థిత్వములను వదలుకొనినపుడు క్రొత్త ఆభ్యర్థుల పేరులను నూచింపవలెనని కోరకపోవుట అక్రమము. 28 వ తేదీని ఎన్నికలను జరుపుటకు కృషి చాలదు. కాన నపుడు ఎన్నికలను జరుపగూడదు, జనరలు మీటింగును త్వరలో జరుపవలెను. ఇట్లు జరుపనివో కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను నిలుపుటకు మేము తాంత్రి సాధనములవలన ఎన్నికలు సాగకుండా చేసెదము అని 200 మంది సంతకములుచేసి పంపినలేఖ లోక సంగ్రహ అనుదివ్యపత్రికలో ప్రకటించబడినది. గాన 28-వ తేదీని ఎన్నికలు వెమ్మడిగా జరుగునట్లు తేదీని ప్రజలు తలంచుచున్నారు.

*** **

సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు

స్వస్థత కలుగునుండుట

బెనర్జీగారికి బాగుగా ఆరోగ్యము కలుగుచున్నదని 25 వ తేదీని డార్జిలింగునుండి కలకత్తా సర్వంటుపత్రికకు తంతివార్త పంపబడినది.

కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘము

రిపోర్టును ప్రకటించుట

కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘమువారి రిపోర్టు ప్రకటించబడినది కలకత్తా సర్వంటు పత్రిక 27 వ తేదీని ప్రకటించెను

రైల్వే బీమభూములు

యద్ద సమయమునందు అహారపదార్థముల గిరాకి ఆధికముగ నుండుటచే రైల్వేయంతట బీమభూములను రి సంవత్సరములకాలము సాగుబడి చేసికొనవచ్చునని ఉత్తరపు లివ్వబడినది. ఈ రి సంవత్సరముల కాలము ఈ సంవత్సరము జూలై నెల 1 వ తేదీతో అంత మొందినది. ఇంకను అహారపదార్థముల గిరాకి తగ్గకుండుటచే రైలు లింకిను ఆ భూములను సంపూర్ణముగ ఉపయోగించుకొన కుండుటచేతను ఈ భూముల నింకను కొన్ని సంవత్సరములకాలము సాగుబడి చేసికొనవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు తీర్పుల ప్రకటించుచున్నారు.

చెన్నపురి తెలిఫోనులు

క్రొత్తవర్గాలు

ఓరియంటల్ తెలిఫోను అందు ఎల్లప్పుడు కంపెనీవారు యీ క్రింది ప్రకటనలు గావించుచున్నారు.

చెన్నపురి తెలిఫోనుల విషయము క్రొత్త వర్గాలులను చేయవలయునని ప్రభుత్వమువారు తెలిఫోను కంపెనీవారు కొంతకాలమునుండి ఆలోచించుచుండిరి. చెన్నపురియందు తెలిఫోనులను స్థాపించటకు ఓరియంటల్ కంపెనీవారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వద్దనుండి లైసెన్సు పొందియున్నారు. ఈ లైసెన్సును అనుసరించి 5 లేక 10 సంవత్సరములు ముగిసేపిమ్మట లైసెన్సును రద్దుపరచి యీ వర్గాలును వర్సిటీని తమ స్వాధీనపరచుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికారము కలదు. 1923 సంవత్సరమున కంపెనీ స్వాధీనపరచుకొనవలయునని ప్రభుత్వమువారు తగ్గదేయియుండిరి. అన్ని కారణముల వలన వెలిఫోనులను తెలిఫోనుల నుపయోగించు వారివద్దనుండి ఎక్కువ సొమ్మును వసూలుచేయుట అసంభవమని తలచి కంపెనీవారు రివివయమై ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసిరి. ఇందుపై 1943 వ సంవత్సరము వరకు కంపెనీవారికి లైసెన్సు ఉండుటకును, తెలిఫోనుల విధానమై మంచి ఏర్పాటు లాభిస్తే అవసరమైన చందావేట్లను పొచ్చించుటకును ప్రభుత్వమువారు అనుమతించిరి. తెలిఫోనుల విషయమై క్రొత్త వర్గాలు చేయుటకు కంపెనీ వారు తీర్మానించుకొని యున్నారు. ఇందులకు మూలధనము అవసరము.

ప్రస్తుతము సంవత్సరమునకు తెలిఫోనుకు 250 రూప్యముల చార్జి విధింపబడుచున్నది. సంవత్సరమునకు 850 రూప్యముల చార్జి వరకు విధించుటకు క్రొత్త లైసెన్సు క్రింది సమర్థించి ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించియున్నారు. క్రొత్తవర్గాలు సంవత్సరముగ అనుబంధించువరకు 100 రూప్యములు మాత్రమే వసూలు చేయవలయుననియు పిమ్మట 850 రూప్యములవరకు చార్జి వసూలుచేయవచ్చుననియు ప్రభుత్వమువారు సూచించి యున్నారు. ఈ కంపెనీవారికిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన యీ క్రొత్త లైసెన్సు అగ్రిమెంటును వర్తకసంఘముల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారుకుడ ఆమోదించియున్నారు.

క్రొత్త కంపెనీ

ఈమాధ్యులను కలగజేయుటకు క్రొత్తకంపెనీ స్థాపించుట అవసరము మద్రాసు తెలిఫోను కంపెనీ లిమిటెడు అను పేరిట బాయింటు స్థాపకంపెనీ ప్రారంభింపబడును. ఈ క్రింద పేర్కొనుటచేసినవారు కంపెనీ డైరెక్టర్లుగ నుండెదరు. ఎ. ఎఫ్. బుకనను (అధ్యక్షులు) డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసు, హాజి ఇబ్రహీంసేటు, జి. యం. బ్రాంహాడు (మానేజరు). ఈ క్రొత్తకంపెనీ అతిక్రమలో స్థాపింపబడును.

వాటాదారులు. లాభములు

మాటికి 12 1/2 చొక్కాన లాభము వచ్చునని అంచనావేయబడినది. అందులో మాటికి 8 వంతున ప్రత్యేకముగ నుంచబడును. ఇంకొకన్న ఎక్కువలాభము వచ్చిన ఆమె లైసెన్సు ప్రభుత్వమువారికిని కంపెనీవారికిని వాటాదారులకును సమముగ పంచివెట్టబడును.

రేట్లు

ప్రస్తుతము 250 రూప్యముల చార్జి విధింపబడుచున్నది. జనవరి 1 వ తేదీనుండి సంవత్సరమునకు వర్తకుల తెలిఫోనులకు 800 రూప్యముల చొప్పున ఇండ్లయొందుచుండికి 250 చొప్పున చార్జి వసూలుచేయబడు చుండును. క్రొత్త తెలిఫోనుల నుంచుకొనువారికి నవంబరు 1 వ తేదీనుండియే క్రొత్త చార్జి వసూలుచేయబడును. ఒకటి ధివసమునందు ఎక్స్ లెన్సుకు లైసెన్సు ఉంచుకొని తెలిఫోను పెట్టుకొనిన సంవత్సరమునకు 60 రూప్యములు చార్జి వసూలు చేయబడెను. ఈ చార్జి లెక్కయు 4 మైల్ల దూరము లాభుగ నున్న తెలిఫోనుల విషయమై యున్నది. అంకెకన్న ఎక్కువదూరమున నున్న వాటికి ప్రత్యేకపు చార్జీలు విధింపబడును.

తెలిఫోను ఉపయోగించుటకు అనుసరించి చార్జి వసూలుచేయుటకును సరియగు వద్దతి యని కంపెనీవారు తలచుచున్నారు. ఎక్కువక తెలిఫోను నుపయోగించువాడు ధికముగ చార్జి చెల్లించుకొనెను. స్వల్పముగ నుపయోగించువాడు తక్కువచార్జి ఇవ్వవలెను. తెలిఫోను ఉపయోగించు గుర్తు తెలుపు మోటులు కూడ నున్నవి. ఈ విధానము ప్రభుత్వమువారు ఆంగీకరించిన 1923 సంవత్సరము జనరినందు యీవద్దతినే అనుబంధించువలయునని కంపెనీవారు దేర్చించుచున్నారు.

ప్రస్తుతము తెలిఫోను తీగలకు కేంద్రీకృతములపై నుండుచే చెల్లు విధిగనట చేతను కర్ఫోల్సుములు జరుగుచున్నందు, పిల్లవాండ్లు కాలిపటము యొక్కనుట చేతను, తీగలు కలుటయో లేక నికరయోగ వగుటయో తటస్థించుచున్నది. ఇట్లుంటును తొలగింపులతో భూమిలో తీగల నుంచుటకునని కూడ కంపెనీవారు దేర్చించుచున్నారు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వపుకార్యాలయములకు ప్రత్యేకపు లైసెన్సు లాన్లు, ఇంకొకటి ప్రభుత్వములకు చేయవలయుననియు, ఇట్లుంటును ఒకటి లైసెన్సు ఉండి ప్రభుత్వమును ప్రభుత్వములకు విలువగట్టు చేయవలయును.

న్యాయస్థానవార్తలు

సుబ్రహ్మణ్య శివగారి సెక్యూరిటీ కేసు

నిన్నటికడయం ప్రధానరాజధాని మాజిస్ట్రేటు యమ్. ఏ. కామేశ్వరగారు సుబ్రహ్మణ్య శివగారి సెక్యూరిటీకేసు విచారణ ప్రారంభించిరి. భాషాంతరీకరణ మొనర్చిన ప్రభుత్వపుట్రాన్స్లేటరు సి. యజ్ఞ. కరకణముజలిగారి సాక్ష్యము వుప్పుకోబడెను. నిందితునివత్తు కట్టు అగు సత్యమాత్రిగారి కోరిక ననుసరించి కేసు నవంబరు 9-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

*** **

ఒక వింతమరణము

పేగులలో పాదరసము కనబడుట.

మహమ్మదు అబ్దుల్ గనిగారు తనవద్ద పనిచేయుచున్న అబ్దులు మజీదు తనఇంటికి తీసికొనిపోయి మర్దించుటచే అతడు మరణించెను. నేరము గనిగారిపై మోపబడెనని కొన్నిదినముల క్రితము ప్రకటించియుంటిమి.

అబ్దులు మజీదు తండ్రి, మహమ్మదు అబ్దుల్ గని అతని సహకారియగు లాట్ బాదుషాగాడ్లపై కేసులెచ్చెను. ఈ కేసు విచారణ మాడరాజధాని మాజిస్ట్రేటు అగు భాత్ సాహేబు మొహిమ్మఖాన్ లాడిసాహేబుగారు తిరుగ నిన్నటిదినము ప్రారంభించిరి.

తిరుగలిక్కిజి పోలీసుస్టేషను యందుండు కృష్ణస్వామయ్యగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు అబ్దులు మజీదు మరణించినదిన మురాత్రి మజీదు తండ్రి వచ్చి కేసు వివరములను చెప్పెనని యు లాసు మజీదును చూడగ అతడు నెత్తుకు కత్తుకొనుచుండెననియు తక్షణమే రాయపేట ఆసుపత్రికి పంపెననియు కొన్ని గంటల పిమ్మట మజీదు అచ్చట మరణించె ననియు సాక్షి మిచ్చెను.

గవర్నమెంట్ వారు మానేసాథం పిల్లగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు తాను నిందితునిగ గృహమునకు వెళ్లి ఒకచేతికర ఒకగాలును ద్రావకములుండు సీసాలు స్వాధీన పరచుకొంటినియు సాక్ష్య మిచ్చెను. పోస్టుమార్టు పరీక్ష జరిగినపిమ్మట ఇజ్. క్వెస్టు జరిగెనని యుచున్నెను.

మాజిస్ట్రేటు:— క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడు ననుసరించి ముందు ఇజ్. క్వెస్టు జరుగవలెను. పిమ్మట తనవరకు అవసరమైన పోస్టుమార్టు జరుగును ఇతరవోట్ల ఈవద్దటి ప్రకారము జరుగుచుండ కేసులో ఇట్లుకలకేందుగ విచారణ ఏల జరిగెను. ఈనగ రమునకుమాత్రము వేరువద్దకులున్నవా?

ఈ సరమునం డిట్లు విచారణ జరుగుచుండునని సాక్షి ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరు చెప్పిరి.

కెమికలు ఎక్జామినరు రిపోర్టు దాఖలుచేయబడెను. కడుపులోని కొన్ని భాగములను పరీక్షించగ కొంచము పాదరస మున్నట్లు తేలెననియు విష మేమియు లేదనియు కెమికలు ఎక్జామినరు తెలిపిరి.

పిమ్మట రాయపేట ఆసుపత్రి మాఫంబెండెంటు లెఫ్టినెంటు కలనలు ఫాస్టరుగారి సాక్ష్యము వుప్పుకోబడెను. పోస్టుమార్టు పరీక్ష జరుగునపుడు తానచట నుండెననియు ఏవిధమున నుటీరు మగ్గించెనో తెలుపుటకు తన ఆధారము లేనియు తొరకలేదనియు, మజీదు మరణమునకు కారణము చెప్పటకు ఏమిలేదనియు వీరు సాక్ష్య మిచ్చిరి. మాజిస్ట్రేటు నవన, సాక్షిని యీక్రిందవిధోన్మితములు జరిగెను.

ప్రశ్న:— పేగులలో పాదరసమున్నట్లు కెమికలు ఎక్జామినరు తెలుపుచున్నాడు ఈవిషయమై మీ ఆభిప్రాయమేమి?

జవాబు:— ప్రాణముగట్టి ఆపాయముకలుగజేయు సంకట పాదరస ముండలేదు.

ప్రశ్న:— మరణించినవాని అంగములందు ఎట్టివికారము లేనను నుండెనా?

జ:— ఎట్టివికారము కనబడలేదు. పాదరసముగల్ల మరణించినఅంగములు వికృతముగనుండును. చక్కనిచిక్కముగ గలవాడు మరణించిన ఎట్లుండునో ఇతడు కూడ నట్లేయుండెను.

ప్రశ్న:— మరణించినవానికి గవర్నమా యుండెనా?

జ:— ఇందు కొరకు నేను ప్రత్యేకముగ పరీక్ష చేయలేదు.

ప్రశ్న:— అన్ని అంగములను పరీక్షించితిరా?

జ:— నిరంకుశ పరీక్షించలేదు. పోస్టుమార్టు పరీక్ష జరుగుచుండగ పది నిమిషములు నేనచట నుండిని.

పిమ్మట నిందితుని కత్తు కట్టు ఈ క్రింది ప్రశ్నలదిరి:— ప్రశ్న:— సాహస్య కారణములవల్ల నే నానా మరణించి చనిపోవచ్చునా ఏమిటి?

స్థానికవార్తలు

రెడ్డిజనసంఘము:— గోవావరి జిల్లాలో సుప్రసిద్ధ భూస్వాములలో నొక్కరగు మ. రా. రా. శ్రీ ద్వారంపూడి రామారెడ్డిగారు రెడ్డి జనసంఘముయొక్క పోవరత్నమును వహించి వేయిరూప్యములందాను వయదేయించిరి. ఈ వి. సుందరరెడ్డి, కాగ్యరెడ్డి.

శ్రీరామవిలాస సభ:— ఈసభవారు 30-10-22 తేదీ సోమవారము నాడు చెబబాడలో ప్రతాపరుద్రయనాట కమున ప్రదర్శించుట. 30-10-22 తేదీకి జరుగు 26-10-22 తేదీ యని పొరబాటున నిన్నటిపత్రికలో ప్రచురింపబడినదని మాసాధికమహాశయులు తిలకింప ప్రార్థితులు.

సవరణ:— నిన్నటి పత్రికలో ప్రకటించబడిన అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వార్తలలో "సంయుక్త రాష్ట్ర" భాగవనభ అను వార్తలో క్రిమినల్ లా ఆమెండ్ మెంటు అట్ట కిందను, పీలు కోడుక్రిందను రాజకీయములగు నేరములకై శిక్షింపబడినవారి నెల్లర విడచివుచ్చుటకు విక్రమజిత్తు సింగుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. అని సవరణ గావించి చదువగును.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము:— ఈక్రింద పేర్కొనుటచేసినవారు విశ్వవిద్యాలయపు సెనేటుసభ్యులగు ఎన్నుకొనబడిరి. జి. ఎ. నటేశంగారు కె. వి. రంగస్వామిఅయ్యంగారు (రిజిస్టర్డ్ గ్రామ్యయేటుల క్రిందియు) కై) ప్రవక భాషాలోపాధ్యాయులు రాసుగారు (పెన్షనరీ ప్రతినిధి) డాక్టరు చంద్రశేఖరకాగారు (మెడిసికల్ ఫాకల్టీ ప్రతినిధి) లిస్సగారు (ఇంజనీయరింగ్ ఫాకల్టీ ప్రతినిధి).

వైస్రాయిగారి నిష్క్రమణము వార్తలసభ్యుని పయోనిరుప్రతికరూడిగా తెల్పుట వైస్రాయిగారు తిరిగి ఇంగ్లండున కేగ నున్నారను వార్త అసత్యమని పయోనిరుప్రతిక రూడిగా తెల్పుచున్నది.

సంయుక్త రాష్ట్ర భారతీయ క్రైస్తవమహాసభ.

ఇద్దరు ప్రధానమును, స్వదేశవస్తుస్వీకరమును ప్రోత్సహించుట ఆల్ఫ్రెడ్ నందిగారి యధ్యక్షతన జరిగిన భారతీయ క్రైస్తవమహాసభలో సంయుక్త రాష్ట్రములోని క్రైస్తవ సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకునకు సహాయ మొనగవలెననియు ఇద్దరు ప్రధానమును, స్వదేశవస్తుస్వీకరమును ప్రోత్సహించుట లాహోరులో జరిగిన అఖిలభారతీయ క్రైస్తవ మహాసభవారు గావించిన తీర్మానము రంగీకరింపవలెననియు, భారతీయ సామికమహాసభకు భారతీయ క్రైస్తవసంఘము తరఫున ప్రతినిధుల సంఘవలె ననియు, వలసదేశములలో భారతీయల పక్షమున నమితకృషి నన్ని వచ్చిండుట ప్రీతివాసకాశ్రీగారి కభివరణింప వలెననియు ప్రభుత్వోద్యోగములకు భారతీయులనే నియమింపదగుననియు గర్వితియం మాన్ గారికి సంఘము పక్షమున ప్రత్యేక స్వాగతగ్రుత మర్పింపవలె ననియు, అందు సంఘమునకు రాష్ట్రీయ కాసనభలో ప్రాతినిధ్య మొనగుటకు కోరవలెననియు, రాష్ట్రీయల కొన్ని ముఖ్యపట్టణములయందు జిల్లా మ్యానిసిపల్ బోర్డులలో స్థానము సంఘప్రతినిధి కొనుగవలెననియు తీర్మానములు కావించుటచేసెను.

జ:— ఆరిదు మరణించియుండు కారణ మిది యని మాత్రము నేను చెప్పజాలవు.

ప్రశ్న:— అతనికి బలముగ చెబుట తగిలెననియు ఎరుక కొమ్ము గొంతుమీద గాయములుండగ తగిలెనో యున్నానను వల్ల తేలుచున్నది. ఇట్లు, దొర్ల న్నము తీరిగయిందైన కనబరీతు యందు చిహ్నము లేదేనను విషపడి యుండునుగా?

జ:— అవును. కొన్ని గుర్తు లుండవలెను.

ప్రశ్న:— ఇట్టి చిహ్నము లేమైన నుండెనా?

జ:— లేవు సాధారణముగ నిన్నుగలో మునకు పాదరసము పోవడముగ నెనించుచు చున్నాడు.

ప్రశ్న:— పాదరసము ప్రయోగించుటచే కరున మగునా?

జ:— కొన్ని పర్యాయములు శ్శునమగును.

పిమ్మట ఇజ్. క్వెస్టు జరిగిన జాగరలు విచారించుగడిరి. మరణించినవాని కేసునుపై కొన్ని గాయములుండె. ని మువ్వురు ఎట్టిగాయములు లేకుండెనని ఇరువురు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈ కేసు తిరుగ 30 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. ఇదియుక విచిత్రమగు కేసు అనుటచే వచ్చు అధికముగ తిరిగి యాదువును కొట్టుకడ ప్రేమరుం బుధికముగ విచ్చిరయిచ్చిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం. అక్టోబరు నెల 28-వ తేదీ

శనివారము

పార్లమెంటు సభాంతము.

మొన్నటి బుధవారమునాడు సార్వభౌముడు, ప్రాత పార్లమెంటుసభను రద్దుజేసెను. క్రొత్త పార్లమెంటుసభ నవంబరు 20 తేదిన సమావేశమగును. ఈలోపున ఎన్నికల యజ్ఞావడిజరుగును. నాలుకడు ములవారును తమతమ బలములను సిద్ధముజేసిరి. లాయడుజార్జిగారు కన్సర్వేటివుల నొకప్రక్కను, ఇండిపెండెంటు లిబరలుపక్షమువారినికొకవంకను బెదిరించుచున్నారు. కన్సర్వేటివులు తమ పైకి వచ్చుచో, తామును వారిపైకి దాడివెడలెద మనుచున్నారు. ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారు తమతో గలియనందులకు, వారిపై పగసాధించుటకు లాయడుజార్జిగారు ప్రతిబట్టి యున్నారు. కాని, ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారు, లాయడుజార్జిగారి బెదిరింపులకు లొంగబోరు. తమ స్వతంత్రతను వాని నిలుపుకొన జూతురు. సాధ్యమగుచో, వారు లేబరుపక్షముతో గలిసిన గలియవచ్చును. లిబరలు లేబరు కలసినపక్షమున కప్పుడు ప్రాబల్యము గలుగవచ్చును. కన్సర్వేటివు పక్షమువారు మాత్రము, లాయడు జార్జి పక్షముతో డి కొనుటకు తలపెట్టుట లేదు. ప్రభుత్వాధికారమును కొనసాగించుటకు దగిన సంఖ్యాబాహుళ్యము తమకుండునో లేదో, యని వీరికి సందియము బాధించుచున్నది. ఆ కారణముచేతనే, తమకు ప్రతికూలముగ నుండుని కొయిలిషను లిబరలుపక్షమువారిలో పోరునలుపక వారి సహాయము గైకొనెద మని కన్సర్వేటివు పక్షమువారు వెల్లడిజేసిరి. లేబరు పక్షమువారిలో సంఘీభావము కలదు. ప్రజాసామాన్యమునకు వీరు ప్రాతినిధ్యము వహింపగలుగుదురు. కాని, ధనాధిక్యమువలన గాని ఇంగ్లండులో బలుకుబడి గలుగదు. లేబరుపక్షమునకు ధనము చాల తక్కువ. అయినను, ఎప్పటి కెట్టిపరిణామము జరుగునో జెప్పవీలులేదు. తలవనితలంపుగ లేబరుపక్షమునకు ప్రాబల్యము గలిగినను, ఆశ్చర్యపడ నవసరము లేదు. బోనార్లాగారి ప్రకటనము వెలువడినది. బోనార్లాగారి కిప్పుడు విశ్రాంతిముఖ్యముగ గావలయును. విశ్రాంతియైన వెనుకటిసితియే ఏతీరున నయినను కొనసాగిన చాలును. లేబరుపక్షమువారు పునర్నిర్మాణము గోరుచున్నారు. బోనార్లాగారి సంతృప్తితో వీరు సరిపెట్టుకొన జాలరు. ప్రపంచమంతయు ముందుకు బరుగుచుండ ఇంగ్లండును మాత్రము పగములతో బిగించికట్టి పడవైచుటకు, బోనార్లాగారి కయినను సాధ్యపడదు.

ఇంగ్లండునను కొంతకాల మూరకుండును. ఎల్ల పుడును వెనుకబడియుండుట కంగీకరింపజాలదు. బోనార్లాగారి ప్రకటనము అంగ్లప్రజలలో నుత్సాహము పురికొల్పునని దోచదు. హిందూదేశమున సంస్కరణవిధానముక్రింద సక్రమాభివృద్ధిని నెమ్మదిగ కొనసాగించుటకు బోనార్లాగారు తలపెట్టిరి. దీనియర్థమేమి? ఇంగ్లండునుగ స్వరాజ్యమును సమకూర్చుటకు బోనార్లాగారు రంగీకరింప రనుట తేటతెల్లమే. ఇట్టిచిహ్నపక్షకు, మితవాదులు సయితము అంగీకారము జూపరిని ఎంచెదము. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని దృఢముగ నాశించెడి ప్రజలకు చీమనడక

అతో నేమాత్రము సంతృప్తిగలుగనేరదు. అభివృద్ధిసాధనలు వాంఛనీయమయినను, వానిని తామవలంబింపమనియు, ఇంటిలోను వెలుపలను గూడ జరిగెడి వ్యవహారములలో సాధ్యమగునంతవరకు తాము జోక్యము కలుగజేసికొనమనియు, చేతనున్నచనితో కాలముగడపిన చాలుననియు, బోనార్లాగారు సూచించిరి. ఆకలిగొనియున్నవానికి ఉపశమనవాక్యము లెన్ని జెప్పినను లాభముండదు. అన్నమిడుటచేతనే అతని యాకలిజరును. స్వరాజ్యత్వముచే వీడితులగు ప్రజలకు, స్వరాజ్యామృతము నెసగుటచేతనే తృప్తి దొరుకుగాని, విశ్రాంతిని, ఓరిమిని బోధించిన లాభముండదు. కన్సర్వేటివుపక్షమునకు జెందినవారు, ధనవంతులకోటిలో జేరినవారు. కడుపునిండియున్న కన్సర్వేటివులకు, ప్రజాసామాన్య కష్టములుగాని, పరాధీనదేశము లనుభవించెడి యవస్థలుగాని గోచరింపవు. ఈమారు జరిగెడిఎన్నికలలో బోనార్లాగారి పక్షమునకు జయముగలిగినను, విశేష కాలమింపక్షము నిలువజాలదు. లేబరుసమస్యలు ఇంగ్లండును కలవరపెట్టుచున్నవి. వీనిని పరిష్కరించుటకు బోనార్లాగారి వంటిసంకుచితదృష్టిగలవానికి సాధ్యపడదు. హిందూదేశసమస్యను త్వరలో పరిష్కరింపవలసిన యవసరముగలదు. బోనార్లాగారి పెండ్లిసడకలు బనికిరావని, వానికి త్వరలో తెలిసిరాగలదు. ఈసమయమున స్వరాజ్యసిద్ధికి భారతీయులు ద్విగుణీకృత తాపాముతో పాటు బడుట అత్యవసరము. యాచనపద్ధతులవలన, కన్సర్వేటివులు హిందూదేశమునకు త్వరలో స్వాతంత్ర్యము నిప్పించెద రను భ్రమను మితవాదులు విడనాడుట మేలు. వారు కూడ ప్రజాప్రముఖులతో చేతులగలిపి తమ విద్యుక్త ధర్మమును నిర్వహించుచో, బోనార్లాగారి పక్షమువారు సైతము హైందవాశయములకు దోసిలోగ్గక మానరు. అంగ్లదేశపక్షముల మార్పులకొరకు నిరీక్షించుటకు బదులు, మాతృదేశ సాక్షవత్తునకు పాటుబడుట కెల్లరును నడుముగట్టుచో, స్వరాజ్యసిద్ధి అనతికాలములో చేకూరుననుట కేమాత్రము సందియము లేదు.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి సంతృప్తి

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి పర్యటనమువలన, దేశమునకు గలిగిన లాభములేదని, పాఠకులకు తెలిసియున్న విషయమే. భారతీయుల కష్టము లధికముగ ప్రబలియున్న భాగము, దక్షిణాఫ్రికాదేశము. అక్కడకు వెడలుటకు బదులు శాస్త్రిగారు ఇతర భాగములకు జరిరి. అందుచే భారతీయుల ప్రధాన సమస్య అటులనే నిలచియున్నదని యూహింపవచ్చును. కష్టము లధికముగనుండు తావునకే శాస్త్రిగారు ముందుగ వెడలవలసియుండెను. ఇతర రాజ్యములలో తమను సగౌరవముగ నాదరించిరిని శాస్త్రిగారు తెలుపుచున్నారు. శాస్త్రిగారికి స్వంతముగ గౌరవ మెంతయినను జరిగియుండవచ్చును. దేశమునకు లాభమేమి? తెల్ల ఆస్ట్రేలియా పద్ధతికి శాస్త్రిగారు ముందుగనే దోసిలోగ్గిరి. అధిని వేశ రాజ్యముల వారికి హిందూదేశములో నెట్టి హక్కులుగలవో, అట్టి హక్కులే హిందూదేశ వాసులకు అధినివేశ రాజ్యములలో నుండునపుడే, సామ్రాజ్యమువలనిలాభము హిందూదేశముగూడ పొందగలుగును. అట్టి ఏర్పాటునకు అధినివేశ రాజ్యములవారి రంగీకరింప నపుడు, స్వల్పపు హక్కుల నిచ్చిననేమి నియ్యకున్ననేమి? ఇట్టి స్వల్పపు హక్కులయినను సఫలమగు నను సమృద్ధిము, శాస్త్రిగారికి, లేకున్నది. సత్వరసాఫల్యమును తా నాశించుటలేదని శాస్త్రిగారు బలికిరి. అధినివేశ రాజ్య

భారతీయ సమస్య, వర్తసంబంధమయినది గాక, ఆర్థికసంబంధ మయినదని, శాస్త్రిగారి యుద్దేశము: ఆర్థిక లాభముకొరకు అధినివేశ రాజ్యములవారు భారతీయులను వీడించుచున్నపుడు, ఆర్థిక విషయములలో హిందూదేశము సామ్రాజ్యాభిమానము జూపవలయునని కోరుటలో సర్థముండునా? సామ్రాజ్య ప్రదర్శనములవలన, హిందూదేశమునకు నష్టముదప్ప లాభముగలదా? వాగ్దానములను నెఱవేర్చుటలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమెన్నడును ఆశాభంగము కలిగింప లేదనియు, ఇందుకు విరుద్ధముగ బలికెడివారు ఆసత్య, అన్యాయ విమర్శకులనియు, హిందూదేశపు ప్రత్యేకముగ యునికిని ఇంగ్లండు ఎప్పుడును గుర్తించుచునే యున్నదనియు, బ్రిటిషు సంబంధలాభమును గూర్చి హిందూదేశమున అనుమానము సందేయము సాధ్యమగునంత త్వరలో నంత మొందవలయుననియు, శాస్త్రిగారు హెచ్చరించిరి. శాస్త్రిగారి విశ్వాసము, భారతీయుల కేర్పడలేదు. బ్రిటిషు వారు చెల్లించని వాగ్దానము లెన్నియేని గలవు. బ్రిటిషు సంబంధలాభమును ప్రజలు గ్రహించునటుల జేయు బాధ్యత ఇంగ్లండుపైనే నిలచియున్నది. భారత భూమియందు ఇప్పుడు ప్రబలినంతి యవిశ్వాస మిదివరకు ప్రబలియుండలేదని, శాస్త్రిగారే మున్నొకమారు వివరించియుండిరి. ఇందుకు కారణము లేనేలేదా? భారతీయు లందరును ఒక్కమారు ఉన్నతులైరిని, శాస్త్రిగారుతలంచెదరా? ఇట్టివారందరును, అసత్య, అన్యాయవాదులా? ఇంగ్లండు ప్రతిష్టపై తమకు గాఢాభిమానమున్నచో, వెనుకటి వాగ్దానము తెలుబోయినను ఇప్పుడయినను, ప్రజలు గాఢముగ నభిలషించుచుండెడి స్వరాజ్యసిద్ధికి, ఇంగ్లండు వెంటనే యంగీకారము జూపునటుల శాస్త్రిగారు ప్రోత్సాహపరుపవలయును. అటుల గావించజాలనిచో, సోదరదేశీయులను శాస్త్రిగారు దూషించుట మిగుల అనుచితము.

చిత్రరంజనదాసుగారి సందేశము

దాసుగారి సందేశము లాహోరు పౌరుల సభలో చదువబడెను. సహాయ నిరాకరణోద్యమము అపజయము గాంచుటకు మారుగ, ఆఖండ విజయము గాంచెనని చిత్రరంజనముడు తెలిపిన విషయము నెల్లరును గ్రహించి, పరమోత్సాహముతో ముందుకు నడుచుట శ్రేయస్కరము. దాసుగారు సూచించినటుల, విద్యాధికులలో కన్నను ప్రజాసామాన్య హృదయమునందు స్వాతంత్ర్యవాంఛ బలముగ నాటుకొనియున్నదని, వెక్కునిదర్శనముల జూపవచ్చును. కడచిన రెండుసంవత్సరములనుండియు స్వరాజ్యమునకు బునాదుల నేర్పరుచుచుంటిమనియు, ఇప్పుడు స్వరాజ్యసాధమును నిర్మింపవలయుననియు దాసుగారు హెచ్చరించిరి. అకాలీయద్యమమునందు దాసుగారికి స్వరాజ్యాగమనచిహ్నములు పరిస్ఫుటమగుచున్నవి. దూరమాలోచించువారెల్లరకు, ఇట్టి సత్యము పొడగట్టకబోదు. అకాలీలు సత్యముకొరకు సర్వము నర్పణజేసిరి. భారతీయులెల్లరు తాము సత్యమని నమ్మినదానికొర కర్పణజేయవలయునని దాసుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. స్వరాజ్యసంరంభమనిన, సత్యసంరంభమే. అకాలీలు గావించిన, ఆఖండత్యాగములు స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడుటకు తమ కెక్కుడు ధైర్యోత్సాహముల గలిగించుచున్నవని దాసుగారింగీకరించిరి. కొన్ని కొన్ని లోకుములు గలుగకబోలేదు. కాని, పైకితేచునపుడు వతనము గూడ సంభవించుచుండును. హిందూదేశమునందన్ని మతములవారును కలిసి బనిచేయకబోయినచో, స్వరాజ్యోద్యమము విఫలమగునని దాసుగారు

హెచ్చరించిరి. సహాయనిరాకరణోద్యమము విఫలమయ్యెనని తలచువాడు, దానుగారి వాక్యములను పరిశీలి, సత్యమును గ్రహించుట యావశ్యకము. ధర్మబద్ధమగు నిరాకరణోద్యమము అపజయము గాంచుట అసంభవము. ఈయోద్యమమునకు ఆపజయము వాటిల్లుచో, ఉద్యమలోపమువలనగాక, ప్రజల యుపేక్షాభావమువలననే అట్టి దుస్థితి గలుగ నచ్చును.

ఆత్మశక్తి

అకాలీ మిలిటరీ వెన్సు సరులు సైతము, గురుకాభాగ్ నకు వెడలి అరెస్టయిరి. రణరంగములందు సైతము ప్రాణముల నర్పించుటకు సంసిద్ధులయిన మిలిటరీ యుద్ధోగులు, ధర్మముకొరకై అహింసా వ్రతము నవలంబించగ అరెస్టగుట, అధికారుల శ్రేష్ఠతము గౌరవదాయకమో యాహింసవచ్చును. ఇట్టివారిలో యుద్ధములో కాలు బోగొట్టుకొనిన వారొకరు గలరు. వీరిని వదలివైచినను, సమృద్ధిం పక మరల కారాగృహమునకు బోయిరి. ఎట్ల కేలకు స్నేహితుల ప్రోద్బలముపైని, వీరు వెడలి సోయిరట. అంగ వికలులయినను, ఆత్మశక్తి వీరి సంతోగ నావహించెనో తలంపవచ్చును. ప్రభుత్వము వారేర్పరచిన గురుద్వారా చట్టము నెవరును విచారించువారే లేరు. అకాలీల కెడటికత్తము వారుగూడ, ప్రభుత్వసహాయమువలన తమ కిను మంతయు లాభము లేదనియు, ఎటుల నయినను అకాలీలతో రాజీపడుటయే మేలనియు, భావించి నటుల దెలియుచున్నది. గురుకాభాగ్ మహంతగు నుందరదాసుగారు, ఏడురు సభ్యుల పంచాయతి తీర్పునకు తామెడబడెద మని అకాలీలకు విన్న వించినటుల తెలియుచున్నది. ఏజులిలో, ఇరువురు సభ్యులు ప్రబంధక కమిటీనుండియు, ఇరువురు నాంధారీలనుండియు, ఇరువురు ఉదాశీలను, గాంధీ మహాత్ముని అందరకును పెద్దగను ఏర్పఱుపవలయు నని, వీరు గోరిరట. మహాత్ముపక్షమువారు సైతము గాంధీ మహాత్మునిమందు పరమవిశ్వాసము జూపుట, ఎన్నడగిన విషయము. గాంధీ నింతలో విడుదల జేసెదరా యనునది వేటుప్రశ్న. అధికారులు తమ నిర్లక్ష్యప్రవర్తనమును మానుకొనుచో, ఉభయ పక్షములకును రాజీగురురకబోదు. అకాలీల ఆఖండత్యాగములు వృధగానేరవు. ఆత్మశక్తి విజయము గాంచి స్థానికవివాదములనే గాక, స్వరాజ్యసమస్యను గూడ సరిష్కరింప గలుగును.

చర్చిల్ గారి అంత్యక్రియ

సంహారద్యమమునందు శాసనసభ్యుల కోర్కెకు భిన్నముగ ప్రభుత్వమువారు అధికారుల వేతనముల నెటల వృద్ధి జేసిరో, శాసనసభ్యులు షలువురు గినుకబూని తనపదవుల కెటుల రాజీనామా యొసగిరో, చదువరు తెలిగిన సంగతియే. ఇందు వలన సంహారద్యమమునందు ప్రబలాందోళనము గలిగినది. స్వపరిపాలనాభిలాష ప్రజలలో బెరిగినది. ఫలప్రదమగు చర్యల నవలంబించుటకు, వారు బూనుకొనుచున్నారు. దేశము లో నాగ్రహము జనింపచేసినచట్టమను, బౌద్ధతలగ కాలనీలమంత్రి నిరాకరించుటకు మారుగ, దానినంగీకరించుటబట్టి కొడులిడును ప్రభుత్వపు అసమర్థతను గ్రహింపవచ్చును. కడచిన బ్రిటిషుప్రభుత్వమున కాలనీలకు మంత్రిగనున్న చర్చిల్ గారు, తమ రాజీనామాకు బూర్హము, సిలోనుగవర్నరుగారి చర్యనామోదించినటుల, తంతివార్తను పంపి తమ నిర్గమనమును సార్థకముజేసికొనిరి. అధికారుల యుగ్రహముపై ప్రజల ధారాపడియుండవలసి సంతవరకు, శాసనసభలు మొదలగు సమాహారములవలన నినుమంతయు

లాభముగలుగదు. సిలోను ప్రజల మొరలను స్థానిక ప్రభుత్వము వారేమి, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారేమి పాటింపరయిరి. ప్రజాశయములు నెటవేరుటకు స్వరాజ్యసిద్ధియే ఫలప్రదమగు సాధనము. ఇందుకొరకు, సిలోను ప్రజలు తమపై తా మాధారపడి కృషిసలుపుచో, ఏ చర్చిలుగారును అడ్డుపడజాలరు.

నిరాకరణోద్యమ లాభము

1921 సంవత్సరమున బీహారు ఒరిస్సారాష్ట్రమునందు, క్రిమినలు నేరముల సంఖ్యలో 14183 తగ్గుదల గనుపించెను. సివిలు వ్యాజ్యములలో ఒరిజనులు వ్యాజ్యముల సంఖ్యయందు 27449 తగ్గుదల గనుపట్టెను. ఈ తగ్గుదలకు, సహాయనిరాకరణ మొక కారణముగ, ప్రభుత్వమువారు తమ రిపోర్టు నందు దెలిపిరి. అధికారులే ఇటుల యంగీకరించుచుండ, నిరాకరణోద్యమము దేశమున కెంతమేలు జేయుచున్నదో గ్రహింపవచ్చును. ఇతర రాష్ట్రములలో గూడ నిట్టి యనుకూల ఫలితము గనుపించును. వ్యాజ్యముల జూదమువలన, ప్రజలలో నైకమత్యముజేసి, వారి ద్రవ్యము దండుగ యగుచున్నది. ఇట్టి జూదమునాపి, ప్రజల వివాదములను సామ్యముగ పరిష్కరించి, వారిలో సంఘభావమును నెలకొల్పుటకు, పంచాయతుల నిర్మాణ మత్యవసరము. గ్రామములలో పంచాయతులను విరివిగ నెలకొల్పిన కొలదియు, న్యాయస్థాన బహిష్కారము చురుకుగ కొనసాగును. గ్రామములు స్వాతంత్ర్యమునకు నిలయములగును. ఇంతవరకును నిరాకరణోద్యమమువలన, కొంతలాభము గలిగినను, ఇంతటితో తృప్తిజెందరాదు. పంచాయతుల నిర్మాణమునకు నడుముకట్టుకొనుట యవసరమని, ప్రజలు గ్రహించి పాటుబడుదురు గాక!

సమీప ప్రాచ్యసమావేశము

నవంబరు 13 తేదిన జరిగెడి సమావేశమునకు కర్ణాట ప్రభువుగారు అమెరికాను ప్రత్యేకముగ నాహ్వానించుటకు కతంబేమియో తెలియకున్నది. అమెరికా, యూరపీయను వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగ జేసికొనుట కిదివరకు నిరాకరించెను. సమీపప్రాచ్యదేశములతో అమెరికా కేవిధమగు సంబంధమును లేదు. అమెరికను మిషనరీ లిదినరకు, తురుష్కులపై ద్వేషముని, కట్టుకథల ననేకముల ప్రచురించిరి. దూరమున నున్న అమెరికను ప్రజలలో దురభిప్రాయములను వ్యాపింపజేసిరి. తురుష్కుల యునికి క్రైస్తవులక్షేమమునకు భంగకర మను నభిప్రాయము అమెరికాలో వ్యాపించుట చేతనే, కొన్ని అమెరికా పత్రికలు లాయడుజారి గారి పదవులను హర్షించియుండెను. లాయడు జార్జి పదవుల లెట్టి ముప్పు వాటిల్ల జేసెనో, ఇప్పుడు వెల్లడియయినది. ఇట్టి స్థితిలో అమెరికాను సమీప ప్రాచ్య సమావేశమున కాహ్వానించుటచే, అంత్య పరిష్కారము సామ్యముగ జరుగుటకు ప్రతిబంధక మేర్పడు నేమోనని అనుమానము బాడముచున్నది.

క్రైస్తవులు : కద్దరు

అలహాబాదులో జరిగిన హైందవక్రైస్తవ సమావేశమున, కద్దరునుపయోగించుటకును, స్వదేశ పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకును, తీర్మానము గావించబడెనని, తంతివార్తయొకటి దెలుపుచున్నది. కద్దరు విలువను హైందవక్రైస్తవులు గుర్తించుట శుభసూచకము. క్రైస్తవ సమావేశతీర్మానము ననుసరించి, క్రైస్తవులెల్లరును ఖద్దరు నిర్మాణమునకు తోడ్పడి, మాతృదేశోద్ధరణమునకు తోడ్పడుట యవసరము.

హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, మొదలగు సంఘములు స్వరాజ్యసిద్ధికై సర్వము నర్పణ జేయుచుండ, త్యాగాదర్శము గల క్రైస్తవ సోదరులు వెనుదీయుట భావ్యమగునా? అన్ని సంఘములవారును ఏకాశయముతో బాటు బడునపుడే, దేశము శీఘ్రకాలములో విముక్తిగాంచును.

రీడింగు ప్రభువుగారు

రీడింగుప్రభువుగారు, త్వరలో ఇంగ్లండునకు వెడలెద రను వార్త యసత్యమని తనకు రూఢిగ తెలిసినటుల, పయోనిరుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

పంచ దారఉత్పత్తి విచారణ సంఘము.

[ప్రభుత్వపకటన]

భారతదేశమునందు పంచదార ఉత్పత్తిని అభివృద్ధిజేయుటకై సహా లిచ్చుటకు ఏర్పరచబడిన పంచదారసంఘమువారి నిజేదికము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు రవలంబించదలచిన విధానము యాదిగను ప్రకటించబడినది.

1920-21 సంవత్సరమున 18 కోట్లరూప్యము విలువ గల చక్కెరదిగుమతియేబడెను. ఇట్లువెనక చక్కెరకే యిజేశమునందు గొప్పదిగుమతిగడెను. కావున చెరక్ కలకు చక్కెరపరిశ్రమ అభివృద్ధిజేయుట అవసరము. చక్కెరతయాయ చేయు యంత్రాల స్థాపించుటకు 6000 ఎకరముల ప్రదేశము నందుచెరుకు ఉత్పత్తి యగుచుండవలెను. చెరుకుతోటలకు సమీపముగను రైలు లేకకోడు సౌకర్యములు గలప్రదేశము లందు యంత్రాల యుండవలెను. ఒకటే ప్రదేశమునందు ప్రభుత్వము వారి కింకభామి లేదని తలచుచున్నాము. ఇట్టి ప్రదేశ మెచ్చుట నైనను భారీగా నున్నయెటల యా పరిశ్రమ అభివృద్ధి చేయవలయునని ఉద్దేశముగలవారు దిలభానులంపిన ప్రభుత్వమువారు తగువిధమున సహాయము చేయుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు. వీలైనచో అట్టిభూములకు నిరుపాదల వసతు లుండునట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంతవరకు తోడ్పడెదరు.

ఏజన్సీ భాగములందు ఇట్టి చెరుకుతోటలు పంచదార యంత్రాలయము స్థాపించుటకు వీలగు ప్రదేశములందు యిటు మై పరిశీలన మొనర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు రాక ప్రత్యేకాధికారిని నియమించుటకు ఆలోచించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నముల ఫలితము మున్నందు ప్రకటించబడును. ఈ విషయమై సవరములను తెలుపగలవారు గాని తెలిసికొనగోరువారుకాని అభివృద్ధికాని ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి వ్యవసాయకాని దైర్ఘ్యురుగుగాని ప్రాసికోనవలెను.

మదరాసు శాసనసభ

ప్రశ్నలు

శాసనసభ్యు లగు రా. బి. కో. గోపాలకృష్ణయ్య గారి క్రిందిప్రశ్నల నడిగెదమని శాసన సభకార్యదర్శికి నోటిసు పంపిరి:-

పోతునూరు ఇరిగేషను ప్రాజెక్టు

ఎల్లూరు తాలూకాలో పోతునూరు ఇరిగేషను ప్రాజెక్టుపై ప్రభుత్వము వారికి ఆదాయ మేర్పడునని జప్తిసంప్రది యిదిటివల ప్రకటించబడిన వ్యాసమును ప్రభుత్వమువారు చూచియున్నారా? ఈ ప్రాజెక్టు లాభకరమో కాదో అనువిషయమై పి. డబ్ల్యు. డి. వారు కలెక్టరు ఏమైనను సలహాఇచ్చినారా? ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమేమి? ఏమైనను అప్పటికికొన రెలచియున్నారా? నున్నగు వివరములను తెలుపగోరుచున్నాను కృష్ణాఆనకట్ట

కృష్ణాఆనకట్ట మట్టయను పొడుగుగ చేయు విషయమై ప్రభుత్వము వారేమి ప్రయత్నముల చేసియున్నారు. ఇటువ కావలసిన సామాను లింకను ఏర్పరచుటకు కారణమేమి? ఈ కనివిస్పృకు ప్రారంభింపబడును తెలుపగోరుచున్నాను.

విదేశపత్రికలు

అడ్వానుగార్డు అను విషయప్రకటనము నీదేశమునకు తీసికొని రాగాడదనియు, డెయిరీ హోరల్లు పత్రికపై విప్లవ ధము తొలగింపబడె ననియు, ఇండియా గెజటులో ప్రకటించబడెను.

చిటను పార్లమెంటు విరమించెను

క్రొత్త పార్లమెంటు నవంబరు 20 తేదీ సమావేశమగును

కన్సర్వేటివుల విధానము విశ్రాంతిశాంతి ఆవశ్యకము భారతదేశమున సక్రమాభివృద్ధి

పార్లమెంటు విరమించెను

లండను, ఆక్టోబరు 25:—పార్లమెంటు విరమింపవలయునను ప్రకటనాపత్రమునందు సార్వభౌమాడు సంతకమిడెను.

క్రొత్త పార్లమెంటు

20 నవంబరు గూడును

లండను, ఆక్టోబరు 26:—పార్లమెంటు సమావేశమైన ప్రీవీకౌన్సిలునందు పార్లమెంటు పార్లమెంటు విరమింపవలయుననియు, నూతన పార్లమెంటు నవంబరు 20 తారీఖున సమావేశము కావలయుననియు ప్రకటనను సంతకమిడిరి. విరిపు సంధి అయిన తరువాత ప్రకటనయందు కొన్ని మార్పులు చేసిన విషయములు గలవు. దక్షిణ విశ్రాంతిశాంతి సామ్రాజ్య పార్లమెంటు నందు స్థానము లేదు. అందున నూతన శాసనము ప్రకారము ప్రకటనపుత్రముందు దాని విషయము యెత్తలేదు. ప్రకటనదినము 26 ఆక్టోబరు రోజున నవంబరు 4 నుండి జరగవలయును, నవంబరు 15 పోలింగు అనియు శాసనము ప్రకారము నిర్ణయించెట్లే.

బోనర్లగారి విధానము

ప్రాచ్యసమస్యపరిష్కారము

నూతన ప్రధానమంత్రి కలెక్షన్లు పంపుకొనియెను. తొలు దొలక ప్రకటనయన కాంతిని స్థాపింపవలయుననియున్నది. అం దింతరమును కొన్ని భాగములందు ప్రాయశః—సర్వ విశేషవిధానములందు ఇంతకుముందు మనము చేసిన యెవంబడి కలిగితిమి అనుచును, ఇకమీద మన జోక్యముల హెచ్చించు కొనము. ప్రాచ్య సమస్య పరిష్కారమున మనము చేయు ప్రయత్నముల ఫలముగ నిత్యమైనట్టియు నిత్యమైనట్టియు కాంతి చేకూరవలయునని నాకోరిక.

అమెరికాతో స్నేహితుము

కేవల సాంప్రదాయములేగాక శాశ్వతమైన వర్ణములైనను, మొన్న యుద్ధమునందు తటస్థించిన స్నేహితుములైనను వాధారహిత సహజముననే అమెరికాతో మన ముండవలయును. ఇది యెప్పుటికి బ్రతుకు విధానమైన శ్రేయస్కరము. విదేశాంగములందు వలసరాజ్యముల సహాయము.

విదేశాంగ విధానములందును, సామ్రాజ్యవిషయములందును, వలసరాజ్యములయొక్కయు భారతదేశముయొక్కయు సలహాలతోను సహాయముతోను బ్రతుకు ఆవశ్యకము. విదేశ స్వదేశములందు ప్రయత్నమున, కాంతియు కావలయును. కడచిన సంగ్రామమున పోయిన కాంతిని స్థాపించవలయు ననియే అందరు కోరుచుండిరి. ఈ విషయములందు కేంద్రప్రభుత్వము నందు కొన్ని జూర్పులు చేయవలసినగా మన్నుచి.

విరిపు సంధిపై విశ్వాసము

మేము ప్రభుత్వము నడువలసినట్టి విరిపు సంధిపై విశ్వాసము నుంచవలయును. ఆవశ్యకము, ప్రకారము సంపూర్ణముగా సామ్రాజ్యమున విశ్రాంతిశాంతి కలిగిన స్థానగౌరవమును నిలిపి ఆప్రభుత్వమునకు అన్ని విధముల సహాయ మిచ్చుచుండెదము.

భారతదేశమున సక్రమాభివృద్ధి

1918 సంవత్సర సంస్కరణముల రీతిని భారతదేశము భివృద్ధి కొండవలయునని మాకోరిక. భారత సామ్రాజ్యభివృద్ధికు అచ్చటి అన్ని భాగాలు, అన్ని కక్షలులవారి సహాయ గావ్యము. ఈ సహాయము మాత్రము చేపాడనా, మన పరపత్తి భివృద్ధి జేసి, మన సామ్రాజ్యము హెచ్చుచుండును.

ఆర్థిక పునర్నిర్మాణము

వాణిజ్య విషయములందు, విద్యకుల సహాయమున, దేశమున ముఖ్యముగా నాలోచింపవలయును. అందు విరుద్ధమునకు కేంద్రమునందు మొదటికి బోయిన ప్రయత్నములను విమోచించి భారతదేశమునకు సక్రమాభివృద్ధి

యొందిరి. వాటి సార్వభౌమ మరయుకతూరి మేము పరిశీలించి సాధ్యమైనంత త్వరతో అమలులో పెట్టెదము. అధికారవ్యయమును తగ్గించుట ముఖ్యము.

సామ్రాజ్యంతరవ్యాపారము

సామ్రాజ్య వివిధసాధనము లన్నియు మన కనుకూలించు కేంద్రవాణిజ్యమును అభివృద్ధి జేయుటకై యొక్కరి కొక్కరిట్లు సహాయపడవలయునో ఆలోచించుటకు సామ్రాజ్య ఆర్థికసమావేశము ఒకటి త్వరలో కూడవలయును. ఈ విషయమున వా రామోదించు చేమో అని వలసరాజ్యముల వారి నడిగి, తగినవసతుల చేర్చుటయును.

బోనర్లగారు

గ్లాస్ గోమంజులభివృద్ధి.

లండను, ఆక్టోబరు 26:—బోనర్లగారు సర్వసమృద్ధిముగా మధ్య గ్లాస్ గో మండలమున కర్మకర్మగా తీర్మానింపబడెను. ఉపశాసనమున దేశమున కన్నిటికంటె బిశ్రాంతి కాంతి ఆన శ్రోతము లని వారు తెలియజేసిరి. ఆయన రాజకీయయద్ధమున ప్రవేశించిరే యని యడుగుచున్నాడు. ఏదేని శ్రోతము చేతను మార్పుచేయవలసిన రాజకీయసమస్యలను వారు పోగుచుండలేదు. తాము ఎన్నికలందు విజయముండవలయుననియే వారికోరిక ఇది నిష్క్రమముగ చేకూరవలసిన వారినమృతము.

కన్సర్వేటివుల విధానము

క్యాబినెటుమంత్రుల అధికారము మారవలయును

లండను ఆక్టోబరు 26:—యుద్ధవ్యూహపరిశీలకుల దేశమున నకుటలకును, కేంద్రప్రభుత్వమున తగినమార్పు జేయుటకు కాలము వచ్చింది. కాబినెటు కార్యదర్శుల అధికారము మారవలయును. అంతర్జాతీయ సమావేశములతో జోక్యము విదేశాంగకార్యాలయమువారికే మార్పుచేయవలయునని లభ్యుడే యుచున్నది. ఇంకమీద ఏ అంతర్జాతీయ సమావేశమునైనను, ప్రధాని జోక్యమునున్న కొనవలసినదిగా నుండినను, ఇన్నికోరికలకై క్యాబినెటు కార్యదర్శులు గాక, విదేశాంగకార్యాలయమువారి విధానముల నియోజించవలయును. సామ్రాజ్యములయొక్కయు, ప్రపంచముయొక్కయు, మొదటి ఆశ కాంతిని స్థాపించుటయే. ఇంతకు ముందొడంబడికల రీతిని ఆచరించును, విదేశములపట్ల మన జోక్యము హెచ్చించుకొన జరుగు. సమరసమయమున ప్రేరించుచుండు, ఇతర విదేశములవారు సహకారము సానుకూలసహాయముతోడనే ఇచ్చుదును మనదేశము నావరించిన కష్టములనుండి వెలికి రావలగుదుము. విదేశాంగమంత్రికాగ్రహణే ప్రాచ్యసమస్యసర్వాంశముగ పరిష్కారమునని తలంచెదము. మృదదుస్థూర్తమయిన సానుభూతియు, సహాయము నాతడు అంతర్జాతీయసమావేశమున నొసంగవలయును. సాంప్రదాయముకనే గాక, శాశ్వతమైన ఆదర్శముల రీతిని అమెరికావారితో నాతడు తెలియింపించెదము. బ్రిటిషు భక్తి మనన సహాయ మనియే మాట్టవలయును. సామ్రాజ్యప్రభావస్వరూపులకు సహాయసౌకర్యముండవలసింది. విదేశాంగవిధానములందు వలసరాజ్యములతోను భారతదేశములతోను ఆలోచించి వారి సలహాల గ్రహించుచుండుము. విరిపు సంధిమరతుల న మలులో పెట్టెదము. సామ్రాజ్యమున విశ్రాంతిశాంతి చేకూరిన స్థానమున దానికి సర్వదా సహాయము చేయుచుండుము. ఉత్తర విశ్రాంతి పార్లమెంటు నకు గల హక్కుల భద్రపరిచు వాదన మొనర్చితిమి. 1919 సంవత్సర శాసనము ప్రకారము భారతదేశమునకు సంస్కరణముల యందభివృద్ధి తోడ్పడెదము. స్వదేశముందు విదేశాంగ సమస్య పరిష్కార మొనర్చు చు గియి మై నది. వాణిజ్య విధానములు అనుకూలముగ సంస్కరింపబడతలెను. కార్యదర్శుల వారినించిన కర్మకర్మమును, సామ్రాజ్య భివృద్ధి అనుబంధమును, సామ్రాజ్యవాణిజ్యమును ముఖ్యముగా చేసెదము.

ము బాగుపడుదుము. అందులకై, సామ్రాజ్య వరపత్తి సేముల మన కనుకూలించిన చోట్లను వాణిజ్యము ఆజేయు పద్ధతుల నాలోచించు నొక ఆర్థిక సమావేశము జేయును. ఈ సమావేశముపట్ల తమ యభిప్రాయముల నివలసరాజ్యములను భారతదేశమును సలహా లడిగెదము. ఇక్కరసాయదారులు మహాకష్టముల పడినందున త్వరలో వన సేకృతములు, పరిశీలన పరిశీలన మేము తలంచుచున్నా ఇతరవిషయముల సలహాలనియ్యి మా కిష్టములేదు. ఎందున స్వదేశములందు కొంచెము జోక్యమున, విదేశముల చుంచలతో తగిన జోక్యమును పుచ్చుకొనవలసిననును మిది.

బోనర్లగారి

గ్లాస్ గో ప్రసంగము

లండను, ఆక్టోబరు 26:—గ్లాస్ గోయందు సమావేశమైన మహాసభవారి కుపన్యసింపుచు, తా మిచ్చిన విజ్ఞప్తిపత్రము నాధారపడి తాము మాటలాడితి మిరి. దేశమున జోక్యముతో కలుగజేసికొనక, తనదాని దానిని పోనియ్యవలయును. ప్రాచ్య సమస్యయే చాల భయంకరమైనది. అయిన బ్రిటను, ప్రాచ్య ఇటలీసంయోగమున కనిజేసి, గ్రీకులకును, తురుష్కులకును సమృద్ధిమైనమరతుల సేర్పించి, కలతనాశమును అని నమ్మెదమని లాగారు చెప్పిరి. జర్మనీనుండి కష్టపరిహారముగొనుట మరయొక ముఖ్యనిషయము. ఆయంకమున ప్రెంచివారును బ్రిటనువారు ఏ విధానమున జర్మనీనుండి భయము గొనవలయునో అందు మాత్రమే భేదాభిప్రాయములు కలిగియుండిరి. గాలిపోలి, ప్రైయెట్టు రాజ్యముల రెండూ బ్రెటలరుగా సేర్పించు తమ యిష్టము కాదని వారు తెలిపిరి. నిదర్లాండుల సమస్య త్వరగా పరిష్కరింపవలసినదిగా నున్నదని.

ఎన్నికలు నవంబరు 15 వ తారీఖు

లండను, ఆక్టోబరు 26:—పార్లమెంటువిరమింపవలయునను ప్రకటనాపత్రమే నవంబరు 20 వ తారీఖున నూతనపార్లమెంటు సమావేశపడవలయు నని ఆజ్ఞాపించుచున్నది. నవంబరు 15 తారీఖున ఎన్నికలు జరుగవలయునను ఆజ్ఞ కూడ ఆలోచన సభలో సార్వభౌములు సంతకమిడిరి.

రాజకీయ సమరము

నానాపక్ష ప్రచారము

లండను, ఆక్టోబరు 26:—పామంతలుతువు మంయ సేదు లండను నగరము వారరం చు కొని యెను. త్వరగా రాజకీయకల్లోలము లంతరించునని యెంతగా నాయకులు తెలుపుచున్నను, రాజకీయరంగమున సమరముల తీగ్రతి నంతయందుటను మంచు సార్వకలయెన్నుట్లున్నది. గత కుక్ వారమునాడు ఒరనుండి తీసినకృపాణమును లాయదుబాజ్లిగా రింకను జల్పించుచునే యున్నారు. తీర్పుయువస్వాసానంతరము వారికి తి పడిపోయినదని ఆ నేకులు పలుకు చున్నారు. కాని అదికతకమెయ్యుచునే వారిశరములనేదేశ తెగవేయునో ఎవరిని తెలియదు. అనునకు చూడ వెలియదు. రమవై యుద్ధము ప్రకటించినది లాయదుబాజ్లి గారు తెలిపిన ఇండియెండ్లెటు లిబరలులతో న్యాయవత్ లిబరలులు సమరములను సీద్ధపడిరి. ఎవరేని కన్సర్వేటివులు తమస్థానములకై పోటీపడిన బ్రిటను నందంతయు సంగ్రామము జల్లెడనని లాయదుబాజ్లి గారు తెలియజెప్పిరి.

చేంబర్లెను గారు

కొయలిమను కన్సర్వేటివు

చేంబర్లెను గారు కొయలిమను పద్ధతుల సమరించుచు న్నను, నిత్యమైన కన్సర్వేటివునే యని తెలుపుచున్నారు. బోనర్లగారితో చాల భేద భిప్రాయములు లేవన్న హాస్య గారు కన్సర్వేటివులయొక్కయు లిబరలులయొక్కయు సమాన విశ్వాసము తనకు గలదని తెలుపుచున్నారు. బోనర్లగారు ప్రాధాన్యమున కనుకూలపడ్డు కొయలిమను లిబరలులకు స్వతంత్ర ప్రతిపక్షవాదమును నిచ్చిరి. ఇప్పటివరకును దక్షుని చుటకైనదే యీ వాదనానుసారము. ఒక కొయలిమతియిలు సానుమునికొక్క రుండగుదడన ప్రబలపద్ధత్యమే గ్లాస్ గోయందు యూనియన్లెట్లు ప్రకటించుచున్నారు. అయినను స్థానిక నాయకులు ఈ ప్రమాదమును ఇతరస్థలములకు ప్రాకటండ్ ప్రయత్నించు చున్నారు. లాయదు బాజ్లి గారు మాత్రము ప్రాకరించి చెప్ప ద మన్ని భయ పెట్టు చున్నారు. త్వరలో పరిశీలనల ప్రయవలసకు మున్నయెడల దాని బ్రూకు సంకయగునని తలంపబడుచున్నది. “నక్ష కొయలిమను యుద్ధములందు చుగిగొంధకారమున కొన్ని ప్రయత్నములు జరిగి బ్రిటన్ విదేశాభివృద్ధిముఖ్యదికతో నానును.

బోనర్రాగారి సందేశము

ఎన్ని కలందు తామే అధిక సంఖ్యలకు ముగియమని బోనర్రాగారికి, వారి కన్నతల్లివలె నమ్రతనున్నను, ఇతరుల సహాయములేక ప్రభుత్వము నడువ శక్తి కలిగియుండురా అని అనుమానించుచున్నారు. నూతన పార్లమెంటునందు కార్యక్రమము జరగవలయునని కలిగియుండు అధిక సంఖ్యలకు నిర్ణయములు బోనర్రాగారిపక్షమువారు కొనుగోలును లిఖించునాక నియమింపబడును. 1918 వర్షమున క్రొత్త కూపాను విధానము మార్పుచున్నది. ఇది బోనర్రాపక్షమువారు లిఖించున కిట్లు. లాముడుబ్బా గారే మో ఏ లాటి కూపాను ల చేసాకొని పంపిండును. అయినను కొన్ని స్థలముల స్వార్థపరులైనవారిలో నేర్పాటులు గానింపబడినది. బోనర్రాగారి విధానమునకును లాముడుబ్బాగారి విధానమునకు భేదములు తెలియ సామాన్యప్రజలకు కష్టతరముగానున్నది. గత కొన్నివేలవేలద్రవ్యములవారును, కార్యకులకు భయపడియే యాముఖ్యవర లేర్పబడినది.

లాముడుబ్బా లిఖించునట్లు అన్నివిషయములలో మార్పునందుకు తలపడుచున్నది. అయిన మీరే కార్యకులలో నిత్యమైనవారిని, నేనైనాగాని యేవిధానమునకును, ఏపార్టీ—కాని చేరమని వారు తెలుపుచున్నాడు.

మానసియు లగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు తమ దేశాటనఫలిము

లండను, ఆక్టోబరు 26:—అలసరాజ్యము: ఘనమందరమున ఉపసరించు మా శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు తమ పర్యటన కార్యక్రమములకు అంతరము లేకుండానే రుండవంతులు చాల కోరికలును, చాలకారమునకు సదభిప్రాయమున సమానమున భారత రాజకీయ భారత లక్షణములను కార్యదోగములను, రానిచ్చుట కొప్పుకోవలసిందేని తెలిపిరి. సామాన్యమున సమానమున మాకమించిన యొక గొప్ప ప్రభుత్వప్రతినిధి చూపబడిన ఉచిత గౌరవముతో ఇతర వలస రాజ్యములవారు తమ కావ్యమిచ్చిరి వారు తెలియజెప్పిరి. ఒకరి విషయము లొకరు తెలిసికొను స్వభావము కలిగినట్లయిన దభిప్రాయము కలిగినట్లయిన వారేకలు వలసరాజ్యములందున్నారనియు కూడ జెప్పిరి.

అయిన మనకోరిక త్వరలో ఫలింపదు.

లండను ఆక్టోబరు 26:—అయిన తమ కోరిక త్వరలో ఫలింపదు. ఎట్లయిన భారతదేశమునకును వలసరాజ్యములకును సద్భావముల నెలకొల్పినవారిని వారు తలచి చెడును. వర్త, జాతి వైరము లంతగలేక ఆర్థికస్థితి ననుసరించి మాత్రము కలస రాజ్యములవారు మెలగుచున్నారని వారు కనుగొనిరట.

భారతీయులకు సదభిప్రాయము.

లండను, ఆక్టోబరు 26:—భారతీయుల విషయములు క్లిష్టమైనవి. సామాన్యభావములను కొంతయు భారతీయులకు సమానమున లిఖించుము నని వారిని కోరినపుడు, వలసరాజ్యములవారు ముందుగా తమతో నేటికమించిన భావములు జూడగలిగిన తెలిపిరి. (లిఖించున) ప్రభుత్వమునకు భారతదేశము సహా తనకిచ్చిన వాగ్దానములు చెల్లించబడునయి ముందుండును. అనంతరములందు తలచున నామె మోస పడియుండలేదు. ఇంగ్లండుదేశము భారతదేశమునకు స్వతంత్ర భావము లియ్యలేదు. విమర్శకులు అసత్యవాదులు, (లిటిషు వారిలో) చేరికకు విశేషముగ నున్నవారు త్వరలో తమదభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసింది; అన్ని విధముల భారతీయప్రభుత్వమువారు “దేశము మొదలు” తలచి ముందేవలయును; ఈ విధానమే సామాన్యమునకును భారతదేశమునకు ఆవశ్యకము. కయిన మిగిలిన చుట్టుప్రక్కల నీవిధానముచూడబడుచుండే నియు వారు తెలిపిరి.

నివిలుసర్వము ఉద్యోగులు

అనేకమంది బ్రిటిషు రాజకీయనిపుణులతో ప్రసంగించు సందర్భా “ఇప్పుడెప్పుడు నుండి” అని వారి ప్రశ్నించుకొనిరి. (లిటిషు) నిత్యముగా భారతదేశమునకు స్వరాజ్యములయొక్క నియమము, హిందూదేశములు సహాయపడిన త్వరలో అది జరగును. సంకల్పరాజకీయములు అభివృద్ధికి మొదటిమెట్టులు గాను. అయిన “దేశము మొదలు”ను మాత్రమిందలిము. ఈ దేశ కాలమున త్వరలో గడపుటయ్యేవారిని. ఈమార్గములందే ప్రజలు రాజకీయ వైఖరి మార్చునని నీ ప్రజేయవలసిన నీటి పు ఆ దర్శకముల కొంతి యంత క్లిష్టము, సుఖమైనట్లయిన పద్ధతులమీదనే గుర్తింపబడుదును. ఇంగ్లండులో భారతీయరాజ్యాంగమువారు దీనిని కుమన నిడికొని యందుకొని తలచెడు. ఈ విషయము మరచియు; సందేహములచేతను, అసత్యభావములచేతను పొరబడు తిమారుగా, బ్రిటిషు సామాన్యమున లేన నిశ్చితస్థానమునందు భారతదేశమునకు చాల చూపుచుండున కలచెడగొని కడపట నివేదించిరి.

ఉత్తరజిల్లాల లోకము మునిసిపలు మహాసభ.

రెండవసమావేశము విశాఖపట్నములో నేడు ప్రారంభమగుట.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము.

విశాఖపట్నములో నేటిదినము సమావేశమగు ఉత్తర జిల్లాల లోకము మునిసిపలు మహాసభ సన్మానసంఘాధ్యక్షులు విశాఖపట్నము మునిసిపలుకౌన్సిలు అధ్యక్షులుగ యం. కామయ్యగారి స్వాగతోపన్యాసమునందలి యాక్రంది భాగములను ముదింపుచున్నాము:—

ఆర్థికవిషయములు.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగి స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘముల ఆర్థికవిషయమై మాట్లాడుచు ఇట్లుచెప్పిరి:—

స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములు తమ ధర్మములను నిర్వహించుకొనుటకు తగు ఆర్థికసౌకర్యములు లేవున్నవి. ఆర్థికదృష్ట్యా ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటులనువృద్ధి యుక్తము కావని వ్రాసి యింటిలేమన్న కమిటీవారు సలహా ఇచ్చియుండుటచే ఈసంఘములు స్వయంత్రతై ఆధారపడి యుండవలసి వచ్చెను. పక్షులవల్లనో ఇతరవిధముననో ఇచ్చుటకు కావలసిన మొత్తము నమూనాచేయవలెను. లోకముబోధులకు లాంఛనమును మునిసిపాలిటీవారి ప్రాప్తిటాకు అధికమగుటవలన మిచ్చుచున్నది. ఇప్పటికే భూమిపన్ను, భారము అధికముగ నున్నది. మునిసిపాలిటీలు ఎంతరకు పన్నులను మోచియున్నారో అంత మోచింపియున్నారు. అయినను ఖర్చులకు కావలసినంత ఆదాయము వచ్చుటలేదు. యాదానంతరము జీతములుకూడెలు అధికముగ ఇయ్యాలివలెనవును. వస్తువుల కేటగిరియు కేరిపోవుచున్నవి. ఇటీవలిసమయంలో లోకముబోధులు కొన్ని తమ పాత కాలమున వైద్యకాలము మూసేవేయవలసినవచ్చుట అక్కర్తరముకాదు. ఇదికాక పౌరుల ఆర్థికపరిస్థితులను పటిమాచిన పన్నులను మోచింపుటకు వీలు లేదని తెలిసికొనవచ్చును. ఇంక ఇతర విధముల గు ఆదాయములను వృద్ధి చేయు విషయమై ఆలోచించెదము. మాక్సములు, పీపులములు, బండ్లవృద్ధులు మున్నగువాటిని స్థాపించుటచే లోకముబోధులకు మునిసిపాలిటీలకు ఆదాయము అధికమగును. వీటి కన్నిటికీని నెట్టుబడిధనము అధికముగ కావలెను. దెబ్బమార్తము దొరకుటలేదు. నూతనపద్ధతుల ననుసరించి నూరాభివృద్ధివిధానము అమలునందుంచిన లాభము కలుగును గాని వీటికన్నిటికీని మూలధనము కావలెను. ఇందులకు ప్రభుత్వమువారిపక్షమండిగాని వర్తకులవద్దండిగాని అప్పు పుచ్చుకొనవలెను. లోకము సంఘముల పరపత్తి చక్కగలేదు. అప్పు దొరకుట దుర్లభము. అన్ని విషయములు ఆలోచించగ ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటుల మూలమున కొంత ధనము ఇచ్చుచుండుట అవసరమని అభిప్రాయపడుచున్నాను. క్రొత్తజిల్లాల ననుసరించి స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములకు ఎక్కువక అధికారము లిచ్చుటచేసిగాని ఆర్థిక పరిస్థితులు తృప్తికరముగ లేదనన యాఆధికారములు నిమ్రమయోజనము లైనవి.

ఈసందర్భమున రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి 1918 లక్షల రూపాయల చెల్లింపవలయునను అక్రమ మగు ఏర్పాటును తీర్చుముగ ఖండించుచున్నాను. ఈ మొత్తము కొంచము తగ్గింపబడిన స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములకు గ్రాంటు నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారికి అవకాశముండు నని యుద్విద్ధ ఆరోగ్యము వైద్యసాహాయము నిటీసప్రయమున్న గు వాటిని అభివృద్ధిపరచుటకు వీలుండుననియుచున్నాను.

విద్య

ప్రాథమిక పాఠశాలలసంఖ్య మార్పు చున్నను జనసామాన్యమునందు విద్య తక్కువగ నే యున్నది. ఇతరదేశముల కన్న మనదేశము విద్యా విషయములందు మీ నశితి యుండున్నది. నిర్బంధించిత ప్రారంభ విద్య విధానము అమలునందు చలవయుననన ప్రభుత్వమువారు అధికముగ సహాయము చేయుట అవసరమగును. మునిసిపాలిటీలు ప్రత్యేకముగ విద్యకారకు పన్ను విధించి వసూలైన మొత్తమున సగభాగము గ్రాంటుగ నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి యున్నారు.

నిర్బంధించిత విద్యావిషయమై భేదాభిప్రాయములున్నవిగాని నిష్పంథముగాని విద్య వ్యాపించదు. కృత్రిమాగ్రం త్రయమున అధికముగ ప్రేమించు ఇంగ్లాండుకుంటే దేశమునందే విద్యాభివృద్ధికి నిర్బంధ ముండుట అవసరమయ్యెనని గ్లాడుస్టన్ గారంగీకరించియున్నారు. ఏది ఎట్లున్నను ప్రాథమికవిద్య సంపూర్ణముగ వ్యాపించునట్లు చేయుట అవసరము. ఇందుకు ప్రత్యేకముగ పన్ను విధించవలెను. గోకతగారు సామాన్యకావనసభ యందుయోగియమై బిల్లునొకదానిని ప్రవేశపెట్టగల్గుటకు ప్రయత్నించెను.

కముగ పన్ను విధించుటకు ఎవ్వరు ఆక్షేపించలేదు. కాలము మార్చినది. ఆర్థికపరిస్థితులు లెంతమాత్రము తృప్తికరముగ లేవు. ఇటీవలమున మన మరల క్రొత్తపన్నును చెల్లించుటకు పౌరులు అంగీకరించెదరా అనువిషయమై ఆలోచించవలెను. నిద్రస్య వ్యాపించితే యువిషయములు ఎట్టిభేదాభిప్రాయములులేవు. కావున ప్రభుత్వమువారి ఇంకను అధికముగ ధనసహాయ మొసగ అంగీకరించవలెను. ఇంగ్లాండులో ప్రాథమిక పాఠశాలలకు అగు ఖర్చులో ప్రభుత్వమువారు మూటిలో రెండవభాగము గ్రాంటుగ నిచ్చుచున్నారు. స్కూల్ టెండులో ఇంకను కొంచము ఎక్కువమొత్తమే గ్రాంటుగ నివ్వబడుచున్నది. ఇంగ్లాండులో ప్రాథమికవిద్య కగు మొత్తమును చూపు అంతయును ప్రభుత్వమువారి భరించుచున్నారు. కావున ప్రభుత్వమువారు ప్రాథమికవిద్యవ్యాప్తికి అవసరమగు ఖర్చులో మూడింట రెండుభాగములు గ్రాంటు ఇచ్చిన మిగిలిన భాగమును స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘమువారు నవనూర్చుకొనుటకు వీలుండును.

మాధ్యమిక విద్యకు ఖర్చు అధికముగ కావలెను. కావున యీ విషయమై అనుభవము ప్రభుత్వమువారి సంపూర్ణముగ భరించవలెను. సాంకేతికపాఠశాలమిక విద్యకూడ నేర్పటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలెను.

ఆరోగ్యము

మునిసిపాలిటీలలో కొంతవరకు ఆరోగ్యము కాపాడుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి గాని గ్రామములందు ఆరోగ్యము నిటీసప్రై వైద్యసహాయము మున్ను సౌకర్యము లేమియులేవు. గ్రామములకు తమపాద్యతలను ఆరోగ్యసూత్రములను తెలియజెప్పట అవసరము. ప్రతిజిల్లాయందును ఆరోగ్యసంఘములను స్థాపించవలయునని కొంచము సలహా ఇచ్చుచున్నాను. కాని దెబ్బలేనవిషయమునందీటిలో చూడ చేయుటకు ఎట్టిలాభము కలగదని తలచుచున్నాను.

వైద్యసహాయము-ఆయుర్వేదము

ప్రస్తుతము గ్రామాంతరములందు వైద్యసహాయ సౌకర్యములు లేవు. పాశ్చాత్య వైద్యపునందుల విలువ ఉద్యోగులచేయుట అధికముగ నున్నది. ఈఖర్చుల భరించుటకువీలులేదు. కావున గ్రామాంతరములందు దుండువారందరకు తగు వైద్యసహాయము కలుగజేయుటకై ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేదమునాని వైద్యమును ప్రోత్సహించుట యుక్తము.

కొన్ని సలహాలు

ఈ క్రింది సలహాలను మీరు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించవలయునని కోరుచున్నాను.

పాల్కు ఆఫీసర్లకు ఇంజనీయర్లకు ఉద్యోగములిచ్చుటకు రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారి కధికార ముండవలెను. లోకులు బోర్డుల అధ్యక్షులకు సంఘమువారికి ఈ ఉద్యోగములపై అధికారముండవలెను. మంత్రసానులకు ప్రెయినింగుఇచ్చి సర్టిఫికేటుల నిచ్చుటకు అధికారమిచ్చువలెను. మునిసిపలు సంఘములయొక్క యు లోకముబోధులయొక్కయు అధ్యక్షులకు ఇంకను ఎక్కువక అధికారములు ఉండునట్లు చట్టము ను సవరింపవలెను. మునిసిపాలిటీవారు యాతివలపై పన్ను విధించుటకు అధికారమున్నది. అట్లే స్త్రీయనందు ప్రయాణము చేయువారిపక్షమండి ప్రత్యేకముగ కొంతపన్ను వసూలుచేసి వారి ఆరోగ్యమునకు కొన్ని ఏర్పాటులు చేయుటకు మునిసిపాలిటీలకు అధికారముండవలెను. ఇట్లుచేసిన అంటువ్యాధులు కొంతవరకు తగ్గవచ్చును. సంవత్సరము మిగిలిన త్వరలో అన్ని జిల్లాలందును ఒక పేపర్ వ్యాధియు ఆడిటు జరుగునట్లు ఏర్పాటులు చేయవలెను. మరెయ్యక విషయము సర్ వార్షిక విధియ ఏర్పాటు గౌరవోద్యోగములు చేయువారికి ఎక్కువ భత్యము కలుగజేయుచుండును. కావున తమకు భత్యము వృధగ ఖర్చుపడకుండ ఇట్టి ఏర్పాటు ఉండుట యుక్తమేగాని సంఘాధ్యక్షులకును సంఘాధ్యక్షులకును ఈపద్ధతి అగౌరవకరముగ నున్నది. వీరికి కొంతస్వాతంత్ర్యముండవలెను. వీరుకు సభాధ్యక్షుని ప్రత్యేకమును ప్రతినిధులకు నందనము లిప్పించి సన్మానసంఘాధ్యక్షులు తన ఉపన్యాసమును ముగించెను.

చెప్పపురి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము.

బూరు మాత్ర ఆపాంతములందు ఈ నెల 28 వ తేదీ సాయం కాలము మైలాపూరు రాజుపేటయందు 29 వ తేదీ ఉదయం 8 1/2 గంటలకు, నుంగంబాకంలో 29 వ తేదీ ఉదయం 1 గంటలకు, నెట్టునాయునిపేటలో 30 వ తేదీ సాయంకాలము 8 1/2 గంటలకు రాజుపురం తండ్రియారుపేటలో 31 వ తేదీ సాయంకాలము 8 1/2 గంటలకు ఎన్నికలు జరుగును. సభ్యులుగా చేరినవారు మాత్రమే ఎన్నికలందు పాల్గొనవచ్చును.

జాబులు.

ఉపవిశేషకులకు సూచన

కుమార్, జే. వెం. వి. మా. శ్రీ. మై. కి. పి. చి. ప్రకటించబడును. ఆవిషయం.

నెల్లూరు నాయకుల విడుదల

గతవత్సరము నవంబరు నెల 8 తేదీన ఒక సంవత్సరము కారాగారమున నుండి విడుదలైన, కండాదై శ్రీనివాసరావు, వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు నవంబరు 17 తేదీన విడుదల కానున్నారు. వీరిలో శ్రీనివాసరావు, మదరాసు పెనిటెన్సరీలో యిలాసిమండి వెలుపల రావలసియున్నది. కాన, మదరాసు నందలి ఆంధ్రసోదరులు, నెల్లూరు వారు ముఖ్యముగ విద్యార్థులును, నాటిడినుమన విశేషముగా కూకీ, వారిని ఆచుట సన్మానించుచున్నయులు చేయవలసినదిగా వేడుచున్నారు. శ్రీయంత వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు కోయంబుత్తూరునుండి బహుశః ఆ మరుదినమునకు చెన్నపట్నము చేరగలరు. ఇదలూరునుండి, శ్రీయంత గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్య, చేజ్జెర్ల లక్ష్మీనరసింహంగారు నవంబరు 9 తేదీన గాబోలు విడుదల కానున్నారు. ఆ మరుదినము వారును పట్నమున చేరవచ్చును. మదరాసునందలివారు కూడి, మాజిల్లా నాయకులను, ఆంధ్రదేశ సేవకులను సన్మానింతురగాక యని వేడుచున్నాను.

కొ. పార్థసారథి అయ్యంగార్

నెల్లూరుజిల్లా సంఘ కార్యదర్శి

ఒక రాజీనామా

తణుకుతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి శనివారపు ముప్పారావుగారు 22-10-22న మాకిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

చిత్తూరులో జరిగిన అయిదవ ఆంధ్ర మహాజన సభా తీర్మానప్రకారం శ్రీయంత నాడిపట్ల సర్వేశ్వరరావుగారు యూనియన్ బోర్డులో వారి సభ్యత్వపు పదవికి ది 25-10-22. రాజీనామా నిమిత్తము యాచిధముగ తణుకు యూనియన్ బోర్డు వారికి వ్రాసిరి.

“ఆసహాయవాదులు స్థానిక సంఘములలో సభ్యులుగా నుండుట నిరుపయోగమని యిటీవల జరిగిన చిత్తూరు ఆంధ్ర మహాజనసభాతీర్మానము ప్రకారం సేను యాబోర్డులో సభ్యుడు గానుండుటకు వీలు లేదనియు, స్థానికవ్యవహారములలో నొక్కజాతీయవాదులే కాక తదితరులుగూడ ఆసహాయము పొందుట ముఖ్యగతమనియు అట్టి ఆసహాయము వారి జాతీయతను పెంపొందించునని నాకు తోచుట చేతను, ఎన్నికల సమయమున ఆధ్యక్షులగును, వారి తరపునపనిచేయు కమిషనరులను పోరాటమును పెంపొందించుననియు అట్టిపోరాటము అసహాయవాదులుముఖ్యముగా ప్రేమించు జాతీయ వికృతతకు భంగము కలిగించుననియు, ఎంచి, యింకను యాబోర్డులో పనిచేయుటకు ఎంత మార్గము నాకివ్వదు లేనందున నా సభ్యత్వపు పదవికి రాజీనామా నిచ్చితిని”

దీపావళి - గుంటూరు

ఈనెల ౧౮, ౨౦ తేదీలలో గాంధీపేటలో సేర్పలుప బడిన కారదా నికేతనము జాతీయ బాలికాపాఠశాలకున్న ప్రస్తుతం శిక్షకునినించుచున్న యాజిల్లా యసహాయవాదులకుటుంబములలో అనవసరమగువారికిధనసహాయముచేయుటకున్న పట్టణసంఘపుతమున దీపావళి కనుగొను చేయబడెను.

వసూలయిన మొత్తపు తప్పిలు

	రు. అ. పై
తెలకుపేటలో వసూలుచేసి మొత్తము	6 6 8
గాంధీపేటలో వసూలుచేసి మొత్తం	25 9 7
అగ్రహారంలో వసూలుచేసిన మొత్తం	74 1 6
బహదూరులో వసూలుచేసిన మొత్తం	81 15 6
పాశుగంటూరులో వసూలుచేసి మొత్తం	19 12 3
కొత్తపేట గయిలుపేటలలో వసూలుచేసిన మొత్తం	81 6 4
మొ.పై.	209 8 10

ఈ గ్రామములలో శ్రీమతి ఉన్నన లక్ష్మీదాసుమ్మ గారు ఏకాగ్రశ్రీమంబగా ప్రయుక్త నడిపిల్లి నరసింహారావు చట్టి నరసింహారావు ఏకాగ్ర శిష్యులు గరికెపాటి సేతు మాధవరావుగారు ఖడ్గము యింటికికి తీసుకొనివెళ్లి విశ్రయించిరి.

గుంటూరు పట్టణ సంఘము కావూరి తిరుమలరావు, ౨౧-౧౦-౨౨ కార్యదర్శి.

ఆంధ్రజాతీయ విద్యాపరిషత్తు

చిత్తూరులోజరిగిన యాంధ్రరాష్ట్రీయ సభయం దాంధ్ర దేశమునందలి జాతీయ పాఠశాలలయందలి విద్యావిధానము శిక్షాభివృద్ధికి సదుపాయము పఠనియగ్రంధనిర్మాణము చేయించుటకును, జాతీయవిద్యకు సంబంధించిన యితరవిషయములను నిర్ధారణచేయుటకును, వై పేరుగల యొక సంఘమును స్థాపించుటకు తీర్మానింపబడినది. సభ్యునిర్ణయము చేసి ప్రథమసమావేశము చేయించుట కొక యావసరము మేర్పరుపబడినది. ఆ సంఘము శ్రీయంత ఉన్నన లక్ష్మీదాసుగారి యాధిపత్యము క్రింద వెజవాడ శ్రీగాంధీజాతీయవిద్యాలయభవనమున కూడినది. ఆం. దాంధ్రదేశమునందలి ప్రజాజాతీయ పాఠశాలయొక్క పరివత్సభ్యుల నెక్కుకొనవలయు ననియు నాంధ్రదేశమునందలి విద్యాధికుల కొందరిని సభ్యులుగనుండుటకు కొరకలయుననియు తీర్మానింపబడినది. సభ్యుల కేరుకొనుట రాజకీయకక్షల విచక్షణము లేకుండ చేయబడినది. ప్రథమసమావేశము నవంబరు ౧౮ వ తేదీ ఆదివారము రోజున వెజవాడలో శ్రీరామ మోహనపుస్తకభాండాగారమున జరుగును. దీనినందు నెలలో జరుగబోవు కాంగ్రెసుసభతోపాటు జాతీయవిద్యావిషయక మహాసభకూడ జరుగగలదని తోచుచున్నది. త్వరలో పరివత్సమావేశమై, విధాననిర్ణయము మొదలైనవి జరిగిన కాని యట్టి సభకు మన ప్రతినిధులు/బంపజాలము. కావున నాహ్వానించబడిన ప్రముఖు లందఱు తప్పక దయచేతురని వమ్ముచున్నాను. జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులకు కొందరకు తమ జిల్లాలయందలి జాతీయ పాఠశాలలయొక్క పట్టికలను పంపుదని కోరి యుంటిని. కాని బహుమంది పంపియుండలేదు. కావున నాంధ్రదేశమునందలి జాతీయపాఠశాలల నన్నిటిని తమ సంగ్రహచరిత్రములను ప్రధానోపాధ్యాయుల చేళ్లను వెంటనే పంపవలయునని కోరుచున్నాను.

కురుగంటి సీతారామయ్య

ఉపసంఘ కార్యదర్శి.

గాంధీ జాతీయ విద్యాలయము, వెజవాడ

అమృతాంజనంధిపోవారి

సుప్రసిద్ధాషధముల జాబితా.

	రు. అ.
1. జీర్ణరసాయనము మూత్రము ఆజీర్ణమునకు	... 1-4
2. క్షుణ్ణశిశులకు ధాతుపుష్టికి	... 1-0
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి	... 0-12
4. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు	... 0-10
5. మూలశంకుకు త్రేలుము డబ్బి 1-కి	... 0-12
6. తామరత్రేలుము; తామర, తిటకు	... 0-6
7. కలరా మూత్రము. వాంతిభేదలకు	... 0-6
8. తేలుచుండు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	... 0-8
9. దంతశూలహరి, మండ్లపోటుకు	... 0-8
10. కర్మశూలహరి, చెవిపోటుకు	... 0-6
11. గజ్జికేలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి	... 0-4
12. మశుళ్లకు త్రేలుము, శిశుమశుళ్లకు	... 0-6
13. పేలకు మందు సీసా 1-కి	... 0-4
14. కుప్పకు త్రేలుము, డబ్బి 1-కి	... 0-4
15. దంతచూర్ణము, మండ్లతోముటకు	... 0-2
16. ముఖభాగ మూత్రము	... 1-0
17. ముఖభాగ త్రేలుము, పుండ్లకు	... 1-0
18. రోమహరి వెండ్రుకల ఊడుటకు	... 0-8
19. మోహినిత్రేలుము వెండ్రుకల వెరుగుటకు	... 0-12
20. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	... 0-6
21. గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1-కి	... 0-8
22. జులూని మూత్రము, వలబద్ధము	... 0-8
బంగారు చేమలపుస్తకము200 చేమలు గలది 1-కి రు. 2-౧౦-౦౦	
వెండిచేమల పుస్తకము 1-కి	రు. 1-0-0 ౦౦
23. వెప్పురుమెంటునూనె	... 1-4
24. చందినిత్రేలుము, బొమ్మ 1-కి	... 2-8
25. కుసుమ మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
26. శిశువు ద్రావకము సీసా 1-కి	... 1-0
27. కఫహరి శిశుకట్టు దగ్గులకు	... 1-0
28. కఫహరి చూర్ణము, దగ్గు, ఉబ్బుములకు...డబ్బి 1-కి	0-8
29. మందరిత్రేలుము, ముఖకాంటికి	... 0-8
30. కోరకేదన మూత్రము, కలనొప్పులకు	... 0-12
31. శ్లేతాంజనము, కంటివ్యాధులకు	... ౧-4
32. శంకునాథహరి, ఎండికలకు	... 1-0
33. ఉబ్బునమునకు మందు	... 2-0
34. నాయువునొట్టుకు మందు	... 2-0

తణుకుఖమ్మలు ప్రత్యేకము

అమృతాంజనము డిపో, మహారాష్ట్రబొంబాయి.

వాతావరణ స్థితి

1922-23 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 28-వ తేదీ శనివారము.

విద్యా విభాగము	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	అత్యధిక తేలిక	అత్యల్ప తేలిక	అత్యధిక తేలిక
	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 28	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 29	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 30	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 31	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 1	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 2	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 3	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 4	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 5	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 6	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 7	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 8	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 9	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 10	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 11	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 12	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 13	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 14	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 15	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 16	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 17	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 18	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 19	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 20	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 21	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 22	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 23	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 24	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 25	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 26	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 27	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 28	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 29	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 30	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్
అక్టోబరు 31	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్	గ్రేడ్

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య.

వాతావరణ కార్యదర్శి.

పట్టువరీశ్రమ

ప్రభుత్వ పత్రము

ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రభుత్వమువారి యసహాయము జరుగుచున్న పట్టుపరిశ్రమకాళి, వ్యవసాయకాళికు చేయుండవలయునో లేక పారిశ్రామికకాళికు చేయుండవలయునో అను నిషయము గురించి పరిశ్రమకాళి దైర్ఘ్యము, వ్యవసాయకాళి దైర్ఘ్యములను ఆలోచించిరి. పరిశ్రమకాళికు చేయుండవలయునని తీర్మానింపబడినది. ఈ సంవత్సరము అక్టోబరు 1 వ తేదీ నుండియు ఏడాదిని ఆరంభించుచుండెను. మల్లూరిపేట్లు నిల్వ, పారిశ్రామిక ఉద్యోగములు పరిశ్రమకాళివారి స్వాధీనము చేయబడిరి. పట్టు పరిశ్రమ పరిశోధన విషయమై అగ్రుఖమ్మ లక్ష్మియు పరిశ్రమకాళియందు చేర్చబడును.

దుందుభినామ సంరం కార్తిక శుక, శనివారము

“గులాబి”

(అనంతపురం రామలింగస్వామిగారు)

క. సరసాపాద మిడుటచే
మూచిరమై మృదులమగుచు సాంపాండుటచే
విరులకు రాణిని నీరని
గలగున నిన్నోగులాబి! చాటుందగదే!

క. వన్నెఁ గలిగిననుహసన
మున్నగు, వాసనలు కలుగ మున్నగు వన్నెల్
వన్నెయు వాసన మార్చర
మిన్ని కలుగ వెల్పు-కలుగు దీపు గులాబి!

క. నీయందము నీచందము
నీయనమవాసనలను నీనకఁబుకొ
నీయతులితి సాహర్దము
నీయధికంబయిన శోభ నీక తగుంగా!

క. బ్రతుకున దీ వొకదినమం
దతులమహామోదకీర్తి నంది పడినెన్
క్షితి నీచరితా సారం
బహిరముగఁ జలుకనీర మనదె గులాబి!

క. ఇలలొక గాకితపుం బుపు
కలకాలం బున్ననీరు ఘనతరమహిమన్
కలుగునె? వేసము వేసిన
గలలితవాసనలుఁ గలుగఁ జాలవుకాదే!

క. నీరంగును నీమాగ్ధ
మారిన నవయుగకవిత లబలాధర మిం
పారఁగ నిమఁ భోతమనని
కోరికలారంఘం గవితఁ గూర్చుకాదే!

క. మానవులలోన మార్గవ
మా నలుబలంకగముల నగు మార్గవ మా
జానగుమోది గులాబి
నూనమ! యామోవికన్న సొంపగు దీవే!

క. వరనుజ్ఞాన నువాసనఁ
బరపుయఁ గరకంబు కాల్పితైరల్లి శ్రీ
వారిపాద మాశ్రయించెడు
వరమనివలె కలుట దీవుఁ బ్రసవతిలకమా!

క. ఎంతటిసంకటఁ గలిగిన
సెంతటిమతఁ మున్న సోగ నదెంత గలిగినన్
నుంతయు శాశ్వతజీవన
వంతులు కారనెదో ప్రజలు ప్రసవతిలకమా!

క. మునుముందు నిను సృజించెదో
వనజాతోద్భవుఁ డు-సోగనువాసన మెత్తెం
దనముల కాద్యంబుగఁ
దనకగు దీవనుచుఁ బదపఁ దనదొగు సృష్టిన్!

క. ఆకంటక శాఖోదరఁ
ప్రాకటముగ వెలసి నీవు ప్రకటించెదవో
యేకీలునిన్ను చేసెనా
నూకీలే ముంటిఁ జేసె ననుచు గులాబి!

క. తేజమునఁ బుట్టి జగములు
తేజంబున లీనమగుటఁ దెలిసెనొ-రవిస
త్రేజనుతోఁ బుట్టుచుఁ ద
త్రేజనుతోఁ మాయమగుచుఁ దిరుగ గులాబి!

కోరిక

గుంటూరు స్వబ్రహ్మణ్యం గారు

1. బాలసహకారపల్లవా • స్వాధీనమునఁ
బ్రకృతియంతయుఁ బరవశ • క్షోణు నొందఁ
సూయవాగ్ధంత కోకిల • మాజితముగ
నుండఁగోరిన నామది • నుండునతము
2. వ్యవస్థమై నలుకలు పైక • బల్లు నెన్నె
లుల గల నిశిధి నంబర • తలముఁందు
సంచరించెడు శరదృఢ • శకలిగాఁగ
నుండఁగోరిక నామది • నుండునతము
3. మోహనంబయి శ్రీకృష్ణ • మధురమౌ
నుండి వెల్గుడియాభిర • యువతుల వృద్ధ
యంబు గతగించు వేణువా • దంబుగాఁగ
నుండఁగోరిక నామది • నుండునతము
4. ప్రణయరసకృష్ణములు ముగ్ధ • భావభరిత
మయినవోదయశోభల • కలివిధు
మనస్సారమై తగునాస • మంజరిను
నుండఁగోరిక నామది • నుండునతము
5. ఆతివవేలియందున • నమరియున్న
మెగలిపువ్వుంబుకలెఁ గారు • మెయిలునందుఁ
గానబడెడు విద్యుల్లభ • కరణిగాఁగ
నుండఁగోరిక నామది • నుండునతము॥

కోటికెలపూడి సోమనాథకవి

(కోటిదేవ బాలకృష్ణయ్యగారు)

సోమనాథకవి విష్ణుమిత్రోపాఖ్యాన మను నైదా
కావ్యముల ప్రబంధమును రచించియున్నాడు. ఈకవిత్వము
ప్రాథమ్య లలితమగు నైతిరి దారి, యుగళభారానిలసిత మై
వ్యవయరంజకముగ నున్నది. రసోచిత మగు పదగుంఢమును,
నిష్కాన్నతములు లేక ఒక్క తిరుగు వానిని వోవు కవనధా
టియొక గల యీతని గ్రంథము వారికేసోమనాథకవి కైవలీ,
యొగ్ధ భావమతల్లికి ఆలంకారప్రాసము లగు నుత్తమ
కావ్యములలో నొకటిగఁ గరింపఁదగియున్నది.

సోమనాథుని చరిత్రము నీరేఖింగము వంతులుగారి
కవుల చరిత్రమునఁ జేరియొండలేరు. ఈతఁ డాంధ్రనియోగి
ప్రావ్యాణుఁడైనట్లు ఈతనిగ్రంథమునందలి “చింతామార్త”
యను చిత్రణములవలనఁ జూచుచున్నది. సోమనాథకవి ఆప
స్తంబముగఁబడు. అతనితనగ్రామము, సోమయామాత్య పౌత్రుఁ
డు. కోటికెల పట్టణమని పుత్రుడు. సంస్కృతాంధ్ర భాషా
సాహితీమండలిగఁబడు. ఈతనికవనమున మాడు వంతులు గం
స్కృతపదములు అపహాసించుటకు నున్నవి ఇక్కవిత్వముగఁబడు
పదునైవశతాబ్దమున నున్న వాఁడని తోచుచున్నది.

విష్ణుమిత్రోపాఖ్యానము కాల్పేట్టి తిప్పనామాత్యున
కంకిత మియ్యఁబడినది. తిప్పన కంకతిః ప్రావ్యాణుఁడు, గుంటూ
రు మండలమునందలి గుంటుపల్లి యగ్రహారమున కధిపతి. ఈ
తనిఁ గూర్చి గ్రంథసీతయ్యగారు సోమనాథుఁడెట్లుకృత్తియో
త్తులతోఁ గడుంగఁడు పొగడియున్నాఁడు. మయ్యవలె చెండు ప
ద్యములు.

ఈ. నందనరావ్యయాధరణానామకరత్న ము శేషమీశతా
నందుడు యావంశవర-నందన నందకుఁ డెద్దదిక్కు
లిండనటత్పటేర లవలీనీకేర్తిరసగ్రామముమా
వ్యంధనసూతి కాటెవలి నర్వయ తిప్పన యెంతధవ్యుడో!
ఈ. ధీరత మిగు కాటెవలి తిప్పన ఖండపు శ్రీమృణుంగునన్
వైరిశత్రునేత్రముల వానలు సోలు పుట్టి తత్పయో
ధారల భూమి లేమయగు దానత్పణుయిదయించి ప్రోమమ
త్రారికసుంధరాధిపవహ్నముల న్నమరాంకణంబుకొ.

తిప్పన కగ్రజా పుత్రుడును, రామలింగ భాగ్యుడని
దత్తపుత్రుడును నగు, గుంటుపల్లి ముత్తనామాత్యుడు కాళిక్
గిగిల-గిగి33 సంవత్సరములలో వినుకొండయున్న గుమ్మము
లను పాలించినట్లు కొన్ని నిదర్శనములు గానవచ్చుచున్నవి. ముత్త
నంత్రితై బట్టులు మున్నగువారు చెప్పిన చాటువులు చాలఁ
గలవు. ఆం దొకదాని నీక్రింద వ్రాయుచున్నాను.

క. పదివేలమాడ తిప్పన
నిదెకోమ్యుని నూలువేల నిర్వినఁగానీ
తుడిఁ బ్రియము నెప్పుటండీ
ముదుగునుమా గుంటుపల్లి ముత్తనామాత్య!

ముత్తనామాత్యుడు శా. శ 1545 గలరము దివిశ్శిగటు
నీక్రిందిపద్యము చెప్పుచున్నది
క: పోయగ శివజలనిధి నారి
చందనమయ నర్చనసంఖ్య శకనన్దంబుల్
దుఃఖి నానాథ యన
నందముగా వీ.ము త్తఁ డరిగో దివిశ్శిగటు.

(కోండ్లసిటి సామ్రాజ్యము)
పై నావాహరించిన ముత్తనామాత్యునికాలమునబట్టి చూడవలె
ని పికల్పిడియగు తిప్పనామాత్యుడు జరుగెదన శతాబ్ది ద్వితీ
యార్ధమున జీవించియుండిట్లు చేపొందవచ్చును. కావున తిప్పన
మంత్రికిఁ దగ్గఁగఁబడు కంకితముచేసిన కోటికెలపూడి సోమనాథు
ను జరుగెదన శతాబ్దపు రె డవధ్యమున నున్నాడని వెల్లడి
యగుచున్నది. సోమకవి గుంటూరుమండలములోనివాడో లేక
కోట్లనీకీర్తి ప్రతిష్ఠా నా చెలిసి యీతని వాశ్రయించ లాత్రిప్రదేశ
మనుండివచ్చివాడో వివరించదగు నిదర్శనము లాతనిగ్రంథము
న లేవు. విష్ణుమిత్రోపాఖ్యానమునకే మునుండుమని తిప్పనా
తన్నుఁగూర్చి వర్ణనాఃకములఁ గవి యావిధముగఁ దగ్గఁగఁ
బడఁ జేర్చినియున్నాడు.

గీ నన్ను రావించి యెంచితానననున నంచి
శ్రీచంద్రహాసయనిగ్గడి - విలాస
చకచకాకాకములపూర్ణచంద్రుఁ డగుచు
చతురంగభీరవాక్యకేసముఁడ లిశె.

మ. సరసాగ్రేసరి కోటకావ్యనితనాజా! సోమకవిత్వపురం
దర! నీవాటకమోదపుంధరము జన్మటెంచు న్నరేయశే
శర కోటికెలపూడి సోమవిభు కోటయత్యంతగృధరా శివం
కరముఁబు ఘనంబ్రకంఠమచమత్కారప్రహల్కావ్యజీవన్.
చ. కోటికెలపూడి సోమవిభు కోటయసోమ సరస్వతీ శిరః
కటక కిరీట రత్న భుజి నా మహనీను భగదత్త ప్రభా
పటల తిరస్కృతి గాఢగత పాదము ల్పూరించు సోమ్యము
బుట్టలవినిగోధనాధకవిలొకకోరికనిత వామనల్.

క. కావున నీ విశ్రేణుఁగుఁ
గానింప నుపకమింపు కావ్యము నామన్
గావింపుఁబుంకిముగా.

.....
చక్కముగఁ దైవ్యములకు లక్ష్యభూతియగు విష్ణుమి
త్రోపాఖ్యానము తగియున్నది ఇందలి ధారాతప్పియు, పదలా
లిత్యంబును, రీతియొక యుగళమునఁ జవులూరుచుఁ బురాతనపుర
గవ్యములకుఁ దీసిపోవచ్చును. తైలి యిందుకంత కఠినముగ
నున్నను గంఠావనావామ్యునిగించుచు నిరాటంకముగ సాగి
వచ్చు కవిత్వపు సాతమంబునంబు శ్రేష్ఠకఁ జేయుచు నా
కర్మింప సమర్థముగ నున్నది. ఈ గ్రంథమునందలి వంశానతారిక
మున్నగు పీఠికాసంబంధములకుఁ పదునాలు నిజయనిలసము-
చనుచరిత్రములనందలి పీఠికఁ బోలియున్నది.

విష్ణుమిత్రోపాఖ్యానమునందలి యిట్టివైష్ణవవిష్ణుమిత్రు
డను నొక ప్రావ్యాణులకుఁ బాల్పిన పురాణగాథ.
దీనినిఁ బెంచి సోమనాథకవి యస్తానశర్లనాత్మకమగు కావ్య
ముగాఁ జిత్రించెయ్యున్నాఁడు. గ్రంథమున నందందు సాధారణ
ము లగు లోపలు గొన్ని కానవిచ్చుచున్నవి. అవి లేఖక
మాచమలుగ నంగీకరించవచ్చు. ప్థంసంకాచములవ నిర్విష
మయముల నిట విడిచి సోమ కావ్యసంకీర్తనాత్మకని సాధక మ
హాకయలకుఁ బరిచయము గానింపగల చెండుమాఁడు పద్య
ముల వాతన్నిగంపమునూడి ఈ క్రింద నుదాహరించుచున్నాను.

మ. ఆంధ్రవోత్సల రక్తంబున నిగ యస్సాగఁ ఁభీమం
దెరకాసారవిశ్చన-శ్రమనసాశ్రేణంకంబు వీక్షింప
పురి సంధ్యావరఁ ప్రపంచంబున ప్రోద్దఁద ఖ జేయకే
ఖాదోర్దఁడ నుదాహరణములు శక్యంబునఁబ్రాముల్
కా. పాక్షాద్విత్వమైన కావ్యసంకీర్తనాత్మకమై

రాక్షసుడ్రసగా జితోచిత విస్తారము ల్పూర్వ
ధృవోదార శరముల న్నూటిక పాత్రేశముల న్నూది
చిత్రజ్ఞోభూవిధియందు లేదగ్గ వ పోవోందంబులై”
ఈ. పాగంమేఖలాధిపతి వంశుడు గాంచె నకంపపంపదా
భోగము వస్తు వస్తుపు-భోమ, గీర్తికలహితాత్మది
గ్భాగము, చంద్రమాత్యురగగ్రనవీశ్రమ వాయివేత్తరా
టూకము, నగమాచరిత భూమరయగ, వాత్రయామకై.
చ. మరకత రత్న భాజన సమాజ విశిష్టమోజ యోక్తి
క్రిరముల సోమయ్యు నఖ్యుఁడోడి పలాశపాశి.కాం
తరతర శాంబునీకరకతము లెంతయు వోపు బున్నరా
కరములు మోలు నాహిమకగ్రహంకటకూటకోటులన్.

వనంతలేఖలు

23

మిత్రరత్నమా !

నీవు వ్రాసిన జాబు దిగింది. కలకత్తా వీధులను చిత్రాచల నగరం బోయి తిరిగి వచ్చి యాచుటి బిశేషము లుభయించుటకు నీవు విశేషములు వినుటతో గాఢ ప్రేమ చేయుచు నీవు ప్రత్యుత్తరము తీసుముగ వ్రాయలేకపోయితిని. మన్నింపుము. కాశ్మీరము తమ కిడకుడు జరిగిన గౌరవమునుగూర్చి వ్రాసిన లేఖ యందలిది. నీవ పరిపండితమంజునీకి జరిగిన గౌరవమున కోర్కలేక పండితులను ప్రభువులలో ప్రజలలో గొందలను జేసివెనుకనుములకు మనరామదరకాశ్మీరము కినినీ వ్రాసి పంపిన విమర్శము చూచి నవ్వుకొంటిని. సంస్కృతాంధ్రాంధ్ర యములయందేగాక వ్రావిడభావములనుచూడఁ జూడఁదిత్వ ములకలుకొని. ఆంధ్రులు- నాతియత- చరిత్ర- చరిత్రాత్మ నాటకములు- నన నేమో యెఱుంగు నిదిములలో నాంధ్రరాజ్య మును బొంగరమును దివ్యులను తిప్పిగలిగిన యాంధ్రవంశంబుని గుఱచిని శ్రీవేదము వేంటరాయకాశ్మీరము నధిపతిపం బూనినభక్తులు- సభాభక్తులునుగూడ- నాత్మరంజన లనఁ జెల్లదా? ఎంతటివాడైన నేమి? అనబోన మున్న మునబాన కిచ్చి వృద్ధి యనబోదు లేదు. పరమందు లేదు అట్టివాడు "తెలుఁబా తెలివెనకఁ జేయునమ్మా!" వాటిలోని మన కేల? దామోదర కాశ్మీరములో నట్లే చెప్పము. భావ నభ్యసించి, భుద్ధివాడి యయ్యెను తెలుఁగుదేశమువాడను తెలుఁగు మాతృభాషగాఁ గలవాడే, ననుకొనుటయే గౌరవ మని యెంచి చిన్నతనమున దెలుఁగుదేశమునకును గౌరవజీతమున వసియించి, తెలుఁగు దేశమునందలి వరంగల్లును స్వప్నమునఁ జూచినది- నాటకరంగ మున మనకుఁ జూపి- యక్షతమైనమైనతత్వము జూపి- చిట్ట చిట్ట కాలమున కుటుంబకమములకును భవాభామునకును లొంగి బోనలలోఁ జేర్చుకొనునంత నారాటము నొందుచున్న సింహపురి సింహమును జూచి "అహ! అట్టిమహాభావనకు శ్రీనాథుని వలఁ జరచుచు గడపకునినవచ్చినా? అదర్శమునుండి పదిపాఠ లసింపియినా? శ్రీవేంటరాయకాశ్మీరపండితుడే-బోషించు ప్రభువో- అదరణఁజూపుచున్నాడో- లే-బోవుచుండ నింక దెలుఁగుదేశమున నాంధ్రభాషకై ప్రాణ మర్పించు పండితుడగు కేయలకుఁ దెను సావాసియనా?" అని భావ్యాంధ్ర దేశానికి యభివ్రుదుండెడివాడను. కాని కారణావేది పీఠ స్వాములఁ జేరి మనము కొండగిరిగఁగౌరవముల వంకపారం భక్తులుగ శ్రీకాశ్మీరముగఁగి యాంధ్రదేశమునఁ-ఆంధ్రభాష నే- గౌరవించెను. ఒక్క-గౌరవించుటకాదు. కారణ "తెలుఁగు పిల్లలదా! మీరు ఋజుమార్గానుచులై మిత్ర భాష నాశ్రయించి-భవాభావమున బాధపడిన-మీచేతలవృత్తము లగును. మీకుఁ దగిన కీర్తిరసము లై పాఠములుగూడఁ గలుగును." అను విశ్వాసము నూపిరి పోసినది. ఈ భగవత్ప్రార్థనము నధిపతిపంచి-యెఱి తాళిచేసి- యనబానమును జూపినవాడు- కవి కానిముక్తి పండితుడు కానిముక్తి ప్రభుడు కానిముక్తి పరిచారకుడు కానిముక్తి సభ్యుడు కానిముక్తి సభాభక్తుడు కానిముక్తి కరుడు కానిముక్తి భీరువు కానిముక్తి అట్టివానినాటక మేయి చీలుక లగునని కాద కేవలదా? వార బలివోరుని యెఱుంగు తుండ- మనగోదలనడుమ- మనము కొటగుమ్మములు బిగించి విచ్చుకొనుటకు- వ్రాసినమాటలు- పరికినపలుకులు- మన భావనాశక్తికే (జేరిగూలై కొటగోడల దాటి కొటమైక దూరముపోవా? శ్రీవేంటరాయకాశ్మీరముకి "నర్వరంగపరి త్యాగులైన సన్యాసులు" బిరుదు లిచ్చివారా? ఈయఁజూడని వారు బిరుదు లిచ్చివారా? ఏమి యధిక్షేపము!

ఎవ్వరు నీయనిబిరుదులు ధరించినా రెండలు? ఏము కలలో- ఏమోదకులవాండ్లలో- ఏవర్మనీవాలో- ఏప్రెంచివాలో- ఏ ప్రభువులలో యిచ్చిన బిరుదులను ధరించుకొనవా రెండలు? బిరు దులై యర్హములు చేయుచుకొనవా రెండలు? బిరు దులు చేరుచిరవా యుండవలసింద? బిరుదు మెట్టిది?

మనరాజ్యము లంకరించినది. రసిక లగుపండిత ప్రభు వులు రాతిపోయిరి. కాశ్యము లబ్ధుల రాజులు గంగాకిరిసి.

వారితే మున్న ప్రభువులు సన్యాసులకంటె సన్యాసులైయుం డఁగా మన మేమి చేయఁగలము? "మనపండితుల బోషించు కొనలేము. మనకవులను కత్తిరించుకొనలేము. మనభాష నాద రించుకొనలేము. మనవిమర్శకుల సమాఖ్యతోఁ జూడము. ఎంత నేవు- మనలను స్తోత్రపాఠములు చేయఁజూడు నుకవి. మన లోపముల నొచ్చురించు వాఁడు కుకవి. అని విమ ర్శించువాడు కనానాకవి. మనల నాశ్రయించుకొని మనకుఁ గృతు లిచ్చినవాడు నిందుకుడ ఈయక మనలోపములఁ జూపువాఁడోటికంద. వానిని కెల్లడించువాడు చిల్లిచేడి! ఇది మానీతి! ఇది మారాజభక్త్యు!" అని మనప్రభువు లభకు గతి నొందుచుండినకాల మేపీతాధిపతి యగు యతీంద్రుడో జగద్గురు మహారాజో సకలకాశ్మీరపండితపరివృత్తుఁ డగు మత రక్షకుడో వచ్చి మనపండితులను మాటలచేఁగాక సత్యప్రేమ మతో కత్తిరించి చునభాషను రక్షించుచున్నందులకు వందన ములు చేయుటకు మాలుగా నధిపతిమించుబుద్ధిపానుఁ డుండునా? "ఎవ్వడో" నేమాటములనో యధిక్షేపించిన దాని కేమి? ఆమటునాడే యాంధ్రమహాజనగణ కథ్యక్షత నొందిన శ్రీకాశ్మీరము కంఠగౌరవము వేక మొసంగిందో మీకుఁ దెలి యదా?" అని మనకంఠరాత్రి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. సంగము పరువు కుక్క మెఱిగింక బోసినమాట కథ్యమే! కాని శ్రీదామో దరకాశ్మీరము వ్రాసినట్లు- పండితులకు గౌరవముచేయుటకుఁ బూనిన కథలో "మీరు కాదు మేమే చేయుచును." అని చేర ములు పెట్టినవారు- తమపండితులకుఁ గాక పక్షలకు గౌరవము జరుగుటకు సహించనివారు- జేకముల నున్నమాట కథ్యమే!

దామోదరకాశ్మీరముకి కళావధాన మొసరించినందు లకు- "దెలుగు మెనల్లు" ఇచ్చినందులకు- సంతసించితిని. అది తలం చుకొనుచు బయటికిని. మఱల నొకస్వప్నము వచ్చినది. ఆఖి లాంధ్రదేశము నొక్కరంగమునఁ గనబడినది. భవిష్యదాంధ్ర దేశ మొకజేకాభిమాని- భాషాభిమాని- చేతులయందాడుచున్నది. కనుగొంటిని. ఆస్వప్నము వ్రాయఁగలిగినవాడనుగ జ్ఞాపికి వచ్చుటలేదు. మఱియొకసారి వ్రాయఁ బ్రయత్నించెదను.

మనరాశ్మీరముకి నావందనను లభింపుము ప్రత్యుత్త రము లిచ్చుచుండుము. నా కవ్యదే వసం లేఖల విమర్శనము చేయుటయు వచ్చుట యాంధ్రమైకది కొందలు బాగుగలే వనుచున్నార. కొందలువిమతాప్రధానముగ నున్నవనుచున్నారు. కొందలు చాక్షరము లే దిచ్చే యనుచున్నారు. కొంద టిని జేకేసితి నెఱిగి వ్రాసిన వనుచున్నారు. కొందలు వ్రాతక క్తి తక్కువ యనుచున్నారు. కొంద తాహా యనుచున్నారు. ఇందలుకు వందనములు. ఇందలుకొందలకు సమాంగౌరవము నీయఁగలక క్తి నివృత్తి పరమేశ్వరునితో నేకాంతముగ నే నను చున్నాను నన్ను పొడవలదని కాశ్మీరములో నకుచున్నా ను. నీనోటికొలదిని నిందింపు" మని పంతులతో ననుచున్నాను. "మీరు చేయఁగలిగినదిలే- మీవృద్ధము మింకే- యని మా గ్రుడ్డివాకగా రనుచున్నారు. వింటివా? లోకము!

దయ యుంచుము. నీమిత్రుడు

—వనంతుడు.

శివరాత్రిమాహాత్మ్యరచనా
కాలవిమర్శనము*

బండారు తమ్మయ్యగారు

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

"మ. అదనక వచ్చిరి సుభ్రమంబునను బంచారామ లీలా కతులొ" (ఆ 2, ప 55)

"క. వంచారామ విలాసిని భవభక్త్యాత్మినీకాలానుమా నాంచత్కారము....." (ఆ 2 ప 85)

"కా. ఆలవించె మరుండు హస్తమున వ్రాజురామ లీలావతి ప్రూలేఖానిభిభ్రమాభ్యుదయము బుంజేక్షు కోదండమున" (ఆ 3, ప 98)

"నీ. కుక్కు-పేళ్ళవర కుండిపాపురి శంకారమస్కాండ చండ దీప్తి కక్షవాటంబునప్రసన్నగోదాకరికలిదోషపాపానకుతికధార గౌతమీకటిని మార్కండేయుపురమాల మురితాపి- శంభూత గరుడమూర్తి" (ఆ 4, ప 28)

"క. భువనరత్నదాక్షిణ్యంబు వ్రాజురామ భీమేశ్వ రండు దక్షిణ జలధివేలకలయలంబు లగు లంకలకలిమకల్లి కా కుండుగ్రాదంబులఁ గ్రీడించుటకు నై సారంగతాంజనల దానున గోరంగి వెడలె" (ఆ 4 ప 80)

ఇందులనఁగూడ శ్రీరాధుఁ డీగ్రంథమున రాజమహేం ద్రవరమాచేరి భీమభండమున రచించినట్లుక నే రచించె నని

నిస్సంశయముగా నెంచవచ్చును. ఈవిషయములన్నియు మూల గ్రంథమున లేవనియును శ్రీరాధుఁడు వానిని స్వయముగ నేచేర్చు ననియు నేనె. చెద. శివరాత్రిమాహాత్మ్యమునకు మూలగ్రంథ మగు నీకావసంహిత నాకు లభింపలేదు. దానినిజూచినవారివిష యములఁ బరిశీలించి యథార్థమున బ్రకటింతురు గాక యని ప్రార్థించెద.

ఇకనీగ్రంథము కాశీభండము తరువాతి రచింపఁబడె ననుటకుఁ గల యాధారములను వివరించెద.

చ. అరుణగర్భ దీపింబ ముదయాదిపయిం బొడ తేరగిన్న లోఁ దెరుగును పంజరంబునద పి. దెలునుం గుడువంగఁబెట్టుని స్థిరకణ్డగరిణయగు ప్రాణముప్రాణము తలియన్న జే వారహరి! యెవ్వ రింకఁగడుపారనిపెట్టెద రిప్పితాన్నముల (శివరాత్రి ప 19; కాశీ ఆ 4 ప 114)

అనుపద్యము శివరాత్రి మాహాత్మ్యములోను గాశీభండ ములోను గూడఁ గానవచ్చుచున్నది. ఇది కాశీభండములోఁ గాంపిస్త పురవాసియగు యజ్ఞదిత్తుని కుమారుడు గుణనిధి యనెనువాడు దుర్బలాధిపతి చరియచుఁ దండ్రిచే నరమాని కుండెయి యితివెదలి దేశాంతంబునకుఁ బోవుచు మాన్వభుభ్య మున విలసింపబట్టుటానిది. ఈపద్యమునకుఁ బూర్వమున్న మాఁడు పద్యములను గూడఁ జూడుడు.

నీ. ఏమిసేయుడ? నెక్కడే కేళువాడ
ధనము నిప్పుచున్నమా విద్యయు మానకల్గి
పెట్టసాగెడు నాచేయి భిక్షునేను
నెట్లు నెరుచు? దైర్యంబు యెఱుంగునింక
నీ. ఏభయంబును నెవ్వోట నెఱయలేదు
నరున కెప్పాట విద్యాధనంబు ధనము
వారబాధావికలంబులఁ జూచినోవు!
ధనము ధనమా నె యెన్నిచు. దములఁబలంప
నీ. అక్కటాట! దురదృష్ట వ్యసనమెట్లు!
యా యజ్ఞాంబు విశిష్టాస్వపాయ మెట్లు!
ఎట్లుచేసినఁజేయఁగా కేమనంగ!
నెప్పువారము పధిదయా నిస్వస్థుడయి" "

ఈ పద్యములకును వీనితరువాతనున్న "అరుణగర్భ దీపింబ....." అను పద్యమునకును మూలము సంస్కృత కాశీభండములోఁ గలదు. ఆకొండెల్లోకములను జేర్చినింపుడు. "శ్లో. చింతామనాప చహతం కవ్యయామి? కరనాడికిన్! నానాభక్త్యుద్దోష్టి నవై వాప్తి ధనోస్యహమ్! జేకాంతరేహ్యస్తి ధనః కద్విద్యః సుఖశేఖరే! భయ మస్తి ధనె చారాత్మవిద్యః సర్వతోఽభయః! యాయజ్ఞాంబులేజ్యోత్వః కృమేవ్యవసంతిథా! ఆహా! బలియాన్ సదిధిర్భావిక ర్మానుసంధయేత్! భిక్షుం నాధిగచ్ఛామి నమోవరిధిరి: కృత్వత్! నచపార్శ్వే ధనం కించి త్క్రమతీకరణం భవేత్! సదా సభ్యుడితేభానా ప్రసూర్య ముప్రభాజనమ్! దద్యాదద్యాత్రికయోచే యాచేనా జననమే" "

(కాశీభండే పూర్వాశ్లేషియోకకోధాయా)

"అరుణగర్భ దీపింబ ముదయాదిపయిం బొడ తేర....." అను పద్యము కైలోకములలోని జీవనాల్లపాదముల కు శ్రీరాధుఁడు మూలమునకు వన్నె పెట్టుచు రసవంతముగ నొ నర్చిని యాంధ్రీకరణ మగుట కున్న వగదా! ఈపద్యమునె యాద్యశంబు కథకట్టు వచ్చినట్లుడు శ్రీరాధుఁ డేయియు మార్పునెయక కాశీభండమునుండి శివరాత్రిమాహాత్మ్యములో వే నీకొని యుండును. కాశీభండములోని యామూల్యోకము శివ రాత్రి మాహాత్మ్యములములలో గూడ నుండియుండు నని తోచదు. అచ్చటి పూర్వోత్తరసంబద్ధములఁ బట్టి చూడ శ్రీ రాధుఁడే పద్యమునందు స్వయముఁ డేవు నట్లే గోచరింపను కావున నిందువలన శివరాత్రిమాహాత్మ్యము కాశీభండమునకుఁ బిన్నుటనే క్రి.శ. 1440 ప్రాంతమున రచింపఁబడిన తోచు చున్నది.

శివి రేకలింగము పంతులుగా రినినట్లు శ్రీరాధుఁడే గ్రంథ మును భాషాచేఁగాక పాంపూర్తిక దృష్టితోడ నె. తనవార్ధక దిశలో రించి శ్రీశ్రీల మహాపుణ్యశ్రీత్రయందు శివరాత్రిమ హాపుణ్యసమయమున శివస్మరార్థులయిన జంఘస్వాములకుఁ బంజర కీతో సంకీర్ణ మొర్చి కృతార్థుడయినట్లు నిస్సంశయము గా నంగీకరింపవచ్చును. శ్రీరాధుఁడు జరమ పీఠతేవుడు శివు నకు శివభక్తునకు నుండు సభేదమున- "తన్నె డేయమ్, తన్నా ద్రోహమ్" అను పీఠిత మతరనాశ్చయము- బాగుగా గుర్తించి యామూల్యోక విమారండగు తలవారికి సోమానాథుని వలె నే తనగ్రంథములకుఁ బరమేశ్వరభక్తులయిన విశ్రులను బాంధవు లను శ్రోతలుగా- తన నాయకులనుగా-గూర్చి శివకోటాటూ వారిని గూడ నీర జేవులగ నొనర్చిన మహనీయుడు. అట్టివానిని ధనలాఁడని గ్రంథపు మొదలింపి యగౌరవములకు నిజస్వ భావమును బయలుపఱుచుకొనఁబడె గాని జేలుగాదని విన్న వింపుచున్నాడు.

తెనాలి శ్రీరామవిలాస సభవారు
బె జ వా డ లో
 30-10-22 సోమవారము

ప్రతాపరుద్రీయము
 ప్రకటించుచు

వజ్ర బాబురావు,
 ఆచారి మేనేజరు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ఆఫీసు
నోటిసు (368)

ఇందువలన యావన్మందికి తెలియచాయడ మేమనగా తిరుమల తిరుపతి వైరా దేవస్థానం యిలాకా యేనుగులకు, శుర్రములకు, యెద్దులకు దుప్పికి, ప్రతిదినం కావలసినంతజెంబు, దర్బా, తుంగ, రాగి, చొప్పు, బొన్న చొప్పు, వచ్చివెట్టి, వరికసుపు మొదలైనవి మొదటిరకములు యేయే రకములలో మొదలు 1-కి యేధర ప్రకారం వక సంవత్సరమువరకు సక్లయి చాయగలలో వాట్లను వివరముగా వ్రాశి రూ 25 లు యిగువై అయిదు రూపాయలు డిపాజిట్టులోకూడా 1922 సం॥ రం నవంబరునెల 5 తేది మధ్యాహ్నం 12 ఘంటలకు తిరుపతి దేవస్థానం కచ్చేరీలో దివాన్ పేషా-ర్లు వారియెదుట ఖద్దన దాఖలు చాయవలసినది. మొదలను విచారణ కర్తలువారు. మంజూరుచేసిన 7 దినములలోగా రూ 100 లు నూరురూపాయలు డిపాజిట్టు కట్టి ప్రాంపు కాగితంమీద దేవస్థానం సరతులు ప్రకారం అగ్రిమెంటు వ్రాశి యివ్వ వలసినది.

(సం) సి. దొరసామయ్యగారు,
 దివాన్ పేషా-ర్లు.

కత్తికట్టలు - చాకులు

కప్పుతాళములు.

ఆంధ్రసాగరం చేయబడినది. ప్రాశస్త్యము.
 తెలుగు భరణ కట్టలుగలవలె వ్రాయును.
బి. మెకతుళ్ళర్లు అండ్ కో
 బట్లూరు అండ్ బాక్ చేకూర్చు అండ్
 పెద్దాపూరు. (గోదావరిపట్నం)
 టెలిగ్రాఫ్ అడ్డెసు: "ఇండి స్ట్రీటు" పెద్దాపూరు.

త్వరపడుడు! మోసపోకుడు!!

ఇనుపకమ్మలు, చట్టములు, చదరములు, విల్లుచట్టములు, మేకులు, ఇనుపరేకులు, కాయిరేకులు, ఇనుపగొట్టములు, కళా యిగట్టములు, సోర్యరేకులు, సీసపుడ్డలు మొదలైనవి కట్టు, ఇనుపసామానులన్నీ, చేతిమాత్రా, నెమలిమాత్రా, సిమెంటున్న మిల్లుసామగ్రిలన్నీ నమ్మకముగాను, సరసముగాను, చిక్కును.

పలయవారు యాక్రంది చిరునామాకు దయచేసి వ్రాయు కోరెదము.

వి. ఎర్రరాజులు అందు కంపెనీ,
 (353) నెం 4 రు ఎర్రబాలు శెట్టిపల్లి,
 చార్జిటౌను, మద్రాసు.

మలయచందనము
గనేరియా అను తెగలోగలనకు తుకాదను
 ఉత్తమము లేదు. పిడికారీతో శని లేదు ఎంతు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల తెగలోగలనకు మూడు పూటలలో మున్నును. శ్రీల దున్నున వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షసభవము. (351) దర్బ 1 1/2 నెల 2.4.1

గంధర్వ శర్మపే. రాయవరం(గోవా పోస్ట్ లా.)

ఫిజీలోని భారతీయులు

వెంకటపతిరాజుగారి యువన్యాసము

గౌతమీ గ్రంథాలయమున 21-10-22 వ తేది సాక్షాత్తము రాజమహేంద్రవర పురమండలమున దివానుబహదూరు మోచర్ల రామచంద్రరావుగారి యాభివర్ణమున నొకసభ జరిగెను. అందు ఫిజీరాజధానిలలో నొకరగు శ్రీ భూపతి రాజు వెంకటపతిరాజుగారు ఫిజీలోని భారతీయుల స్థితిని గూర్చి ఆంగ్లమున ఉపన్యసించిరి.

శ్రీ శ్యామలి కుమ్మార్లు పంతులుగారు శ్రీ మోచర్ల రామచంద్రరావుగారి సభాపతిగానుండజేరిరి. శ్రీరామచంద్ర రావుగారితో అధ్యక్షతీర్థము నలంకరించిరి.

ప్రభువునకు ఆధ్యక్షతలు యిందుక ప్రసంగించిరి. గౌతమీ గ్రంథాలయ మన్ని విధముల అభివృద్ధి కరముగ నున్న ను తలచాచు కొంటు భవనమును కలిగియుండకపోవుట గొప్పబాటనియు, ఆగోటును తీర్చుట మనవిధియనియు తెలిపిచ్చిరి. లాయర్లుప్రభుత్వము హిందూ డేజీయ సుగమ్యల కన్యముగ పరిగణింపకపోవుటే లాయర్లుగారి రాజీనామాకు ఏభారతీయుడునుచిచారింపదని పంతులుగారు చెప్పిరి. రెండవత్సరమునుండి ప్రజాపిత జీవితము ప్రభుత్వం చే ననియు నిష్పాదు తిరిగి మామూలుస్థితిలోనికి నమ్మకముచనలు గావనమ్మచున్నవనియు అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

పిత్తుల శ్రీయ్యులకు, వెంకటపతిరాజుగారు తమయొక్క శ్యామలమున ప్రాంభించిరి. వలసపోవుట మొదట యెట్లుకట్టబడినది తో సంప్రదించుకొని సాధారణముగ నుపదేశములలో భారతీయులు కూతలబాతివారిని నిరసింపదును. నెట్లు హిందూగా మాడబడుచున్నారో తెల్పి పిత్తుల ఫిజీలోని భారతీయుల దుస్థితిని తెల్పింది. ఫిజీలోనున్న పక్షముపైదివేలవందలలో 62 వేలమంది భారతీయులు. వారికి తిరుటకు తిండియు కట్టుటకు బట్టయు తలచాచుకొనుటకు ఇల్లులేవు. కాని ఫలములు విస్తారముగా నచ్చుట లభించుటచే వారు వానిని భుజించి జీవయాత్ర గడుపుచున్నారు. అంజనము భారతీయులకు శాగరక జీవము నికారం. ప బడుచున్నది. ఇండొచెరుకథతి తీసివేయబడినను భారతీయ కూతలకష్టములు గట్టెక్కలేవు. తాను తన జుజుమనుని వద్దనుండి నాకరిమానుటకు పూర్వము ఆయనమునకు కొక విభిద పూర్వకముగ నోటిను ఇవ్వవలసియుండెను. కాని దాని నిచ్చుటయెట్లో అతనికి తెలియకుండెను. వాగ్రూపకముగ నోటిను ఇచ్చిన తక్షణము, అనోటిను యజమానుచే వాగ్రూపక ముగనే నిరూపింపబడి, అతడు నాకరిమానినందులకు కక్షగా, అతడు చెజసాలయండుంప బడుచుండెను. తానును, తనసహచరులును కానినీడుపోయినపుడు, ఒకభగ్ను మేనేజరు, ఇట్లు విభిద మానకముగ నోటిను నివ్వనందులకై 66 గురు పురుషులను శ్రీలను నిర్బంధింపటము ఉపన్యాసములు తెలిపిరి. మరియు, నిర్బంధింపటము తమ విముక్తికై పంపింపుట ప్రార్థించగా, విముక్తికి బదులు కొంతా డెబ్బలును, పక్షప్రచారములను వారి పాలయ్యెను. ఫిజీలో ఏకేనులోను తిక్కవ్రాయబడ నక్కర లేదనియు, తాను వేసినకొడుకు శ్యామలాభివతి కారణముల మాప నక్కరలేదనియు వారి నోటిమాటయే కాననమనియు రాజు గారు వాక్రచ్చిరి. భారత కూతలు ఎక్కువ కూతకై మొర్ర తెల్లినపుడు, రెండువందలమంది కారాగృహమున కంపబడిరి. వారి నానుటలు ద్వీపాంతరవాస శిక్షకు పాల్పడిరి. ఆస్థిలి యాయు, న్యూజిలండును, ఈ నిర్భాగ్యులు కూతలనాగ (వోక్కు) టకు తమ యుద్ధ లనాకనంపెను. చక్కెరమొక్క భారతీ కన్యకు, ఈకూతలమొక్క భర్తయులు కూడ కిగ్గింపబడెను. అందువై తానును రాజాబారము యొక్క ఇతర కన్యయును, ఇట్లు భిత్తములను కిగ్గించుట తమ విచారణకు ప్రతిహేలమని తెలిపిరి. మరియు భారతీయులు తమ మాతృకేశమునకు తిరిగి రాదలంచిపో, నేనరాజ్య ప్రభుత్వము వారు వారి ఖర్చులను భరించివారిని పంపివేయాలని తెలియబడింది. అందువై ప్రభుత్వమువారు తాము దాగిద్యక్షకలో నున్నట్లు తెలియబడింది. భారతీయులెట్లు వెనుకకు తిరిగిపోయినవో కానిసినిధ్యంప మనకు కారణమగునని బాగుగా నెరిగి, రాయబారసభ్యులు తమ స్వభావుతో ఆకూతలను తమమాతృకేశమున కంపెదమని చెప్పిరి. నోటినివడుమై, భారతీయులందరను ఇంగ్లీషుభాష రాని కారణముచే, నోటినువేయు అధికారమువారికి లేకుండెను ఈఅధికారము నకు మరియొక నియమముండెను: ఇంత ఆస్తి గం దిననేగాని ఈఅధికారము చెలాయెపు గాకుండెను. అందుచే భారతీయులకు ఈఅధికారము లేకుండెను. భూమిని కొనుటకు

భారతీయులకు సంపూర్ణాధికారము గలదని పాదు చెప్పెదను. కాని నిజమేమనగా, భూమిని కొనెడు భారతీయుని బాండును ప్రభుత్వమువారికికరింపవలెను. కాని ఈ భారతీయుని యజమానుడూ, కొనుటకు తనయొగ్గి కారము నొసంగినగాని ప్రభుత్వము వారాబాండును స్వీకరింపదు. తన యజమానుని యొగ్గి కారమును గొనుటకు పాప మా భారతీయుడు గొప్పసుంకమును చెల్లింప వలసియుండెను. యంతటితో వానికష్ట మంత మొందెను. కొన దల చెడు భూమిని ఒక కో ల గాడు కొలువవలసియుండును. ఇట్లు కొలుచుటకు తిరిగి కొంతసాము ఖర్చువెట్టవలసి యుండును. ఈ వ్యవహార చర్యలన్నియు గడచి బయటబడినను, భూమి నను నను భ విం చెడు మా క్కు ను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణమైన హక్కుగలదు. ప్రజా పితకాశ్యమునకు తావలెనని, భూమినికొన్న రెడుమాడుసంక త్వరములలోనే భారతీయుని భూమినుండి తొలగించిన యు బాహరణలు చాలగలవని ఉపన్యాసములు నడిచిరి. స్వదేశము నకు తిరిగివచ్చిన భారతీయుల స్థితి ఇంకను చాలహీనముగనే యున్నదనియు, అట్లువచ్చికవారిలో యాదవకులకూడు కడ్డలేని నిరుపేదలెయనియు, తక్కినవారు, పది వదిపేను. నలలములు దుర్భరకాయ కష్టముపడి ఒక్కొక్కరు 200 రూపాయలకన్న నెక్కుడు సొమ్మును గొని వచ్చుటలేదనియు, నుడిచిరి. అచ్చట మనకూతల నీతిచాలవరకు చెడిపోయెననియు హిందువులు మహమ్మదీయశ్రీని వెండ్లి యాడి తనయిచ్చకచ్చి నలుల సంవరంపు చుండుటచే తిరిగి మ్యాదేశమునకు వచ్చినపుడు తనబంధువులు కలములలో చేళ్ళ కొనకంతుటచే తిరుగ వారు వలసపోవుటకే తొందర పడుదురని ఆయన కలపిచ్చిరి. ఈసమస్య వెంటనే పరిష్కరింపబడవలెననియు, దీనిని పరిష్కరించు శాశ్వతకానన సభలవై చున్నదనియు ఈవిషయమునుగూర్చి అనుకూల నిర్ణయము గానిపో కాననసభలే నిందాపాత్రము లనియు చెప్పిరి. ఏభార తీయుని నైనను కలసపోకరాకని నిర్బంధింపరాదు. కాని వలస రాజ్యములలోని పరిస్థితులన్నియు వానికి తెలియజెప్ప వలెను. ముందుగానే వలసరాజ్య ప్రభుత్వముల నండి వాగ్దాముల వై కొన భారతకేశమునుండి వెల్లి నకులేక తగినకూతలయు ఇతర నివాసులలో పాటు నమానముగ గౌరవసానును ఒంగునెట్లు కట్టుదిట్టములు చేయవలెను. వానియిష్టము కచ్చినపుడు తనయజమాని కొంత వాడిఇతరకచ్చి నకలంబించుటకును, భూమినికొని ఆస్తిని సంపాదించు కొనుటకును తగిన సౌకర్యము బంతునట్లు యేర్పాటు చేయవలెను. తన ఇచ్చినకచ్చిన నపుడు మాతృకేశము నకు తిరిగివచ్చుట కాలని శిధికార ముండకలెను.

అధ్యక్షులు కొంత సేపు ప్రసంగించిరి. సభ్యులొకరు కొన్ని ప్రశ్నల చేయగా రాజుగారు సమాధాన మొసంగిరి. మహాత్మా గాంధీ గారియెడ ఆమెరికాలోను, ఇటలీ, ఫ్రాంసు, జర్మనీ మున్నగు దేశములలోను వలస రాజ్యములలోను గౌరవముగల దాయని యొకరడిగిరి. ఆమెరికా, ఫ్రాంసు, జర్మనీ, యటలీ మున్నగు దేశములలో గాంధీగారియెడ గౌరవము చాల మెండు గా కొన్నిదినము కొన్ని కేశముల అంజనము పూజించుననియు కూడ రాజుగారు నడిచిరి. శ్రీరామచంద్ర గారిని అధిపతీ రాజ్యములలో గావించిన పట్టమును జమప్రదమని మీరుకలం కురా కి యని మరియొక ప్రశ్నపడిగిరి. కాశ్రీగారు త్వలో వచ్చుచున్నారనియు వారి భక్తులనను జమయ్యెనో లేనో వారే కలనియ్య వలయుననియు చెప్పిరి.

పోస్టు రేట్లు హెచ్చించుటవలని ఫలితము.

అనెంబ్లీలో వైదమయముగూర్చి చాదరిగారు వేసిన ప్రశ్నకు పి. డబ్ల్యు. శాఖాధ్యక్షుడగు యాగు సర్ క్రాస్టాంకు గార్లు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

"ఆగస్టులో తమ వైస లెక్కలనుబట్టిచాడ ఉత్తము ల సం ఖ్య 26 0/0 కంతు న తగ్గి నది. కాని పో స్టురేట్లు హెచ్చించినందువలనే యాఫలితము కలిగెనని తలంప వీలులేదు. వర్తకమాండ్యము, మి త వ్యయమును దీనికి కారణములు కానోవును. ఏప్రిల్ నెలలో 7 శోఖ తేజో త్రరేట్లు అమలుటలోనుండెను. కానిపోస్టుబిల్లల అమ్మక మానెలలో చాలతేజ్జెను. అందువలన వేలు కారణము అండవచ్చు నని యూచా కలుగుచున్నది. ఉత్తరములసంఖ్య తగ్గుటచే క్రొ డ్డెయ్యవోగ్గుల శేర్షలుంప ననవరము లేదు. ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు విలసివోట్ల తగ్గి పబడును. కాని క్రమముగా ఉత్తరములసం ఖ్య హెచ్చుచుంటున్న సవర్ణరాంతమునకు సువరిస్థితు లేర్ప డగచ్చును. పట్టణములలో పట్టెలలోకన్న ఉత్తరములసంఖ్య తగ్గు చున్నది. మనిట్రాడ్ కమిషన్ వీ వీ పార్సీల విషయమున తగ్గువలెను. ఈప్రత్యుత్తరమును గూర్చి విచారింప దలచు. ఇంతకన్నను వివరములు దొరకటట. ఉత్తరములసంఖ్య కిగ్గి నను వారమునకు గతన్న మనకన్న 1 1/2 లక్షల గూ లెక్కువ వచ్చుచున్నదిని తెలుపబడెను.

Quaker Oats

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి గ్రంథరాజములు

సాక్షి

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాయందు రెండు సంవత్సరములనుండి మొన్న మొన్నటివరకు ప్రకటింపబడుచుండెడి "సాక్షి" చూడనివా రెవ్వరుండరు. చూచి యపరిమితానందభరితులు కానివారసలే యుండరు. ఆదివార మెప్పుడు వచ్చునా యని యాంధ్ర ప్రతికాశికలు నిలవుగుడ్డతో నిరీక్షించియుండి యందు సారస్వతానుభవమునందలి "సాక్షి" సాదరముగ, సాంతముగ, సమ్మాదిభరితముగ చదివి, చదివి; యందలి యపూర్వభావకల్పనా చమత్కృతి, వచనరచనా నైపుణ్యము, కదలాల్పము, అనిర్వచనీయమై - ఆహోదజనకమైన - హాస్యసామ్యతమును మనసార గ్రోలి యానందించు ఆంధ్రలోకము, జగభూలకాశ్రియపర్యాస మొక్కవారము రానియెడల పొందెడి పరతాపము వర్ణనాత్మకము గదా?

ఇట్టి "సాక్షి" నిగూర్చి వేతూరియ ప్రాయశఃపరము. ఇది ఆంధ్రలోకమునకు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు శవీరు. నానా విషయముల గూర్చి మనోహరమగు శైలిలో వ్రాయబడిన వ్యాసములు. ఈ వ్యాసములు చదివినకొలది చదువలయు నని యె యుండును. తనివితేను, శృప్తికలుగదు. ఒక్క వ్యాసమునే యెన్నిసార్లు చదివినను విసుగు కనిపించుచున్నట్లుగాక చదివినకొలది వింతపొందెదవల నున్నట్లుకే యుండును. ఆంధ్ర ప్రతికాయందు ప్రకటింపబడిన వ్యాసములు అంతకు పూర్వము "నువర్ణలేఖ" యందలి వ్యాసములు సంపుటములుగ ప్రకటింపబడుచున్నవి. మొదటి రెండుభాగములు తయారై సిద్ధముగ నున్నవి. మూడవభాగము తయారగుచున్నది.

ప్రథమభాగము రెండవకూర్పు

ఇకపై తయారై నది

ఆంధ్రప్రతిక వ పూర్వము 'నువర్ణలేఖ' లో ప్రకటింపబడిన యువవ్యాసములు. వెల 2-0-0

రెండవ భాగము

ఆంధ్రప్రతికలో ప్రకటింపబడిన వ్యాసములలో మొదటి 31 వ్యాసము లిందు కలవు. వెల 2-0-0
మూడవ భాగము-తయారగుచున్నది. వెల 2-0-0

శ్రీమద్రామాయణ నాటకములు.

శ్రీమద్రామాయణ పరిపూర్ణాంశ సంభూతుండును, నిసర్గసృష్టావధుని సామర్యభరితుండును, జగత్సృష్టకుండును నగు శ్రీరామచంద్రుని పూజనీయత మెన్నిసార్లు, ఎన్నిరీతులకబడినను తనవలెను. ఈ భక్తయతావ మైనది అదియేకదా! అట్టి రామ చరిత్ర మనేకరూపములలో రేలుగున వెలుచుచున్నది. కథను కథలను ఎట్లయెడలక బెట్టి ప్రత్యేకముగ గణపడునట్లు చేయుచున్నది నాటకము కదా! మృదుమధురాంధ్రకవిత్వా సంపన్నము, రసభూయిష్టనాటకానేకకర్త నగు శ్రీరామ గంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారిచే వ్రాయబడిన వగు టచే వీనినిగట్టిచి వేలుగ వ్రాయనక్కరలేదు. వీరిలేఖని నుండి వెడలు ఆత్మతమనేకసార్లు పాఠకమహాజనుల గ్రోలి యున్నారు. వీరు రచించిన వెక్కిరింపునాటకములలో నొక్కటిచదివినను గంభీర యొక్క ధీనైశిత్యము, నితాధారా శక్తియు బాత్ర ప్రశస్తి తరలనాచాతుర్యము మున్నగు ప్రాథకవిలక్షణములు గోచరింపక మానవు. ఈ రామాయణ నాటకములకడవుచున్నంతమాత్రమున నొడలు జలదరించును. మనను ద్రవీభూత మగును.

1 కళ్యాణరాఘవము

చక్కని చిన్ననాటకము. బాలకాండలోనిగాథ సీతా కళ్యాణము.

2 పట్టభంగరాఘవ మను పాదుకాపట్టాభిషేకము ఆయోధ్యాకాండలోనిగాథ. భక్తికరణరసప్రధానమై నది. వెక్కిరింపున ప్రకటింపబడినది. వెల 1-4-0

3 వనవాసరాఘవము

అరణ్యకేషింధ సంపదకాండములలోని గాథ. అంతర్నాటకము. వెల 0-12-0

4 విజయరాఘవము

యుద్ధమంశయు నిందు నవీనముగ నతి చమత్కారముగ వర్ణింపబడినది. ఇందలివాసులరామభక్తి అసారము. పులకాంతర మగుచుండును. వెల 1-0-0

హాస్యరసప్రధాన నాటకములు

దుఃఖమయమైన లోకమున జనించి చింతాసాగరమునం దీడులాడువారిని కొంతసేవైనను నవ్వించి వారికుందులక బాపు రసవంతము హాస్యరసము. మతిమో, మత, సాంఘికదుష్ప్రవర్తనలు, చెడుకట్టుబాటులు బయటకెట్టి బాగాగుల విభజించి, చూపి, పరమధుష్టులను నీతిఃపరులవలెనందు హాస్యరసము. అట్టి హాస్యరసము శ్రీపంతులుగారి సొమ్ము. వీరి నాటకములు చదివిన వెట్టివాడైనను నవ్వి తీవలననెడియే. వీరి వియామక సాత్రములు చదువరులకడుపు చెక్కలగునటులు నవ్వించును.

5. కంతాధరణము

ఈనాటకము చదువుట మొకలికనోడనే చిలువవ్వ. చదువుచున్న కొలది నవ్వు. వెట్టిరామకాస్తులమాటలు వింటు తోడనే పకపకనవ్వు-నున్నున్నట్టి వెట్టిరామకాస్తుల సంభాషణము కడుపుబ్బనటులు నవ్వు - కృష్ణారావునకును దుక్కిరికిని జరుగుగంభాషణము వినిన పరిశుద్ధవగు నానందము నవాలు గరి కొద్దు-గంధాసాసేబు - ఏనవ్వు-ఇంకను, ఆశుకవులధోరణి-నుట్టి వెట్టి పత్తిపూర్తికచెప్పక-అయితేను. ఒకసారి చదివిన యెడల-ఒకసారి ఈనాటకమును గాంచినయెడల, ఇందలి వెట్టి రామకాస్తులు కనులయెడట పాటలు పాడుచు, తొండవ మాడుచున్నట్లుండును. ముట్టి వెట్టి పలుకులు, సరగము, చెవులకు. వినబడునట్లుండును-ఆశుకవుల గంగామహాతరంగ ఘోషము చెవులకా గింకుమనీ (మోగుచుండును-దుక్కిరి సుధా మధురాలాషములు మనసునకు చక్కనినీతిని బోధించుచుండును. పాలపొంగువలె ఒక్కసారిచదువునవ్వు తెరకాదు- మేలిగులాది యత్తవునలె-స్వచ్ఛందకముకలె. చారుకారదీపూర్ణిమా చంద్రిలింబముకలె ఆనందజనకముగ-మనోహరముగ నుండును. వెల 0-12-0

6 వృద్ధవివాహము

కడుపుచెక్కలుగా నవ్వువెడల నీనాటకము ప్రమాదము గాతోచినను, గ్రంథకలిత బహుళ సదృశ్యరసప్రభావాన్నిచ్చేత దివ్యనాటకముల కిటుమంతయైనను దీనిపోదు-వృద్ధుడగు రామ కాస్తులు పడుచువెడడు నందలియనుమానమువలన పడుపాటు-సహజపాండిత్య సాతాని సాంబయ్య వైద్యకాస్త్రపాండిత్య ప్రకర్షము-కాంతాలలామ యగు కాంతమ్మ సోలెము శత్రుభక్తి గమనింపదగినది. వెల 0-8-0

7 హాస్యవల్లరి

హాస్యరసయుక్తములను నీతిబోధకములు నగు ప్రమాదనములు. ఇది చదువుచున్నపుడుగాని, ప్రకర్షింపబడినపుడు చూచినగాని కడుపుబ్బ నవ్వనివాడ యుండడు వెల 0-12-0

శృంగారరస భూయిష్టములు

8 సర్పదాపురుకుత్సయము

ఇందలి కథాకల్పన మతి రమణీయముగ నుండును. మట్టు క్రమములలో నొకడగు పురుకుతునకును, ఉరగకన్యయుగు సర్ప దకును జరిగిన పరిణయమహోత్సవము ఆత్మదృఢతరంగములు-ఇంద్ర, భూ, శాకలోకముల సీనులతోను, సర్పపౌత్రల సంభాషణలతోను, నిలింపులసభలలోని ముచ్చటలతోను, "యవని యామినికల"యం దుండు కథాంశమత్సరముతో, శ్రోతలకు పాత్రలక కమితానందదాయకమై శృంగార, కరణముల విలసిల్లుచుండును. దంపతుల కష్టపరంకరప దుఃఖింపనివారును కథ జరువునప్పుడు తమయెడట నాటకమాడు చున్నట్లు భావించని వారును నుండరు. మామమని వాక్యములు మిగుల నవ్వుపుట్టించును. ప్రతికద్యమును మనోహరములగు ఉపమానములతో నిండి యుండును. వెల 0-12-0

9 కోకిలి

మనోహర మగు నాటకము. చక్కనికల్పనము. ఇందలి సాత్రవిలసనము, పాత్రలవైఖరి గమనింపదగినవి-కోకిలి ప్రేమ మగాధము-వనంతుని ప్రేమ మంతకన్న నగాధము:- ఇందు గణపణు బడిన పరిశుద్ధవాసరాగము సారీమణులు గమనింపదగినది. అమూల్యగ్రము శుద్ధశృంగారరసవ్యాప్తమై యుండులకు గూడ మోహకీలయంబులయెడలకేయు ఘోషప్రశస్తి తరములతో నిండియుండినను ఈ నాటకము వేదాంతబోధకము-చక్కని నీతిని గరపును. బుద్ధిమతివాక్యములు గీతావాక్యములే. వెల 0-12-0

10 సరస్వతి

"క్రమభావంబులను గథాకల్పనమున సరసశృంగారహాస్య ప్రసంగమును వ్రాయునని" శృంగారహాస్య కథణరసభూయిష్టమైన నాటకరాజము-ఇందలికథాకల్పనమతి రమణీయముగ నుండును. ఈనాటక మెన్నిసార్లు చదివినను చదువకుల యునయె యుండును. కవలగు సరస్వతిగోపర్ధనులు ఏకాకారు లగుటవలన, ననేక చిత్రములు మనోవైకల్యములు కలుగును మరంగప్రసంగములు వర్ణనాత్మకములు- ఇందుదానిజనుల గుట్టు మట్టన వాళ్లన్నియు బట్టబయలు చేయబడినవి. అన్నిటికన్న కళాలలితా కళాలలితామల దివ్య సక్రేమము లోకోత్తరమైనది. అది "యంబనాశ్లేషములకాటి గురణయము శ్రీపురుషభేదచింతనాతీతమ విషయకము, స్వార్పణపూర్వకమదియె రాధ బాలకృష్ణునివై నిద్దవలపు." వెల 1-0-0

భక్తిరసపూరితము లగు నాటకములు.

అఖండవినిర్మలానందావ్యాప్తి కమోఘసాధనము భక్తి కదా. అట్టిభక్తి ఈనాటకములలో వెల్లివిరియుచుండును. ఇదు మరులు ఈనాటకములను చదువుచున్నంత మాత్రముననే తన్మయానంద భరితులై ఆనందబాష్పపూరితలోచనులు కావలసి నదే.

11. రాధాకృష్ణ.

చక్కని చిన్ననాటకము. రాధకును శ్రీకృష్ణునకు కల ప్రేమ జీవాత్మకును పరమాత్మకును కల యాధ్యాత్మికసంబంధమువంటిది కాని, యౌహికసంబంధమువంటిది కాదని ఈనాటకము బోధించును కారదుని హాస్యవసంగములు ఆనందజనకములు. ఈనాటకము చదువుచుండగా "కలియగముమాట మరచి నాకాంత మరచిమరచి నాదైన పురుషజన్మలు కూడ, వింతగా నేను రాధికాకాంత నైతి". వెల 0-8-0

12 నైజయంతివిలాస మను విప్రనారాయణ నాటకము

దేవదేవి మధురవాణులసంభాషణము-దేవదేవి విప్రనారాయణునివలెను చేసికొని వేశ్యాసీధిక విలాసము-వేశ్యామాలకును విప్రనారాయణునకును, సంభాషణము-విప్రనారాయణుని శిష్యుడగు శ్రీనివాసునిచాక చక్రము. భక్తసత్త్వమండగవిప్రనారాయణుడు శత్రుడు కాకుండుట. వర్ణపంజనిభంజనై, నిశ్చలమైనయాచిత్రమై సహజము ఆంగనసాహచర్యగుణసంపర్కమున క్రమముగా కరిగివుట్ట, ఇందు బహుచాకచక్రముగ ప్రత్యేకముగ చూపబడినది. శ్రీరథ క్రితమిని, ఇంద్రియముల బలిమిని, శ్రీబాతి రూపయాననలారణ్య కాశలప్రభావంబును ఈనాటకముప్రకటించును. కాని భక్తిప్రభావము చెప్ప నలవికాదుగదా, భక్తివలనగదా విప్రనారాయణుడు శత్రుడు కాక పోవుటయెగాక ఆశ్చర్యలగుట. కృత్రి భక్తియైనను భక్తియె గదా దేవదేవిని విరాగినికెంద మార్చినది. వెల 0-12-0

పూర్ణము

కష్టాంతనాటకము! శ్రోత నాటకము!!

పూర్ణిమా పర్వదినమున రాజస్థాన త్రిత్రిమకులావతంతులగు భట్టి వరాహరాజేంద్రులు విద్యామునకై వివాహవేదిక వై దారసిల్లుట, పరిణయకృత్యమునకు మాటు భయంకరహత్య వైవాహికతోరణముల క్రింద ఘోరమారణము, పెండ్లికొడుకు జేవరాజు సంఘమరణమునండి పాతిపోవుట, పురోహితదంపతు లాతనికి కరణమిచ్చుట. అడవిదొంగల బిడారు, సర్వస్వమును గోల్పోయినరాజబాలకుడు దొంగలదొర యగుట, పురోహిత దంపతు లొక్కగోతర బూడ్చిపెట్టబడుట, కారదాడవి సహగమనము, రక్తితర్పణములు, వ్రాయుటలతో సాధ్యముకానియెన్నెన్నో విచిత్రాంశములు, పౌత్రకృపతో వర్ణనా వైచిత్ర్యము ఈశ్వర-దరా విశేషము, ప్రపంచవైఖరి, మనుష్యవాంఛా నిష్ఫలత్వము, విధిబలివృత్తి, సరజీవితపరమార్థము చదివినంతమాత్రముననొడలు జలదరించునటుల మనసు ద్రవీభూత మగునటుల కన్నీరు ధారాళముగ ప్రవహించునటుల అహంభావశిచ్చేదన మగునటుల ప్రాపంచికలంపలత నడిలి మనస్సును బూర్ణముగ నీశ్వరార్పణము నొనర్చుటకు దృఢసంకల్పము కలుగునటుల రచియింపబడిన నాటకరాజము వెల రు 1-0-0

14 బుద్ధబోధసుధ.

స్వార్పణత్యాగియు అనతారపురుషుడగు బుద్ధజేవుని సుధామధురబోధనము లిందు రమ్యముగఁ దెలుపబడినవి. బహు నీతిబోధక మగునాటకము వెల రు 1-0-0

15. వక్రీణోపన్యాసములు

వ్యాసములు - బాలురకు యువకులకు వృద్ధులకు శ్రీలకు దగినవినిధాంశము లిందు సందర్భశుద్ధిగ సమయోచితముగ వ్యాదయంగమముగ రచియింప బడినవి. ఈగ్రంథ మూల చూడముగఁ జదివిన విధ్యార్థులకుఁ దెలుచునందు మనోహరమును ప్రాణగంభీరము నగుతైలి నలకలుమకొనుట కుపయుక్తముగ నుండును. యువకు లిందలి-చోనై పుణియు భావగంభీరమును హేతుబద్ధతయు గమనింపలరు. వృద్ధు లిందలిచమత్కారములను సదభిప్రాయములను గ్రహించియానందింపగలరు. సారీమణు లిందలిసీతులను. గ్రహింపగలరు విమర్శాదర్శ విమర్శాదర్శము కూడ నిందు మాదిరింపబడినది వెల రు 1-4-0

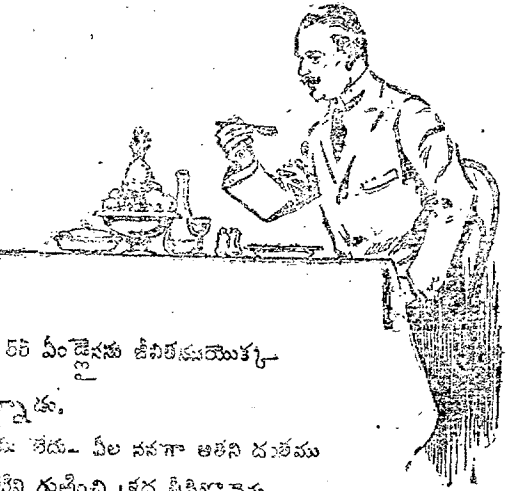
16 సారంగధరనాటకము

చక్కని చిన్ననాటకము. కరుణరసభరితమై ఎట్టి రాయి గుండైన కరగించి కన్నీరు ధారాళముగ ప్రవహింపజేయు నాటకము వెల రు 0-8-0

వలయువారు:-

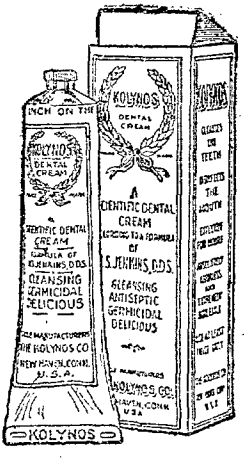
పానుగంటి రాజారావు-విరాపురం గోదావరిజిల్లాఅనివ్రాయవలెను.

55-వ ఏటను కూడ చక్కగా
భుజించుటకు మంచి దంత
పట్యత్వము గలిగియుండుట

ఇంతకు మంచి ఆరోగ్యమును గలిగియున్నాము. 55 ఏడైనను జీవితముయొక్క
సౌఖ్యమును చక్కగా ఆనందించుచున్నాను.
ఇంతటి మంచి ఆకలి గలదు. జీర్ణక క్రియ లోపము లేదు. ఏల ననగా ఆకలి దంతము
మిక్కిలి భాగుగా నున్నది. పొల్కునునుండియే వాటిని గుతించి క్రద్ధ తీసికొనెను.
మంచి దంతము లుండిన మంచి ఆరోగ్య ముండును. వ్యాధిగల నోరువలన బాధ
గలుగుట మాత్రమే గాక, శాంతియును, జీర్ణక క్రియ పోగొట్టును; వ్యాధికి మూల మగును.
ఆరోగ్యముగా నుండుటకు నేటినుండియే ప్రయత్నింపుము. క్రతి భోజనమునకు
తరువాత నీ దంతములను కొలివాన్ డెన్టల్ క్రిముతో శుద్ధి చేసికొనుము.
దంతములు ఆకుటకు కారణభూతమైనట్టి పొదిని పొందోలును. దానియొక్క
మృత్యు ఉపయోగము లేవనగా:-నోటిని శుభ్రపరచును, వ్యాధిని రోనియక ఆటంకపరచుటకై
మంచి ఆరోగ్యమున కలంక చేయును.
మీ వాడుక అంగడినుండి కొలివానును కొనుడు.

KOLYNOS
డెన్టల్ క్రిమ్.

ఒక నూతన ఏర్పాటు
మేలైన కొలివాన్ పద్ధతికి మంచి
పాక్షింకు ఆ పత్యము గా నుండవలెను.
గనుక నే కట్టుబడిన మాత్ర కనిపెట్టబడినది.
కట్టుబడిన మాత్ర పడిపోయింది. అది గొట్టుమునకు
కట్టుబడి యున్నది. కాల హరణము లేదు.
క్రిము కూడ చెడిపోదు.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.
Representatives for India:
MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited
Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

ఒక సారి సిడ్నీ స్మిత్ గారిట్లు చెప్పిరి
జీవిత సౌఖ్యమునకు జీర్ణక క్రియే ప్రాణాధారమని నాను స్పష్టమైనది. గొడ్డుమాంసము,
ఇతరమాంసములు, రుచిగల పులుసులు.
మున్నగు వానిని తినుటవలన సద్వర్తనము, సుగుణసంపద సద్వర్తనము, చాక చక్రము
మున్నగువానిలో చాల మార్పుగలుగును.
పిత్, కారకై, కాపక్, స్వేష్టమును సుప్రసిద్ధపురుషులందఱును ఆజీర్ణి కలన బాధపడుచుండిరి.
మేధాశక్తిని ఉపయోగపరచుటనైన చాటికెని ఆజీర్ణి వ్యాధి కలిగియే యుండెను. ఆవ్యాధి వారికి వంశపారంప
ర్యముగకూడ వచ్చుచుండెను.
అయినను భోజనాంతరము ఒక ఓమును మోతను తినుచున్నచో ఆజీర్ణిబాధ మిహ కనపడదు.
ఒక బుడ్డి వెల రూ 1-0-0 ఒకబుడ్డిని కొని తినిచూడుము.
డబ్ల్యు.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు
W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము
కులభమై అనుభవసిద్ధముగు 600 చికిత్సలను తెలుపు గ్రంథము
ప్రతియింటు నుండదగినది అందఱునై చూడదగిన ముద్రము: 15 1-1-0
(15) వి.పి. 0-0-0
ఆరోగ్యసమ్రాజ్యము:- వ్యాధులను కారణంబు కాపాడు
కొను మార్గములను చూపించును, తప్పుక చదుక దగినది
1 3 0-0-0 • వి.పి 0-0-0
ఆయుర్వేదశాస్త్రము:- ఆరోగ్య, వైద్య, కారక, నిధాన,
కడుగునా, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపుత్రిక.
మారిది యుచితము చందా రూ 2-3-0
నై 8 ని ఏకకాలమును కొనినవారికి రూ.1-1-0 లకు పంపెదము.
ఆయుర్వేదగ్రంథముండలి, పెరిచేపి. (నెల్లూరు బిల్లా)

సత్య వత్స పాఖ్యానము
శక
భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము
ఇది రెండవ ధ్యేయముయొక్క మహాత్మ్యము.
క్రితైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది.
కవిత్వము కరుణనంతమై ముద్దులుచూచు గట్టు
చున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము జేవట్టిక
బాతముల కొక పద్యమేని పవల నుది జనింపను.
ప్రతి 1-కి భర రూ 1-0-0. పోస్టుఖర్చువత్తేకము.
తండ్రి కత్తి కా రామలయము,
7, తంబుకట్టి పిడి, మదరాసు.

బెండుచేయబడిన, స్త్రీల పాటలు.
1 భాగము 300 పేజీలు రూ 1-0-0
2 భాగము 272 పేజీలు రూ 1-0-0
3 భాగము 280 పేజీలు రూ 1-0-0
కాశీమజిలీలు. 1 భాగము 488 పే. 1-8-0
(369) 72 పేజీల కేబులాగు ఉచితము.
మంజుపాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా.

పనాషధిసరస్వరిల్లా
రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట
యందు పేరెన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0
ఇలడియో సిలోకాగారు. ఎచ్చటైతే నమోద పోలూకుంట్ల
ఉచితముగా కంప్రదించును.
విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 పనాషవాడీ, బొంబాయి

ముఖ్య గవనింపు (2948)
డొంగుతాపత్రములు
(6) రేపారెన్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాలు
చారి బహుమూలనివారిని పాటే ఆత్మీయమైన గుణము
నిచ్చినది. ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకై వారికి నేను
నా కృతజ్ఞతాపూర్వకమయిన కందములు చేయుచున్నాను.
బొంబాయి } కె. జాన్ సన్,
28-8-20 } రైల్వే పింఛను డిప్టీ కలెక్టరు.

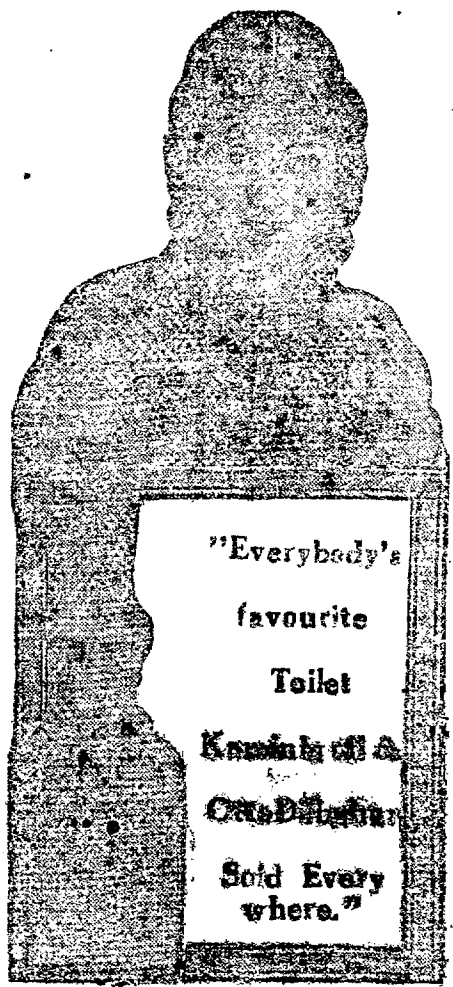
తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము
మీరు ఇల్లుకడలకే తెలుగు మొదలయ్యే నేర్పుకొని
భాషాసేవచేయవచ్చును. ఇనయన కొక గంట పని. “భాషా
కృష్ణ నిమిత్త మజాబిళ్ల పంపించండి!”
(13) ఇళాళశ్శేషక బ్యూరో, కాకినాడ.

గొప్ప భగవద్ గాత్రకరత్నము అర్థభిక్షా!
[PART 1
జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగునవి లేకయే సంక
త్వర ఫలితములను వ్యాఖ్యర రిడింగులో సహాయుని సంక
త్వరములకై నను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కర లేకయే
తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. భనము, సంశాసము, ఆయు
రారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీ మీ భాత
కములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు.
దీని వెల రూ 2-0-0, నెలపాఖ్యలలోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే
వలయుచో వాతకములు సరసమైనదలకు పంపబడును.
(164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖింకోట, వికాఖపట్నంజిల్లా.

మేలైన ఫౌటన్ కలములు
బ్లాక్ బర్డు రూ 3 8 0
స్పాన్ ,, 6 4 0
చాటుమూస్సు విడియల్ ,, 8 8 0
1/2 జర్నల్ చర్మబుక్ ,, 1 8 0
(1514) గిరి బ్రదర్స్, ట్రిప్లికేన్ - మదరాసు.

యినాం! యినాం!!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సామెలు డాక్టరు దాసుగారి
నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
నకు వ్రాయవలెను. (3395)
ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
The Anglo-Sanskrit Sahya Pharmacy,
130-A Harrison Road, Calcutta

నీ కంటియందు ఏలాటిబాధ
యెనను కలదా?
అట్లుండిన అన్ని విధముల శస్త్రవ్యాధులకు నిర్వహణ
కట్టియు, నవ్యకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు
బొంబయ్యయొక్క సుఖములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు నీ
వ్రాయవలెదా?
(383)
L. H. Saller Dept, 4 Secula Bangal.

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

అందరికీ... ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్త!...
అందరికీ... ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్త!...

కామినీయా నూనెను

వాడులు... ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్త!...
అందరికీ... ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్త!...

అందరికీ... ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్త!...
అందరికీ... ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్త!...

అంగ్లీయిండియా డ్రగ్స్ అండ్

కెమికల్స్ కంపెనీ,
155 బామ్బాయ్ రోడ్, బొంబాయి.

అమృతం జనము

వాయువునొప్పులకు వజ్రాయుధము

అమృతం జనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది
పంచభాష చీటి మాచికొనిన మోసముగలుగదు
తలనొప్పుల మాన్పును,
వాయువుపోట్ల బాపును,
సాంధ్యపునొప్పుల బారదోలును,
పోట్లపోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును
వాపుల రూపుమాపును

అమృతం జనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు
తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0
రాజారాణి గుడ్డగల తామర తైలము తీట, గజ్జి చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి
లనేక యేండ్లనుండి యున్న తామర వాలుగైదు సాముల దీని రాచిన మాయమగును.
దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0
పండ్ల పోట్లకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము
స్పృశించును. నోటి దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.
మోహినీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది
ఇది మనోహరమైనది. తేయ విద్యార్థులు, స్త్రీ శిష్యు, ఉద్యోగిగ్రంథులు మొదలగు వారికి సఖ్యుడ
విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరతల మోహలాసగ్రామములకు ప్రాశంకు కురులను బెంచి కాపాడును
అమృతం జనము దీప్త బొంబాయి లేక నుదరాను.

మంచిమందు! వేసవల కర్మవడివి!! కనుక కొరవ!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్మవడివి!!
ప్రస్తుతం భారత లింగియియన్లు
బాంబాయి! శృంగారము
వాంకటేశ్వరుని గుడిమైన ఆంధ్ర
దర్శనములు సంపాదించుట
దములైన తెప్పించి నిర్ణయించి
పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే
యవ్వది. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ
అవ్వ, బొంబాయి, మొదలగు, ఇత్యాదులగుట గలవు. శ్లాగు
నీయమైనట్టివి. త్వరపడును. శరీరాలభివృద్ధి చేరు.
5 1/2 మాంబడివిన్ని 2 1/2 మాంబ టెంబుల పట్టుపంచ 1-కి 2-4-0
చిరునామము: రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,
980 నెం 44 సంయుక్తమున వీధి, మద్రాసు

జపాక పట్టు పంచలు

జపాక పట్టు పంచలు
సర్వరోగ నివారిణి.
ఇందువల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము,
గొంతువాపు, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా,
పల్లవాపు, పెడలు నొప్పులు యింకా
యితర వ్యాధులనున్న, ఉపయోగము.
నెల బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0
దశను 1-కి రు 2-12-0
గ్రాను 1-కి రు 30-0-0
ఆంధ్రతో ఆధ్యాత్మికమైనవలయును.
8 గ్రాములు ఒకేదాకా తీయువారికి
తైలచాల్చి ప్యాంకింగు కర్మము యింకా
మా యెక్కి. బామా బయలు లక్ష్మీ
[కాంధ్ర అడవు మాచి తయారవును
అమర్ చెంద, సోబా చెంద
యంగ్లీషుమందు పలనదను
నల్ఫా, నైటిక్ మొరటిక అసిడ్లు, వ్యాపారములు.
నెం 68, నైట్ల వాయునివీధి, మద్రాసు.

భయపడవద్దు

తేలువట్టిన తరుణము ఈ
కొవలము వాడిన విషమును
తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి నెల
రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు
8 బుడ్డవరకు పోస్టిజ 0-8-0
రు 4-8-0 మద్యార్యుల చేసిన
వానికి 1 దశబుడ్డు పోస్టిజ
తేరుండ పంచబడును.
దక్షిణాతము, పిచ్చు, పుష్పము
ఈ రు ను, మూలము, అతి
మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి
నమ్మకమైన యోగ్యమగు గలవు.
వ్యాధిలగుటకు ప్రాసినవో ఇత్యాదుగా పంపెదము.
విశు గల వాంఛను ప్రాసించి యోగ్యమగును
[119-980]
Telegrams: Rajvald Sri Ramadasji Kaviraj
Rajvald- 152, Harrison Road, CALCUTTA.
Calcutta.

Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength
If not, you are in urgent need of radical
remedy to regain your strength and
Manly Power
TRY BRISHYA JOGA
Prepared on the basis of Makaradhwaj
Gold, Musk, Etc., in assimilable form.
It Guarantees Results.
It quickly renews VIGOUR and VITALITY
and restores power of SUPERB-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6 4. Per V. P. P. Rs 6-10.
THE
Kalpataru Ayurvedic Works
(Hd Office) 24 Grey Street,
173/1, Harrison Road,
Bara Bazaar Branch
CALCUTTA.